

สภาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษพะเยา เขต 1

พongjantorn Tongka

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ฟองจันทร์ ทองคำ

การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

หลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต

สาขาวิชาการบริหารการศึกษา

พฤษภาคม 2558

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยพะเยา

อาจารย์ที่ปรึกษาและคณบดีวิทยาลัยการศึกษา ได้พิจารณาการศึกษาค้นคว้า
ด้วยตนเอง เรื่อง “สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1” เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
ของมหาวิทยาลัยพะเยา

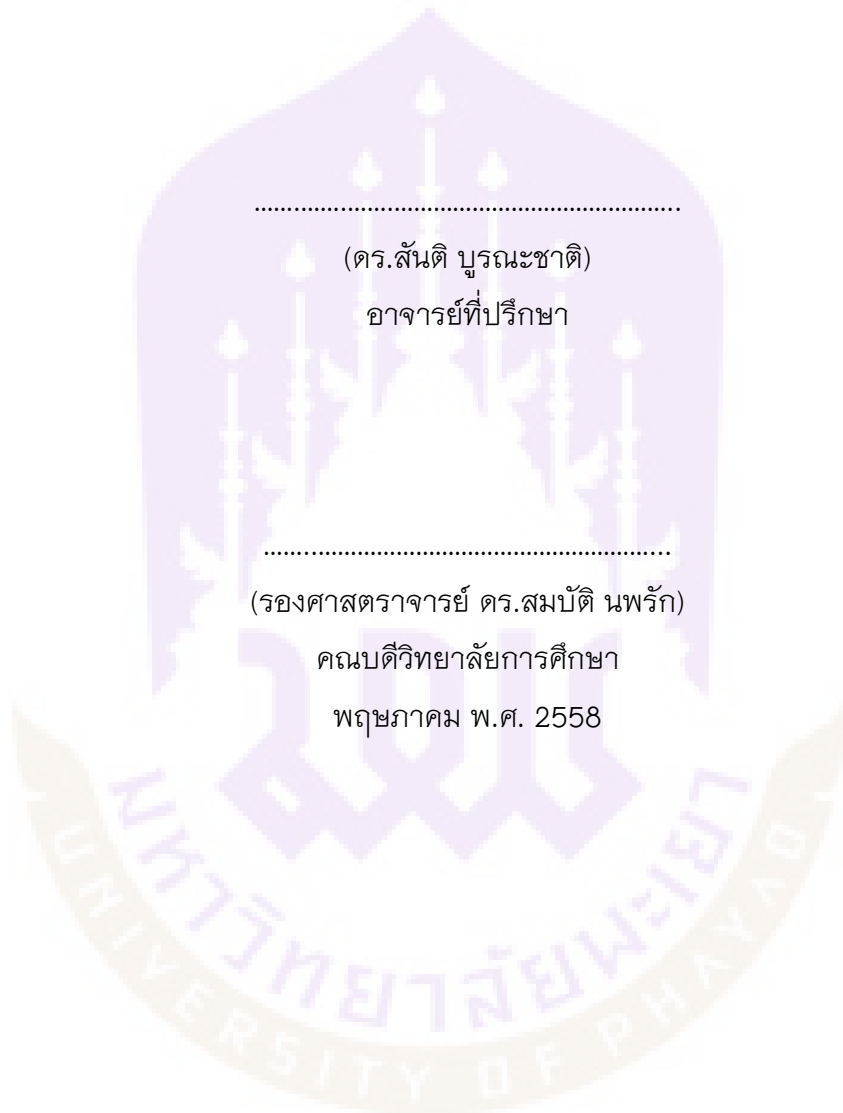
.....
(ดร.สันติ บุรณะชาติ)

อาจารย์ที่ปรึกษา

.....
(รองศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ นพรัก)

คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

พฤษภาคม พ.ศ. 2558

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความเมตตาอย่างยิ่งจาก ดร.สันติ บุรณะชาติ ที่ปรึกษาการศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเอง ที่ได้กรุณาแนะนำ เสนอแนะ และตรวจสอบแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ทุกขั้นตอน ตั้งแต่ต้นจนสำเร็จเรียบร้อย ทำให้การศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองฉบับนี้มีความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษาครั้งนี้ขอขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ ที่นี้

ขอขอบพระคุณ นายนันทพล พูลีกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดง นางสาวเมตตาแก้ว เจริญใจ รองผู้อำนวยการโรงเรียนชุมชนบ้านห้วยลาน และนางสาวจิระภา พระวิสัยดี ครูชำนาญ- การพิเศษ โรงเรียนบ้านทุ่งต้นศรี ที่ได้กรุณาให้ความอนุเคราะห์ตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

ขอขอบพระคุณผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษพะเยา เขต 1 ที่ได้ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ทำให้การศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองในครั้งนี้ สำเร็จลุล่วงผ่านไปได้ด้วยดี ขอขอบพระคุณ บิดา มารดา สำหรับการอบรมเลี้ยงดูเอาใจใส่และวางรากฐานทางการศึกษา ให้สามารถฝ่าฟันปัญหาอุปสรรคต่าง ๆ ไปได้

คุณค่า และประโยชน์อันพึงมีจากการศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองฉบับนี้ ผู้ศึกษาครั้งนี้ ขอขอบเป็นสักการะเวทิตาคุณแต่ คุณพ่อ คุณแม่ ครู อาจารย์ ผู้ประสิทธิประสาทวิชาความรู้ และอบรมป้อนนิสัยให้รู้จักคุณค่าของชีวิต และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ช่วยเหลือในการศึกษาครั้งนี้ด้วยตนเองฉบับนี้ทุก ๆ ท่าน

พองจันทร์ ทองคำ

ชื่อเรื่อง: สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ผู้ศึกษาค้นคว้า: พongจันทร์ ทองคำ, การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง: กศ.ม.(การบริหารการศึกษา), มหาวิทยาลัย

พะเยา, 2558

ที่ปรึกษา: ดร.สันติ บุรณะชาติ

คำสำคัญ: สภาพการบริหารงานวิชาการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา และเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามวุฒิ การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 108 คนประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน และครูวิชาการ จำนวน 97 คนโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า การวิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสถิติที่ใช้ คือ การทดสอบค่าที (t-test) การวิเคราะห์ค่าเอฟ (F-test) ผลการวิจัย พบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี สภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการวัด และประเมินผล และเทียบโอนการเรียนรู้ และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนด้านที่มีสภาพการบริหารงาน วิชาการต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบัน อื่นที่จัดการศึกษา

2. ผลการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการ จำแนกตามวุฒิ การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงานทุกด้าน พบว่า โดยภาพรวม และรายด้านแตกต่างกันอย่างไม่มี นัยสำคัญทางสถิติ

Title: A STUDY OF ACADEMIC ADMINISTRATION OF SCHOOLS IN DOKKHAMTAI GROUP 1 UNDER PHAYAO
PRIMARY EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 1

Author: Fongchan Thongkam, Independent Study: M.Ed.(Educational Administration), University of Phayao,
2015

Advisor: Dr.Santi Buranchart

Keywords: Academic administration

ABSTRACT

The purposes of this research were to study and compare the academic administration of Dokkhamtai area 1 school in Phayao Primary Educational Service Area Office 1 classified by education degree and years of experience. The sample group was 108 people consisted of 11 schools administrators and 97 teachers in Phayao Primary Educational Service Office Area 1. The instrument used for collecting the data was rating scale questionnaire. The statistical procedures employed in the data analysis that included percentage, mean, standard deviation, t-test and F-test.

The results showed that

1. The results to study the academic administration of Dokkhamtai Area 1 School of Phayao Primary Educational Service Area 1, found that, was the high of level. Considering was aspects found that the development of education was the highest level, the second was the evaluation and transfer of learning and research for develop quality of education and the lowest was the promoting and supporting academic for family or education organization.

2. The results to study the academic administration of Dokkhamtai area 1 school in Phayao Primary Educational Service Area Office 1 the opinion of teachers on the academic by education degree and years of experience found that, as a whole and aspects were not different.

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	3
สมมติฐานของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่จะได้รับจากการวิจัย	7
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	8
ทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ	8
ความหมายของการบริหารงานวิชาการ.....	11
ความสำคัญของงานวิชาการ.....	13
หลักการบริหารงานวิชาการ.....	15
ขอบข่ายงานวิชาการ.....	24
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	58
กรอบแนวคิดในการวิจัย.....	63
3 วิธีดำเนินการวิจัย	65
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	65
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	69
การเก็บรวบรวมข้อมูล	68
การวิเคราะห์ข้อมูล	68

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	70
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	71
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่ม ดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต1.....	73
ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยาเขต1 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการจำแนก ตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน	86
ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา พะเยาเขต1 จำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการ ทำงาน.....	88
5 บทสรุป	90
สรุปผลการวิจัย	91
อภิปรายผลการวิจัย.....	94
ข้อเสนอแนะ	100
บรรณานุกรม	101
ภาคผนวก	105
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	106
ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้า	110
ภาคผนวก ค ตารางหาค่า IOC	124
ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า	129

สารบัญตาราง

ตาราง	หน้า
1 แสดงการสังเคราะห์ข้อบ่งชี้ของการบริหารงานวิชาการตามหลักการ และทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ	28
2 แสดงจำนวนประชากร และกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษา และครู วิชาการโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1.....	65
3 แสดงจำนวน และคำร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่ม ดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษพะเยา เขต 1 จำแนกวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน.....	71
4 แสดงจำนวน และคำร้อยละของครูวิชาการโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษพะเยา เขต 1 จำแนกวุฒิ การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน	72
5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยภาพรวมทุกด้าน.....	73
6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	74
7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้.....	75
8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการวัด และประเมินผล และเทียบโอนการ เรียน	76
9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	77

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	78
11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้.....	79
12 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา.....	80
13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการแนะแนวการศึกษา	81
14 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	82
15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	83
16 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	84

สารบัญตาราง (ต่อ)

ตาราง	หน้า
17 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการ แก่ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา	85
18 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการ จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยภาพรวม	86
19 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวม	87

สารบัญภาพ

ภาพ

หน้า

1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	64
------------------------------	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นพื้นฐานสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งของมนุษย์ ที่จะทำให้มนุษย์ดำรงคงอยู่ได้อย่างมีคุณภาพ การศึกษาจึงเป็นเครื่องมืออันสำคัญในการพัฒนามนุษย์ให้มีความรู้ ความคิด พฤติกรรม ทักษะ ค่านิยม และคุณธรรมจริยธรรมของแต่ละบุคคล เพื่อให้เป็นพลเมืองที่ดี มีคุณภาพ ซึ่งจะนำไปสู่ความเจริญ ทั้งด้านเศรษฐกิจสังคม การเมือง และศิลปวัฒนธรรม ให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมทั้งภายใน และภายนอกประเทศ ตลอดจนส่งผลให้ประเทศชาติ มีการพัฒนา และก้าวหน้าไปได้อย่างรวดเร็ว และยั่งยืน (จตุพงศ์ สายอรุณ, 2555, หน้า 1)

ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 และพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มาตรา 39 กำหนดว่า ให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งด้านการบริหารงานวิชาการ การบริหารงานงบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหารงานทั่วไปไปยังคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และโรงเรียนในเขตพื้นที่การศึกษาโดยตรงหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจดังกล่าวให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังนั้น บทบาทของโรงเรียน จึงมีหน้าที่หลักในการบริหาร และจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้ครอบคลุม งานทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านงานวิชาการ ด้านงานงบประมาณ ด้านงานบุคคล และด้านงานบริหารทั่วไป ให้บรรลุ เป้าหมายของการศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการบริหาร งานวิชาการเป็น ภาระงานหลักถือได้ว่าเป็นหัวใจในการพัฒนาคุณภาพของคน ซึ่งเกี่ยวข้องโดยตรงกับการปฏิรูป การศึกษาของโรงเรียนในแต่ละเขตพื้นที่การศึกษาให้มีอิสระ ในการบริหารงานวิชาการ ให้สอดคล้องกับสภาพความต้องการของท้องถิ่น และการจัดกระบวนการเรียนรู้ส่งเสริม ให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาได้เต็มศักยภาพ ตามความคาดหวังของสังคม และเกิดคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ คือ เป็นคนดี มีปัญญา เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย อารมณ์ สังคม มีความรู้ความสามารถ มีทักษะในการทำงาน มีคุณธรรมจริยธรรมได้ตามมาตรฐานการศึกษา ของชาติ อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข (สุกัญญา ประเสริฐสังข์, 2556, หน้า 1)

การที่จะพัฒนาคนให้เป็นผู้ที่มีคุณลักษณะตามความต้องการของสังคม ขึ้นอยู่กับ ปัจจัยที่สำคัญ คือ การบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นหน้าที่หลักอันสำคัญของผู้บริหารสถานศึกษา เพราะโรงเรียนเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่สำคัญ เป็นหน่วยปฏิบัติในการจัดการเรียน

การสอนเพื่อให้นักเรียนบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร ก็คือ คุณภาพที่พึงประสงค์ ทั้งทางด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และสุขภาพอนามัยที่ดี ที่ส่งผลให้การจัดการศึกษามีคุณภาพเป็นไปตามเป้าหมายการศึกษาแห่งชาติ การบริหารโรงเรียน จะประสบผลสำเร็จได้ ต้องอาศัยความรู้ ความสามารถ คุณลักษณะที่ดี มีภาวะความเป็นผู้นำ และคุณธรรม จริยธรรมของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะบริหารการใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างจำกัด ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อผู้เรียน ซึ่งเป็นที่กล่าวกันว่า ในปัจจุบันผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญยิ่งในฐานะที่เป็นผู้มีส่วนร่วมรับผิดชอบอย่างใกล้ชิดต่อการจัดการศึกษาอันเป็น พื้นฐานการศึกษาทุกระดับ ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องเป็นผู้มีความรู้ รอบรู้ในเรื่อง การบริหารโรงเรียน ซึ่งเป็นหน้าที่ที่ต้องรับผิดชอบ กล่าวคือ ต้องทราบ และเข้าใจถึงวัตถุประสงค์ ขอบข่าย และความสำคัญของงานบริหารโรงเรียน เพื่อให้สามารถดำเนินงานบรรลุ ตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ตามวัตถุประสงค์สำคัญของการบริหารงานโรงเรียน คือ ให้ผู้เรียน บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ในหลักสูตร เป็นผู้มีความสมบัติที่พึงประสงค์ มีความรู้ และทักษะ พื้นฐานในการดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างสงบสุข และเป็นพลเมืองที่ดีของประเทศชาติ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 2)

งานวิชาการเป็นงานหลักของการบริหารโรงเรียน ไม่ว่าจะโรงเรียนนั้นจะเป็นประเภทใด มาตรฐาน และคุณภาพของโรงเรียนจะพิจารณาได้จากผลงานทางด้านวิชาการ เนื่องจาก งานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตรการจัดแผนการจัดการศึกษา และการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของโรงเรียน และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทุกระดับของ โรงเรียน การบริหารงานวิชาการจึงเป็นหน้าที่หลักของผู้บริหารสถานศึกษา ดังนั้น ผู้บริหาร สถานศึกษาจะต้องให้ความสนใจในการบริหารงานวิชาการเป็นหลัก ผู้บริหารสถานศึกษาต้อง กำหนดนโยบาย เป้าหมายวัตถุประสงค์ วางแผนการปฏิบัติงานของโรงเรียน อย่างเป็นระบบ มีการควบคุม นิเทศติดตามอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่อง ผู้วิจัยตระหนักในหน้าที่ของตนเอง และมีความต้องการที่พัฒนางานด้านวิชาการของโรงเรียน เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษา ให้ได้ตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาชาติ จึงมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการ ของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาระยอง เขต 1 เพื่อเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนางานด้านวิชาการของโรงเรียน ทั้งนี้ การบริหารงานในโรงเรียน โดยทั่วไปต่างก็ให้ความสำคัญต่องานด้านวิชาการเป็นหลัก และถือว่าสำคัญที่สุด และที่ผ่านมา ความสำเร็จของการบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนยังไม่เป็นที่น่าพอใจของทุกฝ่าย ทั้งผู้บริหาร สถานศึกษา ครู และชุมชน เห็นจากการนิยามส่งบุตรหลานศึกษาต่อโรงเรียน ที่มีชื่อเสียงดีเด่นทางด้านวิชาการ เช่นในเขตอำเภอบึงสามพัน และเขตเมือง นั้นแสดงให้เห็นว่างาน

ด้านวิชาการในโรงเรียนในเขตอำเภอรอบนอกยังไม่ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่ต้องการของทุกฝ่าย (สุกัญญา ประเสริฐสังข์, 2556, หน้า 2)

จากความสำคัญของการบริหารงานด้านวิชาการดังกล่าว ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการศึกษานี้จะเป็นประโยชน์สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในโรงเรียน เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา การบริหารงานด้านวิชาการของโรงเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูวิชาการที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน
2. ครูวิชาการที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มุ่งศึกษา และเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ขอบเขตด้านเนื้อหา

ศึกษา และเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามขอบข่ายงานวิชาการ 12 ด้าน คือ

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

3. ด้านการวัด และประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. ด้านการนิเทศการศึกษา
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา
9. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 รวม 11 โรงเรียน จำนวน 148 คน

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ เกี่ยวข้องกับข้อมูลทั่วไปของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 แบ่งเป็น

1. วุฒิการศึกษา แบ่งออกเป็น
 - 1.1 ปริญญาตรี
 - 1.2 ปริญญาโท
 - 1.3 ปริญญาเอก
2. ประสบการณ์ในการทำงาน แบ่งออกเป็น
 - 2.1 ประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี
 - 2.2 ประสบการณ์ในการทำงาน ตั้งแต่ 11-20 ปี
 - 2.3 ประสบการณ์ในการทำงาน ตั้งแต่ 21 ปี ขึ้นไป

ตัวแปรตาม คือ สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามขอบข่ายงานวิชาการ 12 ด้าน

นियามศัพท์เฉพาะ

เพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ตรงกัน ผู้วิจัยได้ให้คำนิยามศัพท์เฉพาะ ดังนี้

การบริหารงานด้านวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียน ที่เกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพ ตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามขอบข่ายงานวิชาการ จำนวน 12 ด้าน คือ

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา หมายถึง การจัดทำโครงสร้างหลักสูตร และสาระต่าง ๆ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้ และระหว่าง กลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม นำหลักสูตรไปใช้ มีการนิเทศหลักสูตร ติดตามผล ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตรความเหมาะสม

2. ด้านการพัฒนาการเรียนรู้ หมายถึง การจัดการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วย การเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกระบวนการเรียนรู้ โดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรม ได้สอดคล้องกับความสนใจของผู้เรียน ผักให้ผู้เรียนรู้จักคิด แก้ปัญหา และได้เรียนรู้จาก ประสบการณ์จริง

3. ด้านการวัด และประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน หมายถึง ส่งเสริมให้ครู จัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละวิชาให้สอดคล้องกับตัวชี้วัด และมาตรฐานการศึกษา โดยประเมินจากสภาพจริง

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การส่งเสริมให้ครู ได้วิเคราะห์งานวิจัยเพื่อนำมาปรับใช้ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในแต่ละกลุ่มสาระ การเรียนรู้

5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา หมายถึง การ จัดการเรียนการสอนโดยนำสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน เพื่อทำให้เด็กเกิดความรู้มากขึ้น

6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ หมายถึง การส่งเสริม พัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ ร่วมกัน และส่งเสริม สนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกโรงเรียนในการจัด กระบวนการเรียนรู้รวมถึงภูมิปัญญาท้องถิ่น

7. ด้านการนิเทศการศึกษา หมายถึง การประสานงานกับเขตพื้นที่การศึกษา เพื่อพัฒนาระบบการนิเทศงานวิชาการ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์การจัดระบบนิเทศ การศึกษาภายในสถานศึกษากับสถานศึกษาอื่น

8. ด้านการแนะแนวการศึกษา หมายถึง การติดตาม และประเมินผล ประสาน

ความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษา กับสถานศึกษา หรือเครือข่ายการแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

9. ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา หมายถึง การจัดระบบโครงสร้างองค์กร ให้รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา กำหนดเกณฑ์การประเมินเป้าหมายความสำเร็จของสถานศึกษาตามมาตรฐานตัวชี้วัดของกระทรวง

10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน หมายถึง การจัดให้ความรู้ เสริมความคิด และเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการเพื่อพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของ ประชาชนในชุมชนท้องถิ่นให้ประชาชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษา

11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น หมายถึง การประสานความร่วมมือช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรอื่นที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน และระดับอุดมศึกษาทั้งบริเวณใกล้ และต่างพื้นที่ การศึกษา

12. ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา หมายถึง การศึกษาข้อมูลทางการศึกษาที่ต้องการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

ผู้บริหารสถานศึกษา หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการสถานศึกษา ครูใหญ่ อาจารย์ใหญ่ และรองผู้อำนวยการสถานศึกษา ที่ปฏิบัติราชการในโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษพะเยา เขต 1

ครูวิชาการ หมายถึง ข้าราชการครูหรือผู้ปฏิบัติหน้าที่งานวิชาการโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษพะเยา เขต 1

โรงเรียน หมายถึง โรงเรียนที่จัดการเรียนขั้นพื้นฐานที่เปิดสอนตั้งระดับ ก่อนประถมศึกษา ประถมศึกษา และมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษพะเยา เขต 1 จำนวน 11 แห่ง ได้แก่ โรงเรียนร่องจิว โรงเรียนไทยรัฐวิทยา 46 โรงเรียนบ้านดอกคำใต้ โรงเรียนบ้านดง โรงเรียนบ้านคำ โรงเรียนบ้านคำบน โรงเรียนบ้านจำไก่อ โรงเรียนชุมชนบ้านห้วยลาน โรงเรียนบ้านทุ่งต้นศรี โรงเรียนบ้านเนินสมบูรณ์ และโรงเรียนบ้านวังขอนแดง

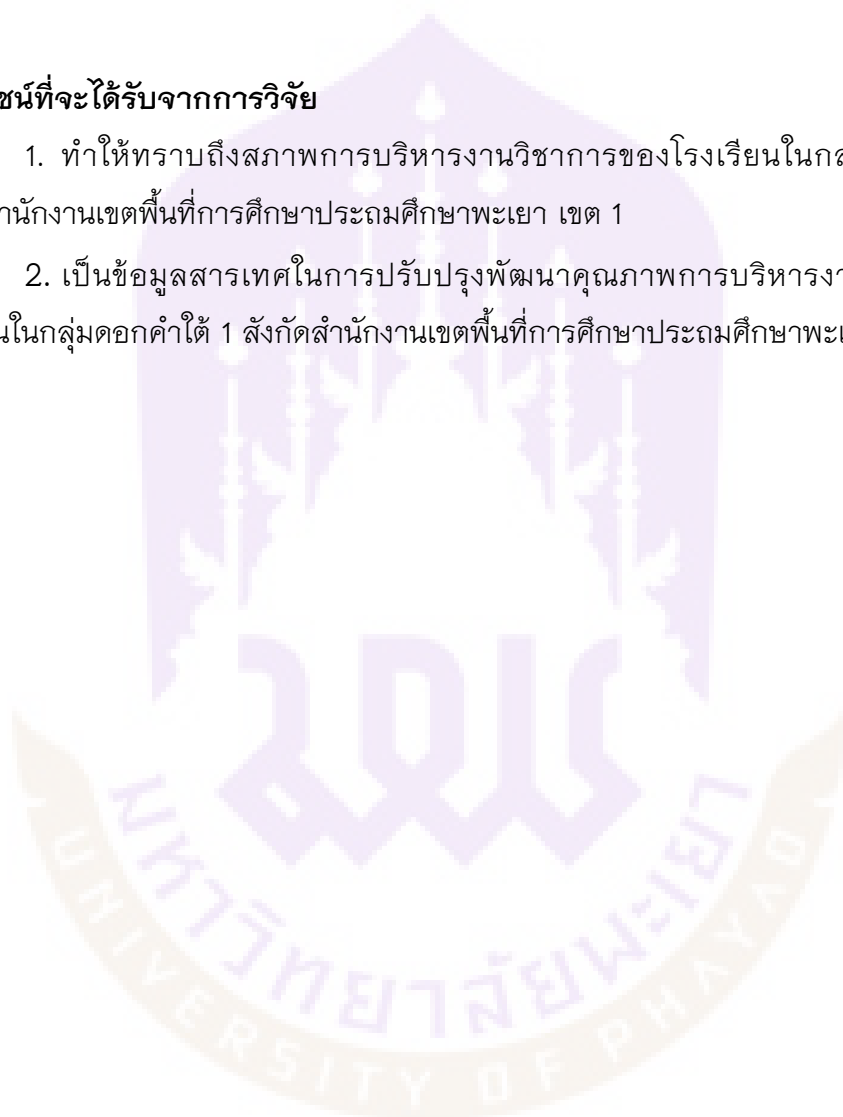
วุฒิการศึกษา หมายถึง ระดับการศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการ โรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษพะเยา เขต 1 ปัจจุบันแบ่งออกเป็น 3 ระดับ คือ ระดับปริญญาตรี ระดับปริญญาโท และปริญญาเอก

ประสบการณ์ในการทำงาน หมายถึง ระยะเวลาในการปฏิบัติงานของผู้บริหาร
ครูวิชาการ หรือผู้ได้รับมอบหมาย จำแนกเป็น

1. ประสบการณ์ในการทำงาน ต่ำกว่า 10 ปี
2. ประสบการณ์ในการทำงาน ตั้งแต่ 11-20 ปี
3. ประสบการณ์ในการทำงาน ตั้งแต่ 21 ปีขึ้นไป

ประโยชน์ที่จะได้รับการวิจัย

1. ทำให้ทราบถึงสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
2. เป็นข้อมูลสารสนเทศในการปรับปรุงพัฒนาคุณภาพการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัย เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายะเยาเขต 1 ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎี เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. ทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ
2. ความหมายของการบริหารงานวิชาการ
3. ความสำคัญของงานวิชาการ
4. หลักการบริหารงานวิชาการ
5. ขอบข่ายงานวิชาการ
6. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
7. กรอบแนวคิดในการวิจัย

ทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญมากที่สุดในการบริหารงานในสถานศึกษา ซึ่งงานวิชาการจะเกี่ยวข้องกับกิจกรรมทุกอย่างที่เกิดขึ้นแก่ผู้เรียน ถ้าจัดกิจกรรมไม่ดีแล้ว ก็ส่งผลกระทบต่อการศึกษาของเยาวชนที่เป็นกำลังของชาติ เพื่อจะช่วยพัฒนาความรู้ ความสามารถ ให้มีสติปัญญาที่ดีเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย และจิตใจ มีนักวิชาการได้ให้ หลักการ และทฤษฎีการบริหารงานด้านวิชาการ อาทิ

ซุมัคคี อินทร์รักษ์ (2545, หน้า 25) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ จำเป็นต้องอาศัย ทั้งศาสตร์ และศิลป์มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติขององค์กร ผู้บริหารสร้างทักษะ ในการบริหารเพื่อพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

จากทฤษฎีการบริหารงานด้านวิชาการ สรุปได้ว่า ในการบริหารงานวิชาการนั้น ผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุด คือ ผู้บริหารซึ่งต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้ในการ บริหารงานให้เหมาะสมกับองค์กร ต้องมีความรับผิดชอบต่อผลงานในองค์กร และต้องได้รับความร่วมมือจากทุกฝ่าย

ในการบริหารงานวิชาการ ทฤษฎีการบริหารของ Henri Fayol สามารถนำมาใช้ ในการบริหารงานวิชาการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งมุ่งเน้นให้ความสำคัญในการบริหารจัดการ

Henri Fayol เป็นชาวฝรั่งเศส และเป็นผู้นำคนหนึ่งในการเสนอความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหาร ฟาโยล ทำงานอยู่ในโรงงานแร่และโลหะ เขาได้รับความสำเร็จอย่างงดงามในการบริหารงาน ฟาโยลได้ช่วยกอบกู้สถานการณ์อันสิ้นหวังของบริษัท จนทำให้มีผลกำไรงดงาม แนวคิดของฟาโยล อยู่ที่การแสวงหากฎเกณฑ์ในการบริหารงานที่มีลักษณะเป็นสากล ซึ่งหลักเกณฑ์ดังกล่าวนี้เป็นสิ่งจำเป็นสำหรับนักบริหารที่ต้องมีภาระหน้าที่เกี่ยวกับความรับผิดชอบต่อองค์การ ฟาโยล ได้เสนอองค์ประกอบขั้นมูลฐานของการบริหารไว้ ดังนี้

1. การวางแผน (To plan)
2. การจัดองค์การ (To organize)
3. การบังคับบัญชา (To command)
4. การประสานงาน (To coordinate)
5. การควบคุม (To control)

นอกจากนี้ ฟาโยล ยังได้เสนอหลักการสำหรับผู้บริหารที่ควรนำไปใช้ ในการบริหารงาน อีก 4 ประการ ดังนี้

1. ผู้บริหารจะต้องรับผิดชอบต่อผลงานที่อยู่ในขอบข่ายความรับผิดชอบของตน แม้ว่าภาระหน้าที่นั้นจะได้มอบหมายให้แก่ผู้บังคับบัญชาปฏิบัติจัดทำก็ตาม ข้อพึงระลึกในการมอบหมายงาน คือ อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบจะต้องได้สัดส่วนกัน

2. เอกภาพในการบริหารงานเป็นสิ่งจำเป็นที่นักบริหารจะต้องสนใจ และจัดให้มีขึ้นในหน่วยงานของตน หน่วยงานใดที่ขาดเอกภาพในการบังคับบัญชาจะเกิดความยุ่งยากสับสนในการปฏิบัติงาน

3. การบริหารงานขององค์การจะต้องจัดให้สอดคล้องสัมพันธ์กัน เพื่อบรรลุเป้าหมายหลักขององค์การ แม้ว่าองค์การนั้นจะมีหลายหน่วยงานก็ตาม แต่วัตถุประสงค์หลักขั้นพื้นฐานขององค์การย่อมตรงกัน และนักบริหารต้องจัดให้หน่วยงานทุกหน่วยที่อยู่ในความรับผิดชอบ ปฏิบัติสนองวัตถุประสงค์หลักขององค์การเสมอ

4. นักบริหารจะต้องเสาะแสวงหา วิธีการที่จะอำนวยความสะดวก และประหยัดต่อการบริหาร ฟาโยล ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับ Gangplanks อันเป็นแนวบริหารที่จะช่วยลดขั้นตอนการทำงานให้สั้นเข้า การติดต่อรายงานให้การดำเนินงานไปตามสายการบังคับบัญชา บางกรณีเป็นสิ่งที่ไร้ประโยชน์สิ้นเปลือง และก่อให้เกิดความชักช้าในการปฏิบัติงาน

อย่างไรก็ดี ข้อเสนอที่น่าสนใจอันเกิดจากแนวคิดของฟาโยล คือ หลักการเกี่ยวกับการบริหาร 14 ประการ ที่ผู้บริหารควรเอาใจใส่ ได้แก่

1. การแบ่งแยกการทำงาน (Division of work)

2. อำนาจหน้าที่ในการปฏิบัติงาน (Authority)
3. วินัยจรรยา (Discipline)
4. เอกภาพในการควบคุม (Unity of command)
5. เอกภาพในการอำนวยการ (Unity of direction)
6. ประโยชน์ส่วนตนต้องรองจากประโยชน์ขององค์การ (Subordination of individual to general interest)
7. ผลประโยชน์ตอบแทน (Remuneration)
8. การรวมอำนาจมาไว้ในส่วนกลาง (Centralization)
9. สายการบังคับบัญชา (Chain of command)
10. คำสั่งและระเบียบข้อบังคับ (Order and regulation)
11. ความเสมอภาค (Equity)
12. ความมั่นคงในการทำงาน (Stability of personnel)
13. ความดำริริเริ่มในการทำงาน (Initiative)
14. ความยึดมั่นและร่วมแรงร่วมใจ (Esprit de corps)

ข้อที่น่าสังเกต จากทฤษฎี และหลักเกณฑ์การจัดการของฟาโยล จะมุ่งแสวงหาวิธีการที่ดีที่สุดในการบริหารที่จะมีลักษณะเป็นสากล สามารถนำไปใช้ได้ทุกองค์การฟาโยล มุ่งเน้นผู้ปฏิบัติงานในระดับผู้บังคับบัญชาเป็นส่วนใหญ่

ทฤษฎีการบริหารของ ฟาโยล มีความเหมาะสมกับการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

ในการบริหารงานวิชาการมีขั้นตอนหรือกระบวนการในการบริหารงานที่มุ่งประสิทธิภาพ และประสิทธิผลเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์หรือเป้าหมายที่กำหนดไว้ ฟาโยลได้กำหนดขั้นตอนในการบริหารงานที่เหมาะสมกับการบริหารงานวิชาการไว้ 5 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุม ดังนี้

1. การวางแผน เป็นกระบวนการที่สำคัญในการบริหาร เป็นภาระหน้าที่ และเป็นการใช้ศิลปะของภาวะผู้นำที่สำคัญที่สุดประการหนึ่ง ดังนั้น ในการบริหารงานวิชาการจึงจำเป็นต้องทราบถึงหลักสำคัญในการวางแผน เพื่อประโยชน์ในการปฏิบัติงานให้ได้ผลยิ่งขึ้น

2. การจัดองค์การ เป็นกระบวนการที่จัดตั้งขึ้นเพื่อความสัมพันธขององค์ประกอบต่าง ๆ ที่จะสามารถทำให้องค์ประกอบของการบริหารงานวิชาการบรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งประกอบด้วยคน (people) หน้าที่การงาน (Function) และปัจจัยทางกายภาพต่าง ๆ (Physical Factors) ขององค์การ หรือการบริหารงานวิชาการ

3. การบังคับบัญชา เป็นการบริหารงานวิชาการตามอำนาจหน้าที่ ตามระเบียบแบบแผน วิธีกร และมาตรฐานการปฏิบัติงานที่กำหนดขึ้น โดยอาศัยศิลปะการเป็นผู้นำหลักมนุษยสัมพันธ์ของผู้บังคับบัญชาต่อผู้ร่วมงาน หรือผู้ใต้บังคับบัญชา

4. การประสานงาน เป็นเรื่องของการร่วมมือในการบริหารงานวิชาการเป็นเรื่องเกี่ยวกับภาระงานที่สำคัญ ดังนั้น การประสานงานจึงเป็นการประสานใจที่มีส่วนสำคัญในการส่งผลให้การบริหารงานวิชาการบรรลุตามวัตถุประสงค์ และเป้าหมายที่กำหนดไว้

5. การควบคุม เป็นการกำกับ ติดตาม ตรวจสอบการดำเนินงาน และความก้าวหน้าในการบริหารงานวิชาการเกี่ยวกับความเปลี่ยนแปลงการพัฒนางาน และผลสำเร็จในการปฏิบัติงาน เพื่อแก้ไข ปรับปรุง และเป็นข้อมูลในการพัฒนางานต่อไป

จากที่กล่าวมา พอสรุปได้ว่า ทฤษฎีการบริหารของฟาโยล ซึ่งเป็นกระบวนการในการวางแผนการจัดองค์การ การบังคับบัญชา การประสานงาน และการควบคุมความเหมาะสมในการบริหารงานวิชาการอย่างยิ่ง เป็นวิธีการบริหารงานวิชาการที่เป็นสากลมีขั้นตอนหรือกระบวนการบริหารงานที่ต่อเนื่อง สามารถประยุกต์ใช้ให้เกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลนำไปสู่การพัฒนาความเป็นเลิศทางวิชาการขององค์การในที่สุด

ความหมายของการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการได้มีผู้ให้ความหมายของการบริหารงานวิชาการไว้ดังนี้

กมล ภูประเสริฐ (2547, หน้า 6) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารที่เกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษา อันเป็นเป้าหมายสูงสุดของภารกิจของสถานศึกษา

รุจิร ภูสาระ และจันทราณี สงวนนาม (2546, หน้า 56) ได้ให้ความหมายของงานวิชาการว่า เป็นการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ภิญญา สาธร (2546, หน้า 324) การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา หรือโรงเรียนเกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพที่สุด เพราะเป็นหน้าที่ของสถานศึกษาทุกแห่ง คือ การให้ความรู้ทางด้านวิชาการแก่ผู้เรียน

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (2545, หน้า 9) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ จำเป็นต่ออาศัยทั้งศาสตร์และศิลป์มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสมกับธรรมชาติขององค์การ ผู้บริหารต้องสร้างทักษะในการบริหาร เพื่อพัฒนาองค์การให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

จันทราณี สงวนนาม (2545, หน้า 148) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกชนิดในสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวกับการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอน ให้เกิดผลตามเป้าหมายของหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

ชุมศักดิ์ อินทร์รักษ์ (อ้างอิงใน สันติ บุญภิรมย์, 2552, หน้า 21) ได้กล่าวถึง งานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการ คือ งานที่เกี่ยวกับหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร กระบวนการถ่ายทอดความรู้ไปสู่กลุ่มเป้าหมาย หรือผู้เรียน การจัดสื่อ และเทคโนโลยี การศึกษา การวัดผล และประเมินผล การประกันคุณภาพรวมถึงการจัดบรรยากาศเพื่อ ประโยชน์ทางวิชาการ

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 2) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารสถานศึกษา โดยมีการจัดกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวกับการปรับปรุงพัฒนา การเรียนการสอนให้ได้ผลดี และมีประสิทธิภาพให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

ไพฑูรย์ สิ้นลารัตน์ (อ้างอิงใน จตุพงศ์ สายอรุณ, 2555, หน้า 10) ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับ งานวิชาการไว้ว่า งานวิชาการเป็นหัวใจของโรงเรียน งานธุรการเป็นสมอง และงานประสาน สัมพันธ์กับชุมชนเป็นใบหน้า ของโรงเรียน

โรเบิร์ต เอส. ฟิสต์ (อ้างอิงใน จตุพงศ์ สายอรุณ, 2555, หน้า 10) ได้กล่าวเกี่ยวกับ การบริหารงานวิชาการไว้ว่า การบริหารวิชาการเป็นหน้าที่ที่โรงเรียนต้องรับผิดชอบทาง วิชาการ เริ่มต้นตั้งแต่กำหนดปรัชญา และจุดมุ่งหมายทางการศึกษาของโรงเรียน โดยคำนึง ถึงบุคคลในอาชีพต่าง ๆ ของชุมชนเป็นพื้นฐานรวมทั้งการประเมินผลโปรแกรมการศึกษา อย่างต่อเนื่อง และกิจกรรมทุกอย่างที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนั้น ๆ ตลอดจนการวัดผลเพื่อติดตาม การเรียนการสอน ให้การเรียนการสอนดำเนินงานไปด้วยดี

สุพรรณิกา สีสะอาด (2556, หน้า 106) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการเป็นกระบวนการ บริหารในกิจกรรมต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดขึ้นซึ่งส่งผลทั้งโดยตรง และโดยอ้อมต่อผู้เรียน ทั้งนี้เพื่อปรับปรุง ส่งเสริม และพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพมาตรฐานได้ตามเจตนารมณ์ของ การศึกษาให้มากที่สุด

จตุพงศ์ สายอรุณ (2555, หน้า 11) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับนักเรียนทั้งทางตรง และทางอ้อม เป็นการปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ดีขึ้น เพื่อให้ให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม มีประสิทธิภาพ และมีประสิทธิผลมากที่สุด เช่น การบริหารหลักสูตร การจัดกิจกรรมการเรียน การสอน การวัดผลประเมินผล การจัดสภาพห้องเรียนสิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการจัดการเรียนรู้ การวิจัย การนิเทศการศึกษา การประกันคุณภาพการศึกษา เป็นต้น

สุกัญญา ประเสริฐสังข์ (2556, หน้า 16) กล่าวว่า การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารงานกิจกรรมทุกอย่างทางด้านงานวิชาการในสถานศึกษาที่เกี่ยวข้องกับหลักสูตร การปรับปรุง พัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดี ให้มีประสิทธิภาพต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาเพื่อให้ผู้เรียนมีคุณภาพอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของสถานศึกษา หรือการบริหารงาน วิชาการหมายถึงการบริหารกิจกรรมทุกอย่างในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับงานด้านหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้ งานการเรียนการสอน งานวัสดุประกอบหลักสูตร และสื่อการสอน งานวัดและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศภายใน และงานประชุมอบรมทางวิชาการเพื่อให้ การดำเนินการจัดการศึกษาของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาให้บรรลุจุดมุ่งหมาย และสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 และแก้ไข (ฉบับที่2) พุทธศักราช 2545

ดังนั้น การบริหารงานวิชาการ หมายถึง การบริหารกิจกรรมทุกอย่างของโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับนักเรียน ทั้งหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน การวิจัย สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา แหล่งเรียนรู้ การนิเทศ การแนะแนว การประกันคุณภาพการศึกษา เพื่อนำไปสู่การพัฒนา คุณภาพการศึกษาให้ผู้เรียนมีคุณภาพตามเจตนารมณ์ของการศึกษาให้มากที่สุด

ความสำคัญของงานวิชาการ

งานวิชาการเป็นงานหลักของโรงเรียนที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง ซึ่งเกี่ยวข้องกับ การจัดการเรียนการสอน เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถตรงตามวัตถุประสงค์ ของการจัดการศึกษาแห่งชาติ นักเรียนจะมีคุณภาพมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับบริหาร ของโรงเรียนนั้น ๆ ว่าจะให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการนั้น เมื่อนักเรียนมีคุณภาพ ก็ส่งผลให้โรงเรียนมีคุณภาพด้วยเช่นกัน ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานส่งเสริมการบริหารงานวิชาการ ให้มีคุณภาพ และช่วยอำนวยความสะดวกแก่งานวิชาการ ดังนั้น จึงมีนักวิชาการได้ให้ความสำคัญ ของงานวิชาการไว้ดังนี้

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 1) กล่าวถึง งานวิชาการเกี่ยวข้องกับหลักสูตร การจัดการโปรแกรมการศึกษา และจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นหัวใจของสถานศึกษา และเกี่ยวข้องกับผู้บริหารสถานศึกษา และบุคลากรทุกระดับของสถานศึกษา ซึ่งเกี่ยวข้อง ทางตรง หรือทางอ้อมก็อยู่ที่ลักษณะของงานนั้น

สมิทธ์ และคณะ (อ้างอิงใน จตุพงศ์ สายอรุณ, 2555, หน้า 11) ในด้านการใช้เวลาในการบริหารงาน และการให้ความสำคัญของงานในสถานศึกษา งานในความรับผิดชอบของผู้บริหาร โดยแยกออกเป็น 7 ประเภท พบว่า

1. การบริหารงานวิชาการ	คิดเป็นร้อยละ 40
2. การบริหารงานบุคลากร	คิดเป็นร้อยละ 20
3. งานบริหารกิจการนักเรียน	คิดเป็นร้อยละ 20
4. งานบริหารการเงิน	คิดเป็นร้อยละ 5
5. งานบริหารอาคารสถานที่	คิดเป็นร้อยละ 5
6. งานบริหารความสัมพันธ์ชุมชน	คิดเป็นร้อยละ 5
7. งานบริหารทั่วไป	คิดเป็นร้อยละ 5

อำภา บุญช่วย (อ้างอิงใน จตุพงศ์ สายอรุณ, 2555, หน้า 12) ได้กล่าวถึงความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า งานด้านวิชาการถือว่าเป็นหัวใจสำคัญ หรืออาจกล่าวได้ว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษา ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานที่มาสนับสนุนงานวิชาการให้มีคุณภาพ ดังนั้น งานวิชาการจึงมิใช่เพียงแต่นักเรียนอ่านออก เขียนได้ ทำเลขเก่งเท่านั้น แต่หมายรวมถึงการดำรงชีวิตในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

อุทัย บุญประเสริฐ และชโลมใจ ภิงคารวัฒน์ (อ้างอิงใน จตุพงศ์ สายอรุณ, 2555, หน้า 12) ได้ร่วมกันแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับความสำคัญของงานวิชาการไว้ว่า การบริหารการศึกษาจะมีงานวิชาการเป็นแกนกลางเป็นหัวใจ และมีงานด้านอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุนให้งานด้านวิชาการประสบความสำเร็จ งานวิชาการจะดำเนินไปอย่างไรขึ้นอยู่กับแบบพิมพ์เขียว (Blueprint) ที่กำหนดไว้เป็นกรอบใหญ่ คือ หลักสูตรที่ใช้อยู่ในขณะนั้น

จตุพงศ์ สายอรุณ (2555, หน้า 12) ได้สรุปว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานที่มีความสำคัญมากที่สุดของการบริหารงานในสถานศึกษา และเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา งานวิชาการถือว่าเป็นงานหลักของสถานศึกษา ส่วนงานอื่น ๆ เป็นงานสนับสนุนงานวิชาการให้ประสบความสำเร็จมากยิ่งขึ้น งานวิชาการมิใช่เพียงแต่ให้นักเรียนมีความรู้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่ยังสอนให้นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม และสามารถดำรงชีวิตของคนในสังคมยุคปัจจุบันได้อย่างมีความสุข

สุพรรณนิภา สีสะอาด (2556, หน้า 107) ได้สรุปไว้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษามาตรฐานคุณภาพการศึกษาจะเป็นปรากฏเด่นชัด หากผู้บริหารสถานศึกษาสามารถบริหารได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น จึงถือได้ว่าการบริหารงานวิชาการเป็นหัวใจเป็นส่วนสำคัญที่สุดในสถานศึกษา ผู้บริหารต้องใส่ใจและตระหนักในภารกิจ รู้จัก

ปรับปรุงตนเอง รู้และเข้าใจงานวิชาการอย่างถ่องแท้ รวมทั้งพัฒนางานวิชาการให้ก้าวหน้าทันต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน นอกจากนี้ยังจะได้รับความไว้วางใจ การยอมรับนับถือจากชุมชนสังคม อันจะนำมาซึ่งความภาคภูมิใจต่อความสำเร็จในที่สุด

สุกัญญา ประเสริฐสังข์ (2556, หน้า 18) ได้กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาผู้เรียน เป็นตัวกำหนดปริมาณงานของสถานศึกษา การจัดสรรทรัพยากรให้แก่สถานศึกษาคุณภาพของสถานศึกษา และเครื่องชี้วัดความสำเร็จความสามารถของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กร การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักของผู้บริหารสถานศึกษา และถือเป็นหัวใจของสถานศึกษาที่สถานศึกษาจะต้องดำเนินการให้บรรลุเป้าหมายของการศึกษานั้นคือ นักเรียนมีความรู้คู่คุณธรรม เก่ง ดี มีสุข มีคุณภาพ และคุณสมบัติที่พึงประสงค์ตามที่ชาติต้องการ สามารถดำรงชีพอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ดังนั้น สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นภารกิจหลักที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องบริหารงานให้บรรลุเป้าหมาย เนื่องจากงานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญที่สุดของสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีความรู้ความเข้าใจในงานวิชาการอย่างถ่องแท้ ตระหนักในภารกิจ สนใจ มีการปรับปรุงและพัฒนางานด้านวิชาการให้ก้าวทันต่อการจัดการศึกษาในยุคปัจจุบัน และนำความสำเร็จมาสู่สถานศึกษา จนเป็นที่ยอมรับในชุมชน สังคมได้

หลักการบริหารงานวิชาการ

เพื่อให้การบริหารงานวิชาการประสบความสำเร็จในการบริหารงานจึงจำเป็นต้องมีหลักในการบริหารงานวิชาการเพื่อให้มีประสิทธิภาพในการบริหาร จึงมีผู้กำหนดหลักการบริหารงานวิชาการไว้หลายท่าน ดังนี้

ภิญญา สาทร (อ้างอิงใน สันติ บุญภิรมย์ 2552, หน้า 37-38) ได้กล่าวถึงการบริหารงานวิชาการในเชิงพัฒนาควรดำเนินการตามสาระสำคัญโดยสรุป ดังนี้

1. หลักสูตร ให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักการ เป้าหมาย วัตถุประสงค์ ขอบข่ายเนื้อหา พร้อมทั้งเพิ่มเติมเนื้อหาในการส่งเสริมความรู้ความเข้าใจในรายวิชานั้น ๆ
2. แบบเรียน และหนังสืออ่านประกอบ ตรวจสอบดูเนื้อหาว่าสอดคล้องกับหลักสูตรเพียงใด การเพิ่มเติมเนื้อหา กระทำโดยผู้สอนตามความเหมาะสมกับยุคสมัยนั้น ๆ
3. ประมวลผลการสอน ควรมีการปรับปรุงแก้ไขเพิ่มเติม หากสถานศึกษานั้น ๆ ไม่มีการประมวลผลการสอน ก็จะได้จัดทำขึ้นให้ตรงเป้าหมายของหลักสูตร
4. ข้อเสนอวิชาต่าง ๆ ต้องออกให้ครอบคลุมเนื้อหาและสอดคล้องกับความต้องการของหลักสูตรเป็นการจัดความรู้ของผู้เรียนอย่างครบครัน

5. การเปลี่ยนแปลงหลักสูตรสำหรับหลักสูตรเมื่อใช้ไประยะหนึ่งก็จะต้องมีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงให้เหมาะสม และทันสมัยอยู่เสมอ หรืออาจปรับปรุงอยู่ตลอดเวลาก็ได้

6. ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้บริหารและผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้ทรงคุณวุฒิมาบรรยายให้ความรู้ และแนวทางในการศึกษาเล่าเรียน ซึ่งถือว่าการส่งเสริมวิชาการ

7. ครู คณาจารย์ในสถานศึกษา ได้ผลัดเปลี่ยนกันบรรยายพิเศษเป็นครั้งคราว เพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้พิเศษเพิ่มเติม

8. จัดให้มีการวิเคราะห์ผลการสอบในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อนำมาปรับปรุงการเรียนการสอน

9. ส่งเสริมการอ่านหนังสือของผู้สอน เนื่องด้วยเวลาเปลี่ยนไป วิชาการด้านต่าง ๆ ก็มีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้งบประมาณส่วนหนึ่งมาใช้ในการจัดซื้อหนังสือ และตำราเรียนเข้าห้องสมุด

10. จัดประชุมทางวิชาการของคณะครู เพื่ออภิปรายปัญหาการเรียนการสอนร่วมกัน

11. ผู้บริหารสถานศึกษาควรไปเยี่ยมห้องเรียนในขณะที่ผู้สอนกำลังทำการสอน และควรทำเป็นประจำ

12. ผู้บริหารสถานศึกษาควรเชิญชวนผู้สอนที่มีประสบการณ์สูงเข้าไปเยี่ยมชั้นเรียน เพื่อแนะนำการสอนให้กับผู้สอนใหม่ ๆ หรือมีนโยบายในการปรับปรุงการเรียนการสอน

13. ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ควรสาธิตการสอนด้วยตนเอง แต่พยายามให้ผู้สอนเห็นวิธีการสอนที่ดี ๆ จากคนอื่น ๆ

14. เมื่อหยุดเรียนปลายภาคเรียน ควรมีการสัมมนาผู้สอน และควรเรียนเชิญผู้สอนในสถานศึกษาอื่น ๆ เข้าร่วมด้วยตามความเหมาะสม

15. ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งผู้สอนไปร่วมประชุม และอบรมทางการสอนตามหน่วยงานต่าง ๆ ที่จัดขึ้น

การบริหารงานวิชาการมีหลักการบริหาร ดังนี้ (ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 6-7)

1. หลักแห่งประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การได้มีผลผลิตเพิ่มขึ้นโดยไม่เพิ่มการลงทุน นั่นคือ นักเรียนนักศึกษาสามารถสำเร็จการศึกษาตามกำหนดของหลักสูตร โดยไม่ลาออกกลางคัน เรียนเกินเวลา และช้ากว่ากำหนด

2. หลักแห่งประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ผลผลิตได้ตามจุดมุ่งหมายที่วางไว้นั้น คือ นักเรียนนักศึกษามีคุณภาพตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความรู้ความสามารถทักษะคุณภาพ และการจัดการได้

ดังนั้น สถานศึกษาใดได้มีการดำเนินงานโดยยึดหลักการบริหารงานวิชาการทั้งสองหลัก คือ หลักแห่งประสิทธิภาพ และหลักแห่งประสิทธิผล สถานศึกษานั้นจะมีการบริหารงานวิชาการ ได้อย่างมีคุณภาพ และบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ตั้งไว้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 (2553, หน้า 24-25) ได้กล่าวถึงหลักการสำคัญของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยึดหลักที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาผู้เรียนอย่างครบถ้วนสมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม เป็นผู้มีจริยธรรมในการดำเนินชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ใฝ่รู้ มีทักษะในการแสวงหาความรู้ที่พอเพียงต่อการพัฒนางานอาชีพ และคุณภาพชีวิตส่วนตน สามารถเผชิญความเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน และชาญฉลาด และมีความเป็นประชาธิปไตย

2. หลักการจัดการศึกษาเพื่อให้คนไทย ให้มีความรักและภาคภูมิใจในท้องถิ่น และประเทศชาติ มีความรู้ และทักษะในการแสวงหาความรู้ และทักษะพื้นฐานสำหรับการประกอบอาชีพสุจริต มีความมุ่งมั่น ชยัน ซื่อสัตย์ ประหยัด อุตุน มีลักษณะนิสัย และทัศนคติที่พึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดีทั้งของครอบครัว ชุมชนสังคม และสังคมโลก

3. หลักแห่งความเสมอภาค คนไทยทั้งปวงต้องมีสิทธิเสมอกันในการรับการศึกษา ขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่า 12 ปี อย่างทั่วถึงเท่าเทียมกัน ควบคุมไว้กับความมีคุณภาพโดยไม่แบ่งชนชั้น หรือความแตกต่างทางสังคม

4. หลักการมีส่วนร่วม องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและภาคเอกชน มีส่วนร่วมในการบริหาร และการจัดการศึกษา ร่วมกับคณะกรรมการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาเพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศักดิ์ศรี และตอบสนองความต้องการของท้องถิ่นตามนโยบายของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2440 เกี่ยวกับการกระจายอำนาจ

5. หลักแห่งความสอดคล้อง อุดมการณ์ และมาตรฐานในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องสอดคล้องกับสารบัญญัติในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พุทธศักราช 2545 นโยบายการศึกษาของรัฐบาลที่แถลงต่อรัฐสภา สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาของชาติ และสัมพันธ์เชื่อมโยงกับมาตรฐานการอาชีวศึกษา และมาตรฐานการอุดมศึกษา

ดังนั้น อุดมการณ์ของการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน โดยรัฐต้องจัดให้มีการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อพัฒนาเยาวชนคนไทยทุกคนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ทั้งในฐานะที่เป็นพลเมืองไทย และพลเมืองโลก เพื่อก้าวหน้าที่พอเพียงสำหรับการใฝ่รู้ใฝ่เรียนตลอดชีวิต รวมทั้งเพื่อพัฒนาหน้าที่การงานและพัฒนาคุณภาพชีวิตส่วนตน

และครอบครัว และเพื่อสร้างรากฐานที่แข็งแกร่งสำหรับการสร้างสรรค์สังคมไทยให้เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้เพื่อพัฒนาประเทศที่ยั่งยืนในอนาคต

ชุมศักดิ์ อินทรรักษ์ (อ้างอิงใน สุกัญญา ประเสริฐสังข์, 2556, หน้า 19-20) ได้กล่าวถึงหลักการบริหารงานวิชาการที่สำคัญ ดังนี้

1. หลักการพัฒนาคุณภาพ (Quality Management) เป็นการบริหารเพื่อนำไปสู่ความเป็นเลิศทางวิชาการ องค์ประกอบของคุณภาพที่เป็นตัวชี้วัดคือผลผลิต และกระบวนการเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้ บุคลากร และผู้รับบริการได้รับความพึงพอใจ พัฒนาศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมในระดับสากลมากขึ้น โดยอาศัยกระบวนการประกันคุณภาพการศึกษา ได้แก่ การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบคุณภาพ และการประเมินผล

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) การปรับปรุงคุณภาพของกระบวนการบริหารได้พัฒนามาอย่างต่อเนื่อง สม่ำเสมอ โดยหลักการมีส่วนร่วม การเสนอแนะและการพัฒนาในงานวิชาการ ต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายฝ่าย จึงอาจดำเนินงานในรูปของคณะกรรมการ โดยมีเป้าหมายนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพได้มากขึ้น การมีส่วนร่วมต้องเริ่มจากการร่วมคิด ร่วมทำ และร่วมประเมินผล

3. หลักการ 3 องค์ประกอบ (3-Es) ได้แก่ ประสิทธิภาพ ประสิทธิผล ประหยัด

3.1 หลักประสิทธิภาพ (Efficiency) หมายถึง การปฏิบัติตามแผนที่กำหนดไว้ เป็นไปตามขั้นตอน และกระบวนการมีปัญหา และอุปสรรคขณะดำเนินการก็สามารถปรับปรุงแก้ไขได้ การมีประสิทธิภาพเน้นไปที่กระบวนการ (Process) การใช้กลยุทธ์ และเทคนิควิธีต่าง ๆ ที่ทำให้บรรลุวัตถุประสงค์มากที่สุด

3.2 หลักประสิทธิผล (Effectiveness) หมายถึง ได้ผลผลิต (Outcome) ตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ ตรงตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรมีความรู้ความสามารถ มีทักษะเพิ่มขึ้น รวมทั้งการคำนึงถึงผลประโยชน์ที่ได้รับ อย่างไรก็ตามมีที่ใช้สองคำนี้ควบคู่กันคือ มีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล

3.3 หลักประหยัด (Economy) หมายถึง การใช้เวลาน้อย การใช้กำลัง หรือแรงงานน้อย โดยไม่ต้องเพิ่มทรัพยากรการบริหาร แต่ได้ผลผลิตตามที่หวัง ดังนั้น การลงทุนทางวิชาการจึงต้องคำนึงหลักความประหยัดด้วยเช่นกัน

4. หลักความเป็นวิชาการ (Academics) หมายถึง ลักษณะที่ครอบคลุมเนื้อหาสาระของวิชาการ ได้แก่ หลักการพัฒนาหลักสูตร หลักการเรียนรู้ หลักการสอน หลักการวัดผล ประเมินผล หลักการนิเทศการศึกษา และหลักการวิจัย เป็นต้น หลักการเหล่านี้เป็นองค์ประกอบสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และสร้างสรรค์

สรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการเป็นแนวคิดเพื่อให้การปฏิบัติบรรลุ ความสำเร็จ ในการบริหารงานวิชาการ ดังนั้น ในการบริหารงานวิชาการ ผู้บริหารต้องใช้ทั้งหลักประสิทธิภาพ และประสิทธิผลโดยคำนึงถึงคุณภาพของเป้าหมาย คือ ผู้เรียนเป็นหลัก นอกจากนี้ต้องคำนึงถึง บุคลากร ซึ่งเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในกระบวนการบริหาร โดยให้ทุกคนมีส่วนร่วม ในการบริหาร ให้การส่งเสริมสนับสนุน และดูแลเอาใจใส่ด้วยความยุติธรรม และเสมอภาค

การตี อดันต์นาวิ (2552, หน้า 17-20) หลักการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ ตามแนวคิด ของเทลเลอร์ (Taylor) ได้รับการวิจารณ์ว่าเขาไม่ให้ความสำคัญต่อตัวแปรทางจิตวิทยาและสังคม วิทยา โดยมองข้ามความสำคัญขององค์ประกอบด้านแรงจูงใจ ความพึงพอใจในงาน และบรรยากาศขององค์การ มองแต่เพียงว่าคนงานเป็นเสมือนเครื่องจักร (Man Machine) ที่สามารถทำงานให้ได้ผลผลิตสูงเท่านั้น การแก้ไขความเครียดของงานจะทำอย่างไรก็ได้ ที่ไม่เกี่ยวข้องกับงาน และองค์การ

ส่วนเทลเลอร์ (Taylor) ได้รับการยกย่อง ก็คือ เขาสามารถสาธิตให้คนทั้งหลายนั้น สามารถจะปฏิบัติให้ลุล่วงไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ ด้วยวิธีการบริหารที่มีระบบระเบียบ สมเหตุสมผลตามหลักการเชิงวิทยาศาสตร์ ถึงแม้ว่าแนวคิดของเทลเลอร์ (Taylor) จะล้าสมัย แต่ก็ เป็นจุดเริ่มต้นของการจัดระบบระเบียบทางการบริหารที่ได้รับการปรับปรุงเปลี่ยนแปลง และพัฒนาให้เหมาะสม โดยนักทฤษฎีองค์การคนต่อมาเป็นระยะ ๆ

หลักการบริหารของฟาโยล (Fayol) บุคคลอีกผู้หนึ่งที่มีความสำคัญในกลุ่มการบริหาร เชิงวิทยาศาสตร์ ก็คือ เฮนรี ฟาโยล (Henri Fayol) แต่ฟาโยล (Fayol) มีจุดสนใจที่ต่างจากเทลเลอร์ (Taylor) แต่มีเป้าหมายที่ตรงกันในการกำหนดวิธีการบริหารเชิงวิทยาศาสตร์ กล่าวคือ เทลเลอร์ (Taylor) ได้มีจุดสนใจในงาน และประสิทธิภาพของงานที่ปฏิบัติ การศึกษาจึงมุ่งถึงการกำหนด หลักเกณฑ์ และวิธีการเกี่ยวกับการปฏิบัติงานในโรงงาน ส่วนฟาโยล (Fayol) กลับมีจุดสนใจ อยู่ที่ตัวผู้บริหาร และหน้าที่งานที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติ โดยมีหลักที่ยึดถืออยู่เป็นประจำ การศึกษาและสรุปผลเป็นความรู้ของฟาโยล (Fayol) จึงมุ่งที่จะชี้ให้เห็นถึงหน้าที่สำคัญ (Functions) ของนักบริหารและหลักบริหาร (Principles of Management)

กล่าวถึงลักษณะที่สำคัญของการบริหารในทัศนะของฟาโยล (Fayol) ดังนี้ (ชาญชัย อาจินสมอาจารย์ อ่างอิงใน จตุพงศ์ สายอรุณ, 2555, หน้า 15-16)

1. ผู้บริหารควรรู้จักคนงานของตนเป็นอย่างดี
2. ผู้บริหารจะต้องจำกัดความไร้สมรรถภาพให้หมดไป
3. ผู้บริหารจะต้องสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างองค์การกับคนงาน
4. ผู้บริหารจะต้องเป็นตัวอย่างที่ดีแก่คนงาน

5. ผู้บริหารจะต้องสรุปผลงานขององค์การเป็นระยะ ๆ และใช้แผนภูมิแสดง
6. ผู้บริหารจะต้องจัดให้มีการประชุมหัวหน้า งานระดับผู้ช่วยเพื่อให้ความเข้าใจตรงกัน
7. ผู้บริหารจะต้องก่อให้เกิดความสามัคคี พลัง ความคิดริเริ่ม และความจงรักภักดีของคณงานต่อองค์การ

หลักการบริหารของฟาโยล (Fayol's Principles of Management) มี 14 ประการ คือ (จันทราณี สงวนนาม อ้างอิงใน จตุพงศ์ สายอรุณ, 2555, หน้า 16-18)

1. การแบ่งงานกันทำ (Division of Work) การทำงานควรมีการแบ่งงานกันทำตามแต่ละฝ่ายงาน เพื่อส่งเสริมความสามารถ ความมั่นใจ และความถูกต้องแม่นยำในการทำงานที่จะช่วยให้ผลผลิตของงานเพิ่มสูงขึ้น

2. อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบ (Authority and Responsibility) ในการทำงานผู้ที่ได้รับมอบให้ปฏิบัติงานใดก็ควรที่จะได้รับการมอบอำนาจอย่างเพียงพอที่จะสามารถปฏิบัติงานนั้นไปได้ด้วยดี อำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบจึงควรไปด้วยกัน

3. ความมีระเบียบวินัย (Discipline) ผู้ปฏิบัติงานที่ดีจะต้องมีระเบียบวินัยในการทำงานจึงต้องมีการออกกฎระเบียบ เพื่อให้มีการเคารพ และเชื่อฟังผู้บังคับบัญชา

4. ความมีเอกภาพในการบังคับบัญชา (Unity of Command) ในการปฏิบัติงานใด ๆ ก็ตาม ผู้ปฏิบัติควรเป็นผู้ได้รับการบังคับบัญชาสั่งการจากผู้บริหารเพียงคนเดียว เพื่อความมีเอกภาพในการบังคับบัญชา

5. เอกภาพในการอำนวยการ (Unity of Direction) การทำงานในกลุ่มเดียวกันควรมีหัวหน้า ในการดำเนินการเพียงคนเดียว ภายใต้แผนงาน และเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้

6. ประโยชน์ส่วนบุคคลถือว่าเป็นรองจากประโยชน์ส่วนรวม (Subordination of Individual Interests to General Interests) หลักการข้อนี้หมายความว่าในการทำธุรกิจใด ๆ ก็ตามผู้บริหารไม่ควรเห็นแก่ประโยชน์ของคนใดคนหนึ่ง หรือกลุ่มใดกลุ่มหนึ่ง โดยจะต้องประพฤติปฏิบัติตนให้เป็นตัวอย่าง ให้คำปรึกษาแนะนำ และร่วมมือกับผู้ปฏิบัติงานทุกคนอย่างทั่วถึงและไม่เห็นแก่ประโยชน์ของตนเป็นที่ตั้ง

7. การให้ประโยชน์ตอบแทน (Remuneration) เช่น เงินเดือน ค่าจ้าง ควรถือหลักความยุติธรรม โดยคำนึงถึงค่าครองชีพสภาวะเศรษฐกิจความต้องการด้านแรงงาน สถานภาพของผู้ร่วมงานเพื่อความพึงพอใจของทั้งสองฝ่าย คือ ทั้งฝ่ายนายจ้าง และลูกจ้าง

8. การรวมอำนาจไว้ส่วนกลาง (Centralization) การรวมอำนาจไว้ที่ส่วนกลางมีได้หมายความว่า อำนาจหน้าที่ในการตัดสินใจจะอยู่ที่ผู้บริหารระดับสูงขององค์การแต่เพียง

อย่างเดียว แต่หมายถึงเมื่อมีการมอบอำนาจให้ผู้บริหารคนใดแล้วก็สามารถควบคุมบังคับบัญชาหรือสั่งการได้โดยให้ผู้บริหารพิจารณาตามความเหมาะสมตามสถานการณ์ว่าควรกระจายอำนาจ (Decentralization) จริยธรรมของผู้บริหาร ความซื่อตรงของผู้ร่วมงาน ตลอดจนสภาพการณ์ของแต่ละธุรกิจ

9. สายการบังคับบัญชา (Chain of Common or Scalar Chain) สายการบังคับบัญชาเป็นสิ่งแสดงให้เห็นถึงความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ ระหว่างผู้บังคับบัญชากับผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งควรจัดให้มีช่องของการบังคับบัญชาลดหลั่น (Hierarchy) ที่เหมาะสมไม่ควรห่างจนเกินไป เพราะจะก่อให้เกิดช่องว่างของสายการบังคับบัญชาได้

10. คำสั่ง (Order) ในการบริหารงานจำเป็นต้องมีการสั่งการที่จะต้องออกเป็นคำสั่งหรือกฎระเบียบข้อบังคับที่เป็นลายลักษณ์อักษรวางไว้ เพื่อให้ผู้ปฏิบัติรับทราบและปฏิบัติ

11. ความเสมอภาค (Equity) คือหลักแห่งความยุติธรรมที่ผู้บริหารจะต้องปฏิบัติต่อผู้ใต้บังคับบัญชาทุกคนรวมทั้ง มีความเมตตากรุณา ความจงรักภักดีต่อทุกคนโดยเสมอภาค

12. ความมั่นคงในหน้าที่การงาน (Stability of Tenure of Personnel) หมายถึง การดำรงอยู่ในตำแหน่งของบุคลากรที่มีความต้องการเวลาในการเรียนรู้งาน เพื่อที่จะสามารถทำงานให้ได้ดี พนักงานจึงไม่ควรให้ถูกปรับออกหรือเปลี่ยนตำแหน่งก่อนเวลาอันสมควร ทั้งนี้เพื่อประโยชน์แห่งความมั่นคงทั้งขององค์การและพนักงาน

13. ความคิดริเริ่ม (Initiative) ผู้บริหารควรส่งเสริมให้ผู้ใต้บังคับบัญชามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น ร่วมวางแผนและร่วมปฏิบัติเพื่อจะได้เป็นผู้ที่มีประสิทธิภาพ และเกิดความพึงพอใจต่อผู้ร่วมงานทุกฝ่าย ความคิดริเริ่มเป็นคุณสมบัติที่สำคัญของผู้บริหารทางธุรกิจ

14. ความสามัคคี (Esprit de Corps) ผู้บริหารต้องสร้างความสามัคคีให้เกิดขึ้นในองค์การ เพราะความสามัคคีเป็นพลัง (Union is Strength) ก่อให้เกิดความกลมเกลียวปรองดองและความสัมพันธ์ที่ดีต่อกัน

หลังจากที่ฟาโยล (Fayol) ได้นำแนวคิดทางการบริหาร หลักการบริหาร 14 ประการที่เรียกว่า Fayol's Principles of Management และส่วนสำคัญขั้นพื้นฐานที่เรียกว่า The Elemenagement อันประกอบไปด้วยกิจกรรม 5 ประการ คือ

1. การวางแผน (To plan) หมายถึง การศึกษาวิเคราะห์อนาคตและจัดวางแผนปฏิบัติงานล่วงหน้า
2. การจัดหน่วยงาน (To organize) หมายถึง การเสริมสร้างองค์การด้านคน และวัสดุสิ่งของเพื่อการปฏิบัติตามหน้าที่

3. การบังคับบัญชา (To command) หมายถึง การควบคุมบังคับบัญชาให้คนงานปฏิบัติตามหน้าที่

4. การประสานงาน (To coordinate) หมายถึง การประสานกิจกรรมต่างๆ ของหน่วยงานให้ดำเนินไปตามเป้าหมาย

5. การควบคุม (To control) หมายถึง การควบคุมดูแลให้การปฏิบัติงานเป็นไปตามระเบียบข้อบังคับ และกฎเกณฑ์

การนำหลักการบริหารของฟาโยล (Fayol) มาเป็นแนวทางเพื่อใช้ในการบริหารธุรกิจและการบริหาร โดยทั่วไปนั้นช่วยให้มีการจัดระเบียบในเชิงของการจัดการมากขึ้น ปรัชญาของการบริหารในสมัยนี้จึงได้ปรับเปลี่ยนจากการที่เห็นคนเป็นเครื่องจักรมาเป็นใช้คนให้เกิดประโยชน์สูงสุด (Use People Efficiently) ผู้ปฏิบัติจึงมีโอกาที่จะถูกผู้บริหารให้ช่วยคิด ช่วยวางแผน และช่วยทำมากขึ้นกว่าเดิมที่เคยเป็นมา

ต่อมา ลูเธอร์ กุลิค (Luther Gulick) และลินดัล เออร์วิค (Lyndall Urwick) ได้นำหลักการบริหารของฟาโยล (Fayol) มาเพิ่มเติมซึ่งเป็นที่รู้จักกันดีในตัวย่อที่เรียกว่า POSDCORB ตัวย่อแต่ละตัวมีความหมาย ดังนี้

P – Planning	หมายถึง การวางแผน
O – Organizing	หมายถึง การจัดองค์การ
S – Staffing	หมายถึง การจัดคนเข้าทำงาน
D – Directing	หมายถึง การสั่งการ
Co – Coordinating	หมายถึง ความร่วมมือ
R – Reporting	หมายถึง การรายงาน
B – Budgeting	หมายถึง งบประมาณ

หลักการสำคัญในการบริหารแบบ School-Based Management โดยทั่วไป (อุทัย บุญประเสริฐ อ้างอิงใน จตุพงศ์ สายอรุณ, 2555, หน้า 19) ได้แก่

1. หลักการกระจายอำนาจ (Decentralization) ซึ่งเป็นการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาจากกระทรวง และส่วนกลางไปยังสถานศึกษาให้มากที่สุด โดยมีความเชื่อว่าโรงเรียนเป็นหน่วยสำคัญในการเปลี่ยนแปลง และพัฒนาการศึกษาของเด็ก

2. หลักการมีส่วนร่วม (Participation) เปิดโอกาสให้ผู้เกี่ยวข้องและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีส่วนร่วมในการบริหาร ตัดสินใจ และร่วมจัดการศึกษา ทั้งครู ผู้ปกครอง ตัวแทนชุมชน ตัวแทนศิษย์เก่า และตัวแทนนักเรียน การที่บุคคลมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา จะเกิดความรู้สึกเป็นเจ้าของ และรับผิดชอบในการจัดการศึกษามากขึ้น

3. หลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ประชาชน (Return Power to People) ในอดีต การจัดการศึกษาจะทำกันหลากหลาย บางแห่งก็ให้วัด หรือองค์กรในท้องถิ่นเป็นผู้ดำเนินการ ต่อมา มีการจัดการศึกษาไปให้กระทรวงศึกษาธิการ เพื่อให้เกิดเอกภาพ และมาตรฐานทางการศึกษา แต่เมื่อประชากรเพิ่มมากขึ้นความเจริญต่าง ๆ รุดหน้า ไปอย่างรวดเร็ว การจัดการศึกษาโดยส่วนกลางเริ่มมีข้อจำกัด เกิดความล่าช้า และไม่ตอบสนองความต้องการของผู้เรียน และชุมชนอย่างแท้จริง จึงต้องมีการคืนอำนาจให้ท้องถิ่น และประชาชนได้จัดการศึกษาเองอีกครั้ง

4. หลักการบริหารตนเอง (Self-managing) ในระบบการศึกษาทั่วไป มักกำหนดให้โรงเรียนเป็นหน่วยปฏิบัติตามนโยบายของส่วนกลาง โรงเรียนไม่มีอำนาจอย่างแท้จริง สำหรับการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานนั้น ไม่ได้ปฏิเสธเรื่องการทำงานให้บรรลุเป้าหมายนั้น ทำได้หลายวิธี การที่ส่วนกลางทำหน้าที่เพียงกำหนดนโยบาย และเป้าหมายแล้วปล่อยให้โรงเรียนมีระบบการบริหารด้วยตนเอง โดยให้โรงเรียนมีอำนาจหน้าที่และความรับผิดชอบในการดำเนินงาน ซึ่งอาจดำเนินการได้หลากหลาย ด้วยวิธีการที่แตกต่างกัน แล้วแต่ความพร้อมและสถานการณ์ของโรงเรียน ผลที่ได้น่าจะมีประสิทธิภาพสูงกว่าเดิม ที่ทุกอย่างถูกกำหนดมาจากส่วนกลางไม่ว่าจะโดยทางตรง หรือทางอ้อม

5. หลักการตรวจสอบ และถ่วงดุล (Check and Balance) ส่วนกลางมีหน้าที่กำหนดนโยบาย และควบคุมมาตรฐาน มีองค์กรอิสระทำหน้าที่ตรวจสอบคุณภาพการบริหาร และการจัดการศึกษา เพื่อให้มีคุณภาพ และมาตรฐานเป็นไปตามกำหนด และเป็นไปตามนโยบายของชาติ

จากหลักการดังกล่าวทำให้เชื่อมั่นว่าการบริหารโดยโรงเรียนเป็นฐาน จะช่วยส่งเสริมภารกิจของการบริหารงานวิชาการให้งานวิชาการเกิดประสิทธิภาพ และประสิทธิผลต่อการศึกษามากขึ้นอีกทั้งช่วยพัฒนาให้สถานศึกษาบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า หลักการบริหารงานวิชาการต้องคำนึงถึงการพัฒนาสู่ความเป็นเลิศ ทำให้ดีที่สุดนำไปสู่คุณภาพตามที่คาดหวัง โดยคำนึงถึงวัตถุประสงค์และเป้าหมายของการศึกษา โดยให้ทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องได้รับผิดชอบร่วมกัน ทำให้ผลผลิตมีคุณภาพ คำนึงถึงประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความประหยัด การดำเนินงานทางวิชาการโดยอาศัยหลักการดังกล่าว ย่อมจะสามารถบรรลุความสำเร็จ คือ ความเป็นเลิศทางวิชาการ (Academic Excellence)

ขอบข่ายงานวิชาการ

ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 ซึ่งมีการจัดโครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษาของไทยมีเอกภาพเชิงนโยบาย และมีความหลากหลายในทางปฏิบัติมีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา การกระจายอำนาจดังกล่าวจะทำให้สถานศึกษามีความคล่องตัว มีอิสระในการบริหารจัดการเป็นไปตามหลักของการบริหารจัดการโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School-Based Management: SBM) ซึ่งเป็นการสร้างรากฐาน และความเข้มแข็งให้กับสถานศึกษาโดยได้ระบุในกฎหมายกำหนดให้กระทรวงกระจายอำนาจการบริหาร และจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารบุคคล และการบริหารทั่วไป โดยมีขอบข่ายและภารกิจการบริหาร และการจัดสถานศึกษาด้านการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. ด้านการวัดและประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. ด้านการนิเทศการศึกษา
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา
9. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

สรุปได้ว่า การบริหารงานวิชาการเป็นงานหลักที่ผู้บริหารต้องเอาใจใส่ เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุตามเป้าหมายของหลักสูตร และงานวิชาการที่ผู้บริหารต้องจัดทำ ได้แก่ การวางแผนงานวิชาการ การจัดการเรียนการสอน การพัฒนาส่งเสริมทางด้านวิชาการ การวัด และประเมินผล เป็นต้น

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 3-4) กล่าวว่า ขอบข่ายของงานวิชาการ จะครอบคลุมตั้งแต่การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการ การจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน การจัดบริการการสอน และการจัดการวัดผล และประเมินผลขอบข่ายงานวิชาการ ประกอบด้วยงานต่อไปนี้

1. การวางแผนเกี่ยวกับงานวิชาการเป็นการวางแผนเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และการนำหลักสูตรไปใช้การจัดการล่วงหน้า เกี่ยวกับการเรียนการสอนมีรายละเอียดของงาน ดังนี้

1.1 แผนปฏิบัติงานวิชาการ ได้แก่ การประชุมเกี่ยวกับหลักสูตรการจัดปฏิทิน การศึกษา ความรับผิดชอบตามภาระหน้าที่ การจัดชั้นตอน และเวลาในการทำงาน

1.2 โครงการสอนเป็นการจัดรายละเอียดเกี่ยวกับวิชาที่ต้องสอนตามหลักสูตร

1.3 บันทึกการสอนเป็นการแสดงรายละเอียดของการกำหนดเนื้อหาที่จะสอน ในแต่ละคาบเวลาของแต่ละวัน หรือสัปดาห์โดยการวางแผนไว้ล่วงหน้า และยึดโครงการสอน เป็นหลัก

2. การจัดดำเนินงานเกี่ยวกับการเรียนการสอน เพื่อให้การสอนในสถานศึกษาดำเนิน ไปด้วยดี และสามารถปฏิบัติได้ ต้องมีการจัดเกี่ยวกับการเรียนการสอน ดังนี้

2.1 การจัดตารางสอนเป็นการกำหนดวิชา เวลา ผู้สอน สถานที่ ตลอดจนผู้เรียน ในแต่ละรายวิชา

2.2 การจัดชั้นเรียนเป็นงานที่ฝ่ายวิชาการต้องประสานกับฝ่ายอาคารสถานที่ รวมทั้งการจัดสิ่งอำนวยความสะดวกต่าง ๆ ในห้องเรียน

2.3 การจัดครูเข้าสอนต้องพิจารณาถึงความพร้อมของสถานศึกษาและความพร้อม ของบุคลากรรวมถึงเชิญวิทยากรภายนอกมาช่วยสอน

2.4 การจัดแบบเรียนโดยปกติสถานศึกษาในสังกัดกระทรวงศึกษาธิการจะใช้ แบบเรียนที่กระทรวงกำหนด นอกจากนั้น ครูอาจใช้หนังสืออื่นเป็นหนังสือประกอบ หรือจากเอกสารที่ครูเตรียมเอง

2.5 การปรับปรุงการเรียนการสอนเป็นการพัฒนาครูผู้สอนให้ก้าวหน้าวิชาการ เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพื่อพัฒนาการเรียนการสอน เพื่อให้สอดคล้องกับความต้องการ ความก้าวหน้า ของสังคม ธุรกิจอุตสาหกรรม เป็นต้น

2.6 การฝึกงาน จุดมุ่งหมายของการฝึกงานเป็นการให้นักเรียนนักศึกษา รู้จัก นำเอาทฤษฎีมาประยุกต์ใช้กับชีวิตจริง ทั้งยังมุ่งให้ผู้เรียนได้เห็นปัญหาที่แท้จริงในสาขาวิชา และอาชีพนั้น เพื่อให้โอกาสผู้เรียนได้เตรียมตัวที่จะออกไปเผชิญกับชีวิตจริงต่อไป

3. การจัดการเกี่ยวกับการเรียนการสอนเป็นการจัดสิ่งอำนวยความสะดวก และส่งเสริมการจัดหลักสูตร และโปรแกรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.1 การสื่อการเรียนการสอนเป็นสิ่งที่ยึดต่อการศึกษาของนักเรียนนักศึกษา เน้นเครื่องมือ และกิจกรรมให้ครูได้เลือกใช้ในการสอน

3.2 การจัดห้องสมุดเป็นที่รวมหนังสือเอกสาร สิ่งพิมพ์ และวัสดุอุปกรณ์ที่เป็นแหล่งวิทยาการให้นักเรียน นักศึกษาได้ศึกษาค้นคว้า

3.3 การนิเทศการสอนเป็นการช่วยเหลือแนะแนวให้ครูเกิดการปรับปรุงแก้ไขปัญหาการเรียนการสอน

4. การวัดผล และประเมินผล กระบวนการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในด้านการตรวจสอบ และวิเคราะห์ผลการเรียน

กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 29-30) ได้กำหนดขอบข่าย และภารกิจงานวิชาการ ในกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการกระจายอำนาจการบริหาร และการจัดการศึกษา ดังนี้

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการเกี่ยวกับการให้ความเห็นการพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6. การวัดผล ประเมินผล และการดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

9. การนิเทศการศึกษา

10. การแนะแนว

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายใน และมาตรฐานการศึกษา

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น

14. การส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุติธรรม องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการ และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

15. การจัดระเบียบ และแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา

16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา

17. การพัฒนา และใช้เทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

สำนักงานปฏิรูปการศึกษา (2545) ได้กำหนดขอบข่ายและภารกิจของการบริหาร และการจัดการศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา โดยเฉพาะในด้านการบริหาร วิชาการ ไว้ 8 ภารกิจ (อ้างอิงใน จันทราณี สงวนนาม, 2545, หน้า 150) คือ

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. การวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน
4. การประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา
5. การพัฒนาและใช้สื่อและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
6. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
8. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

จันทราณี สงวนนาม (2545, หน้า 150) กล่าวว่า สำนักพัฒนาระบบบริหารสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2545 ได้ปรับเปลี่ยนรวบรวมในส่วนที่เห็นว่าเป็นเรื่องเดียวกัน และเพิ่มเติมในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 โดยได้กำหนดขอบข่ายงานวิชาการ ไว้ 5 ประการ คือ

1. หลักสูตรและการบริหารหลักสูตร
2. การจัดการเรียนการสอน
3. การนิเทศภายใน
4. การวัดและประเมินผลการศึกษา
5. การประกันคุณภาพการศึกษา

ภารดี อนันต์นาวิ (2552, หน้า 280-286) กล่าวว่า งานวิชาการเป็นงานหลักหรือเป็นภารกิจหลักของสถานศึกษาที่พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545 มุ่งให้กระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาดำเนินการได้โดยอิสระคล่องตัวรวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชนท้องถิ่นและการมีส่วนร่วมจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกฝ่าย และได้กำหนดขอบข่ายภารกิจการบริหารงานวิชาการ ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. ด้านการวัดและประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. ด้านการนิเทศการศึกษา

8. ด้านการแนะแนวการศึกษา
9. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

ตาราง 1 แสดงการสังเคราะห์ขอบข่ายของการบริหารงานวิชาการตามหลักการ และทฤษฎีการบริหารงานวิชาการ

หลักการ/ทฤษฎี ขอบข่ายงานวิชาการ	กระทรวงศึกษาธิการ (2553)	กระทรวงศึกษาธิการ (2546)	สำนักปฏิรูปการศึกษา (2545)	ปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์	จันทร์ภาณี สงวนนาม	ภากรดี อินันต์นารี	รวมตัวร่วมทั้งหมด
1. การพัฒนาสาระหลักสูตรท้องถิ่น	✓						1
2. การวางแผนงานด้านวิชาการ	✓			✓			2
3. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา	✓	✓	✓		✓	✓	5
4. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา	✓			✓			2
5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	6
6. การวัดผลประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน	✓	✓	✓		✓	✓	5
7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	✓	✓	✓			✓	4
8. การพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	✓	✓	✓			✓	4
9. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้	✓	✓	✓			✓	4
10. การนิเทศการศึกษา	✓	✓			✓	✓	4
11. การแนะแนวการศึกษา	✓	✓				✓	3
12. การพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	✓	✓	✓		✓	✓	5
13. การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	✓	✓	✓			✓	4
14. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	✓	✓				✓	3

ตาราง 1 (ต่อ)

หลักการ/ทฤษฎี ขอข่ายงานวิชาการ	กระทรวงศึกษาธิการ (2553)	กระทรวงศึกษาธิการ (2546)	สำนักปลฎฐการศึกษ (2545)	ปริยภาพ วงศ์อนุตรโรจน์	จันทรานี สงวนนาม	ภากรดี อมพันธ์นารี	รวมตัวร่วมทั้งหมด
15. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา	✓	✓				✓	3
16. การจัดระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของ สถานศึกษา	✓						1
17. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา	✓						1

จากตาราง 1 ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ขอข่ายการบริหารงานวิชาการ ซึ่งผู้วิจัยได้เลือกขอข่ายการบริหารงานวิชาการที่มีตัวร่วมตั้งแต่ 3 ตัวขึ้นไป มี 12 ด้าน ดังนี้

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. ด้านการวัด และประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. ด้านการนิเทศการศึกษา
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา
9. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

1.1 ความหมายของหลักสูตร และการพัฒนาหลักสูตร

หลักสูตร ถือเป็นหัวใจของการจัดการศึกษา เพราะเป็นเครื่องมือสำคัญในการกำหนดแนวทางการจัดการศึกษา เพื่อที่จะพัฒนาผู้เรียนให้มีทักษะพื้นฐานในการดำรงชีวิต สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตของตนเอง และสังคมได้ การจัดการศึกษาที่ดี จึงควรมีความเหมาะสมสอดคล้องกับสภาพชีวิต และสังคมของผู้เรียน หลักสูตรจึงจำเป็นต้องปรับปรุงหรือพัฒนาให้มีความเหมาะสม ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสภาพเศรษฐกิจ และสังคมอยู่เสมอ ทั้งนี้ ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของหลักสูตร ดังนี้

สันติ บุญภิรมย์ (2552, หน้า 44) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ ทั้งกิจกรรมทางวิชาการ และกิจกรรมอื่น ๆ ที่อยู่ในความรับผิดชอบของสถานศึกษา เพื่อนำไปใช้เป็นหลักในการจัดการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนได้บรรลุไปตามความมุ่งหมายของการจัดการศึกษาแต่ละระดับ แต่ละประเภท

ก๊อต (อ้างอิงใน สันติ บุญภิรมย์, 2552, หน้า 43) ได้กล่าวว่า หลักสูตร คือ กลุ่มรายวิชาที่จัดไว้อย่างมีระบบ หรือลำดับวิชาที่บังคับสำหรับจบการศึกษา หรือเพื่อรับประกาศนียบัตรในสาขาวิชาหลัก ๆ

วัฒนาพร ระงับทุกข์ (อ้างอิงใน จตุพงศ์ สายอรุณ, 2555, หน้า 25) กล่าวว่า หลักสูตรสถานศึกษาเป็นแผน หรือแนวทาง หรือข้อกำหนดของการจัดการศึกษาที่จะพัฒนาให้ผู้เรียนมีความรู้ ความสามารถ โดยส่งเสริมให้แต่ละคนพัฒนาไปสู่ศักยภาพสูงสุดของตน รวมถึงลำดับขั้นของมวลประสบการณ์ที่ก่อให้เกิดการเรียนรู้สะสม ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติได้ ประสบความสำเร็จในการเรียนรู้ด้วยตนเอง รู้จักตนเองมีชีวิตอยู่ในโรงเรียน ชุมชน สังคม และโลกอย่างมีความสุข

ภิญโญ สาธร (อ้างอิงใน จตุพงศ์ สายอรุณ, 2555, หน้า 25) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง โครงการศึกษาที่กำหนดให้นักเรียนรู้ และพัฒนาตนเองตามแผนการศึกษา

สุกัญญา ประเสริฐสังข์ (2556, หน้า 24) กล่าวว่า หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ความรู้ต่าง ๆ ที่สถานศึกษาจัดให้แก่ผู้เรียนเพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ และพัฒนาจนสามารถใช้ชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

ดังนั้น หลักสูตรสถานศึกษาประกอบด้วย การเรียนรู้และประสบการณ์อื่น ๆ ที่สถานศึกษาแต่ละแห่งวางแผนเพื่อพัฒนาผู้เรียน โดยจะต้องจัดทำสาระการเรียนรู้ ทั้งรายวิชาที่เป็นพื้นฐาน และรายวิชาที่ต้องการเรียนเพิ่มเติม เป็นรายปีหรือรายภาค จัดกิจกรรมพัฒนา

ผู้เรียนในแต่ละปีหรือภาค และกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์จากจุดหมายของหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน (จตุพงศ์ สายอรุณ , 2555, หน้า 25)

การพัฒนาหลักสูตรเป็นกระบวนการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ทุกประเภท เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมตามความมุ่งหมาย และจุดประสงค์ ที่กำหนดไว้ และเป็นการวางแผนการประเมินผลให้ทราบถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้เรียน ว่าได้ บรรลุตามความมุ่งหมาย และจุดประสงค์จริงหรือไม่ เพื่อผู้ที่มีหน้าที่รับผิดชอบจะได้รู้ และคิด เพื่อแก้ไขปรับปรุงต่อไป ดังนั้น หลักสูตรที่ดี และเหมาะสมจะต้องมีการพัฒนาอยู่เสมอ เพื่อให้ ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของกาลเวลา สภาพเศรษฐกิจ สังคม การเมือง และการปกครอง ของประเทศตลอดจนความก้าวหน้า ทางวิทยาการและเทคโนโลยีต่าง ๆ

ในอดีตนักพัฒนาหลักสูตรจะให้ความสำคัญเกี่ยวกับเป้าหมาย เนื้อหา และวิธี การสอนของหลักสูตรโดยไม่ค่อยสนใจ หรือคำนึงผู้เรียน ว่าจะมีความรู้สึก หรือมีผลกระทบ อย่างไร ปกตินักพัฒนาหลักสูตรจะกำหนดจะกำหนดจุดมุ่งหมายให้เกิดประโยชน์แก่ผู้เรียน เป็นสำคัญ และเนื้อหาสาระตลอดทั้งกระบวนการเรียนการสอนก็จะต้องเป็นเรื่องของครู ที่จะต้องคิด ครูมักจะหาเนื้อเรื่อง และวิธีการเรียนการสอน โดยคำนึงว่าผู้เรียนคิดอย่างไร มีความรู้สึกอย่างไร และมีความต้องการอย่างไร แต่ในปัจจุบันแนวคิดนี้ได้เปลี่ยนไป จึงเป็น หน้าที่ของนักพัฒนาหลักสูตรที่จะต้องหาแนวทางในการพัฒนาหลักสูตรให้มีความถูกต้อง ชัดเจนและเป็นประโยชน์กับผู้เรียนมากที่สุด ทั้งนี้ ได้มีผู้กล่าวถึงความหมายของการพัฒนา หลักสูตร ดังนี้

กูด (อ้างอิงใน สันติ บุญภิรมย์, 2552, หน้า 52) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร เกิดขึ้นได้ 2 ลักษณะ คือ การปรับปรุงและเปลี่ยนแปลงหลักสูตร การปรับปรุงหลักสูตร เป็นวิธีการพัฒนาหลักสูตรอย่างหนึ่ง เพื่อให้เหมาะสมแก่สถานศึกษา หรือระบบสถานศึกษา จุดมุ่งหมายของการสอน วัสดุอุปกรณ์ วิธีสอน รวมทั้งการประเมินผล

เซเลอร์ (อ้างอิงใน สันติ บุญภิรมย์, 2552, หน้า 52-53) ได้กล่าวว่า ในการพัฒนา หลักสูตรจะพบว่า มีคำหลายคำที่มีความคล้ายคลึงกัน และสามารถใช้แทนกันได้ด้วย ได้แก่

1) Curriculum Planning หมายถึง กระบวนการในการสร้างหลักสูตร เนื่องด้วย หลักสูตรอยู่ในรูปของสิ่งที่คาดหวังที่เป็นแผนอย่างหนึ่ง

2) Curriculum Development หมายถึง ผลที่เกิดจากการวางแผนหลักสูตร ในส่วนที่เกี่ยวกับการเขียน และการปรับปรุงรายวิชาที่ศึกษา

3) Curriculum Improvement หมายถึง ผลที่เกิดจากการวางแผนหลักสูตร ในส่วนที่เป็นวัตถุประสงค์มากกว่าที่จะหมายถึงกระบวนการในการวางแผนหรือพัฒนาหลักสูตร

ภารดี อนันต์นาวิ (2552, หน้า 281-282) ได้กล่าวถึง การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาไว้ ดังนี้

- 1) ศึกษาวิเคราะห์เอกสารหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2544 สาระแกนกลางของกระทรวงศึกษาธิการ ข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการของสังคม ชุมชน และท้องถิ่น
- 2) วิเคราะห์สภาพแวดล้อม และประเมินสถานภาพสถานศึกษาเพื่อกำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย คุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย รวมทั้งคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
- 3) จัดทำโครงสร้างหลักสูตร และสาระต่าง ๆ ที่กำหนดให้มีในหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ เป้าหมาย และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ โดยพยายามบูรณาการเนื้อหาสาระทั้งในกลุ่มสาระการเรียนรู้เดียวกัน และระหว่างกลุ่มสาระการเรียนรู้ตามความเหมาะสม
- 4) นำหลักสูตรไปใช้ในการจัดการเรียนรู้และบริหารจัดการใช้หลักสูตรให้เหมาะสม
- 5) นิเทศการใช้หลักสูตร
- 6) ติดตามและประเมินผลการพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม
- 7) ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรตามความเหมาะสม

สุนีย์ ภูพันธ์ (อ้างอิงใน สันติ บุญภิรมย์, 2552, หน้า 53) ได้กล่าวว่า พัฒนาหลักสูตร เป็นกระบวนการ หรือขั้นตอนของการตัดสินใจเลือกหาทางเลือกทางการเรียนการสอนที่เหมาะสม หรือเป็นที่รวบรวมทางเลือกที่เหมาะสมต่าง ๆ เข้าด้วยกันจนเป็นระบบที่สามารถปฏิบัติได้

จตุพงศ์ สายอรุณ (2555, หน้า 27) ได้กล่าวว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง ความพยายามของผู้บริหารสถานศึกษา และคณะครู อาจารย์ได้ร่วมมือกันเปลี่ยนแปลงปรับปรุงหลักสูตรการเรียนการสอนให้เหมาะสมแก่การเปลี่ยนแปลงของบริบททางสังคมทั้งปัจจุบัน และแนวโน้มในอนาคต เพื่อให้ผู้เรียน และผู้ที่เกี่ยวข้องได้เกิดความเชื่อมั่นในการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษานั้น

ดังนั้น จึงสรุปได้ว่า การพัฒนาหลักสูตร หมายถึง การที่บุคคลทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาได้ร่วมมือกันปรับปรุงเปลี่ยนแปลงหลักสูตรการเรียนการสอนให้มีความทันสมัยต่อเหตุการณ์ ยุคสมัยปัจจุบัน เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ที่ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลก และสามารถปรับใช้ชีวิตในสังคมได้อย่างมีความสุข

1.2 สารสำคัญของหลักสูตร

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดวิสัยทัศน์ หลักการ จุดหมาย สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และมาตรฐานการเรียนรู้ไว้ ดังนี้ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2553, หน้า 4-5)

วิสัยทัศน์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนทุกคน ซึ่งเป็นกำลังของชาติให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมดุลทั้งด้านร่างกาย ความรู้ คุณธรรม มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และเป็นพลโลก ยึดมั่นในการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข มีความรู้ และทักษะพื้นฐาน รวมทั้ง เจตคติ ที่จำเป็นต่อการศึกษาต่อ การประกอบอาชีพ และการศึกษาตลอดชีวิต โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญบนพื้นฐานความเชื่อว่าทุกคนสามารถเรียนรู้ และพัฒนาตนเองได้เต็มตามศักยภาพ

หลักการ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีหลักการที่สำคัญ ดังนี้

1. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อความเป็นเอกภาพของชาติ มีจุดหมาย และมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นเป้าหมายสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีความรู้ ทักษะ เจตคติ และคุณธรรมบนพื้นฐานของความเป็นไทยควบคู่กับความเป็นสากล
2. เป็นหลักสูตรการศึกษาเพื่อปวงชน ที่ประชาชนทุกคนมีโอกาสได้รับการศึกษาอย่างเสมอภาค และมีคุณภาพ
3. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่สนองการกระจายอำนาจ ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพ และความต้องการของท้องถิ่น
4. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่มีโครงสร้างยืดหยุ่นทั้งด้านสาระการเรียนรู้ เวลา และการจัดการเรียนรู้
5. เป็นหลักสูตรการศึกษาที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ
6. เป็นหลักสูตรการศึกษาสำหรับการศึกษาในระบบ นอกระบบ และตามอัธยาศัย ครอบคลุมทุกกลุ่มเป้าหมาย สามารถเทียบโอนผลการเรียนรู้ และประสบการณ์

จุดหมาย

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีความสุข มีศักยภาพในการศึกษาต่อ และประกอบอาชีพ จึงกำหนดเป็นจุดหมายเพื่อให้เกิดกับผู้เรียน เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน ดังนี้

1. มีคุณธรรม จริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์ เห็นคุณค่าของตนเอง มีวินัย และปฏิบัติตนตามหลักธรรมของพระพุทธศาสนา หรือศาสนาที่ตนนับถือ ยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

2. มีความรู้ ความสามารถในการสื่อสาร การคิด การแก้ปัญหา การใช้เทคโนโลยี และมีทักษะชีวิต

3. มีสุขภาพกายและสุขภาพจิตที่ดี มีสุนทรีย์ และรักการออกกำลังกาย

4. มีความรักชาติ มีจิตสำนึกในความเป็นพลเมืองไทย และพลโลก ยึดมั่นในวิถีชีวิต และการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข

5. มีจิตสำนึกในการอนุรักษ์วัฒนธรรมและภูมิปัญญาไทย การอนุรักษ์และพัฒนาสิ่งแวดล้อม มีจิตสาธารณะที่มุ่งทำประโยชน์และสร้างสิ่งที่ดีงามในสังคม และอยู่ร่วมกันในสังคมอย่างมีความสุข

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์

ในการพัฒนาผู้เรียนตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งเน้นพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานที่กำหนด ซึ่งจะช่วยให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ดังนี้

1. สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งให้ผู้เรียนเกิดสมรรถนะสำคัญ 5 ประการ ดังนี้

1) ความสามารถในการสื่อสาร เป็นความสามารถในการรับ และส่งสาร มีวัฒนธรรมในการใช้ภาษาถ่ายทอดความคิด ความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก และทัศนะของตนเองเพื่อแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสาร และประสบการณ์อันจะเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเองและสังคม รวมทั้งการเจรจาต่อรองเพื่อขจัด และลดปัญหาความขัดแย้งต่าง ๆ การเลือกรับหรือไม่รับข้อมูลข่าวสารด้วยหลักเหตุผล และความถูกต้อง ตลอดจนการเลือกใช้วิธีการสื่อสาร ที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่มีต่อตนเอง และสังคม

2) ความสามารถในการคิด เป็นความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การคิดสังเคราะห์ การคิด อย่างสร้างสรรค์ การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดเป็นระบบ เพื่อนำไปสู่การสร้างองค์ความรู้หรือสารสนเทศเพื่อการตัดสินใจเกี่ยวกับตนเอง และสังคมได้อย่างเหมาะสม

3) ความสามารถในการแก้ปัญหา เป็นความสามารถในการแก้ปัญหา และอุปสรรคต่าง ๆ ที่เผชิญได้อย่างถูกต้องเหมาะสมบนพื้นฐานของหลักเหตุผล คุณธรรม

และข้อมูลสารสนเทศ เข้าใจความสัมพันธ์ และการเปลี่ยนแปลงของเหตุการณ์ต่าง ๆ ในสังคม แสวงหาความรู้ ประยุกต์ความรู้มาใช้ในการป้องกัน และแก้ไขปัญหา และมีการตัดสินใจที่มีประสิทธิภาพโดยคำนึงถึงผลกระทบที่เกิดขึ้น ต่อตนเอง สังคม และสิ่งแวดล้อม

4) ความสามารถในการใช้ทักษะชีวิต เป็นความสามารถในการนำ กระบวนการต่าง ๆ ไปใช้ในการดำเนินชีวิตประจำวัน การเรียนรู้ด้วยตนเอง การเรียนรู้อย่าง ต่อเนื่องการทำงาน และการอยู่ร่วมกันในสังคมด้วยการสร้างเสริมความสัมพันธ์อันดีระหว่าง บุคคลการจัดการปัญหา และความขัดแย้งต่าง ๆ อย่างเหมาะสม การปรับตัวให้ทันกับ การเปลี่ยนแปลงของสังคม และสภาพแวดล้อม และการรู้จักหลีกเลี่ยงพฤติกรรมไม่พึงประสงค์ ที่ส่งผลกระทบต่อตนเอง และผู้อื่น

5) ความสามารถในการใช้เทคโนโลยี เป็นความสามารถในการเลือก และใช้ เทคโนโลยีด้านต่าง ๆ และมีทักษะกระบวนการทางเทคโนโลยี เพื่อการพัฒนาตนเอง และสังคม ในด้านการเรียนรู้ การสื่อสาร การทำงาน การแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ ถูกต้องเหมาะสม และมีคุณธรรม

2. คุณลักษณะอันพึงประสงค์

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน มุ่งพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณลักษณะ อันพึงประสงค์ เพื่อให้สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข ในฐานะเป็นพลเมือง ไทยและพลโลก ดังนี้

- 1) รักชาติ ศาสน์ กษัตริย์
- 2) ซื่อสัตย์สุจริต
- 3) มีวินัย
- 4) ใฝ่เรียนรู้
- 5) อยู่อย่างพอเพียง
- 6) มุ่งมั่นในการทำงาน
- 7) รักความเป็นไทย
- 8) มีจิตสาธารณะ

นอกจากนี้ สถานศึกษาสามารถกำหนดคุณลักษณะอันพึงประสงค์เพิ่มเติม ให้สอดคล้องตามบริบทและจุดเน้นของตนเอง

3. มาตรฐานการเรียนรู้

การพัฒนาผู้เรียนให้เกิดความสมดุล ต้องคำนึงถึงหลักพัฒนาการทางสมอง และพหุปัญญา หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงกำหนดให้ผู้เรียนเรียนรู้ 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ ดังนี้

- 1) ภาษาไทย
- 2) คณิตศาสตร์
- 3) วิทยาศาสตร์
- 4) สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม
- 5) สุขศึกษาและพลศึกษา
- 6) ศิลปะ
- 7) การงานอาชีพและเทคโนโลยี
- 8) ภาษาต่างประเทศ

ในแต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้เป็นเป้าหมายสำคัญของการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน มาตรฐานการเรียนรู้ระบุสิ่งที่ผู้เรียนพึงรู้ ปฏิบัติได้ มีคุณธรรมจริยธรรม และค่านิยมที่พึงประสงค์เมื่อจบการศึกษาขั้นพื้นฐาน นอกจากนี้ มาตรฐานการเรียนรู้ยังเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนพัฒนาการศึกษาทั้งระบบ เพราะมาตรฐานการเรียนรู้จะสะท้อนให้ทราบว่าต้องการอะไร จะสอนอย่างไร และประเมินอย่างไร รวมทั้งเป็นเครื่องมือในการตรวจสอบเพื่อการประกันคุณภาพการศึกษาโดยใช้ระบบการประเมินคุณภาพภายใน และการประเมินคุณภาพภายนอก ซึ่งรวมถึงการทดสอบระดับเขตพื้นที่การศึกษา และการทดสอบระดับชาติ ระบบการตรวจสอบเพื่อประกันคุณภาพดังกล่าวเป็นสิ่งสำคัญที่ช่วยสะท้อนภาพการจัดการศึกษาว่าสามารถพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามที่มาตรฐานการเรียนรู้กำหนดเพียงใด

2. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นหน้าที่หลัก และสำคัญยิ่งของบุคลากรทางการศึกษา คิมเบิล กล่าวว่า “การเรียนรู้ คือ การเปลี่ยนแปลงศักยภาพแห่งพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวร ซึ่งเป็นผลมาจากการฝึก หรือการปฏิบัติที่ได้รับการเสริมแรง (Learning as a relatively permanent change in behavioral potentiality that occurs as a result of reinforced practice)” สังคมสามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นมีทักษะการสื่อสาร มีทักษะในการแก้ปัญหาได้ในทุกสถานการณ์ และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 34) ได้กล่าวถึงแนวทางการปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ไว้ ดังนี้

1. ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

2. ส่งเสริมครูจัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระและกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ผูกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกัน และแก้ปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การส่งเสริมให้รักการอ่าน และใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลุกฝังคุณธรรมจริยธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และนำภูมิปัญญาท้องถิ่น หรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอนตามความเหมาะสม

3. จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกัน หรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

4. ส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสมจากแนวปฏิบัติในการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่าผู้บริหารจะต้องวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนร่วมกับครู ควบคุม กำกับให้การจัดตารางสอนของครูเป็นไปตามความเหมาะสมของครู มีการจัดเตรียมการสอน และบันทึกการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครูจัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนทำโครงการ และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับผู้เรียน

3. การวัดผล การประเมินผลและการเทียบโอนผลการเรียน

การวัดผลและการประเมินผลเป็นกระบวนการ หรือกิจกรรมทางวิชาการที่จะทำให้ทราบว่า การดำเนินกิจกรรมการเรียนการสอนบรรลุผลตามเป้าหมายที่ตั้งไว้มากน้อยเพียงใด มีปัญหา มีอุปสรรค มีข้อบกพร่อง และข้อจำกัดในเรื่องใด อย่างไร อันจะเป็นแนวทางนำไปสู่การปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ดียิ่งขึ้น กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 23-28) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในด้านการวัดผล ประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน ดังนี้

การวัด และประเมินผลการเรียนรู้

การวัด และประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ การประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ในการพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้ประสบผลสำเร็จนั้น ผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนา

และประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้ สะท้อนสมรรถนะสำคัญ และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ซึ่งเป็นเป้าหมายหลักในการวัด และประเมินผล การเรียนรู้ในทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษา และระดับชาติ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนโดยใช้ ผลการประเมินเป็นข้อมูลและสารสนเทศที่แสดงพัฒนาการ ความก้าวหน้า และความสำเร็จ ทางการเรียนรู้ของผู้เรียน ตลอดจนข้อมูลที่เป็นประโยชน์ต่อการส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการ พัฒนา และเรียนรู้อย่างเต็มตามศักยภาพ

การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งเป็น 4 ระดับ ดังนี้

1. การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการ จัดการเรียนรู้ ผู้สอนดำเนินการเป็นปกติและสม่ำเสมอ ในการจัดการเรียนการสอน ใช้เทคนิค การประเมินอย่างหลากหลาย เช่น การซักถาม การสังเกต การตรวจการบ้าน การประเมิน โครรงาน การประเมินชิ้นงาน/ภาระงาน แฟ้มสะสมงาน การใช้แบบทดสอบ ฯลฯ โดยผู้สอนเป็น ผู้ประเมินเองหรือเปิดโอกาส ให้ผู้เรียนประเมินตนเอง เพื่อนประเมินเพื่อน ผู้ปกครองร่วม ประเมิน ในกรณีที่ไม่ว่านตัวชี้วัดให้มีการสอนซ่อมเสริม การประเมินระดับชั้นเรียนเป็น การตรวจสอบว่า ผู้เรียนมีพัฒนาการความก้าวหน้า ในการเรียนรู้ อันเป็นผลมาจาก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหรือไม่ และมากน้อยเพียงใด มีสิ่งที่จะต้องได้รับการพัฒนา ปรับปรุง และส่งเสริมในด้านใด นอกจากนี้ ยังเป็นข้อมูลให้ผู้สอนใช้ปรับปรุงการเรียนการสอน ของตนด้วย ทั้งนี้โดยสอดคล้องกับมาตรฐานการเรียนรู้ และตัวชี้วัด

2. การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการประเมินที่สถานศึกษาดำเนินการ เพื่อตัดสินผลการเรียนของผู้เรียนเป็นรายปี/รายภาค ผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และ เชียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน นอกจากนี้เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับ การจัดการศึกษาของสถานศึกษา ว่าส่งผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนตามเป้าหมายหรือไม่ ผู้เรียนมีจุดพัฒนาในด้านใด รวมทั้งสามารถนำผลการเรียนของผู้เรียนในสถานศึกษา เปรียบเทียบกับเกณฑ์ระดับชาติ ผลการประเมินระดับสถานศึกษาจะเป็นข้อมูล และสารสนเทศ เพื่อการปรับปรุงนโยบาย หลักสูตร โครงการ หรือวิธีการจัดการเรียนการสอน ตลอดจน เพื่อการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาตามแนวทางการประกันคุณภาพ การศึกษาและการรายงานผลการจัดการศึกษาต่อคณะกรรมการสถานศึกษา สำนักงานเขต พื้นที่การศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครองและชุมชน

3. การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียน ในระดับเขตพื้นที่การศึกษาตามมาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษา

ชั้นพื้นฐาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่การศึกษา ตามภาระความรับผิดชอบ สามารถดำเนินการโดยประเมินคุณภาพผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ด้วยข้อสอบมาตรฐานที่จัดทำและดำเนินการโดยเขตพื้นที่การศึกษา หรือด้วยความร่วมมือกับหน่วยงานต้นสังกัด ในการดำเนินการจัดสอบ นอกจากนี้ยังได้จากการตรวจสอบทบทวนข้อมูล จากการประเมินระดับสถานศึกษาในเขตพื้นที่การศึกษา

4. การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตาม มาตรฐานการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียน ทุกคนที่เรียนในชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน ผลจากการประเมินใช้เป็นข้อมูลในการเทียบเคียง คุณภาพการศึกษาในระดับต่าง ๆ เพื่อนำไปใช้ในการวางแผนยกระดับคุณภาพการจัดการศึกษา ตลอดจนเป็นข้อมูลสนับสนุนการตัดสินใจในระดับนโยบายของประเทศ

ข้อมูลการประเมินในระดับต่าง ๆ ข้างต้น เป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษาในการ ตรวจสอบทบทวนพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ถือเป็นภาระความรับผิดชอบของสถานศึกษาที่จะต้อง จัดระบบดูแลช่วยเหลือ ปรับปรุงแก้ไข ส่งเสริมสนับสนุนเพื่อให้ผู้เรียนได้พัฒนาเต็มตามศักยภาพ บนพื้นฐาน ความแตกต่างระหว่างบุคคลที่จำแนกตามสภาพปัญหา และความต้องการ ได้แก่ กลุ่มผู้เรียนทั่วไป กลุ่มผู้เรียนที่มีความสามารถพิเศษ กลุ่มผู้เรียนที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหาด้านวินัย และพฤติกรรม กลุ่มผู้เรียนที่ปฏิเสธโรงเรียน กลุ่มผู้เรียนที่มีปัญหา ทางเศรษฐกิจและสังคม กลุ่มพิการทางร่างกายและสติปัญญา เป็นต้น ข้อมูลจากการประเมิน จึงเป็นหัวใจของสถานศึกษาในการดำเนินการช่วยเหลือผู้เรียนได้ทันทั่วถึง เปิดโอกาสให้ผู้เรียน ได้รับการพัฒนา และประสบความสำเร็จในการเรียน

สถานศึกษาในฐานะผู้รับผิดชอบจัดการศึกษา จะต้องจัดทำระเบียบว่าด้วยการวัด และประเมินผลการเรียนของสถานศึกษาให้สอดคล้อง และเป็นไปตามหลักเกณฑ์ และแนวปฏิบัติ ที่เป็นข้อกำหนดของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ถือปฏิบัติร่วมกัน

เกณฑ์การวัด และประเมินผลการเรียน

1. การตัดสิน การให้ระดับและการรายงานผลการเรียน

1.1 การตัดสินผลการเรียน

ในการตัดสินผลการเรียนของกลุ่มสาระการเรียนรู้ การอ่าน ดิฉวิเคราะห์ และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียนนั้น ผู้สอนต้องคำนึงถึง

การพัฒนาผู้เรียนแต่ละคนเป็นหลัก และต้องเก็บข้อมูลของผู้เรียนทุกด้านอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องในแต่ละภาคเรียน รวมทั้งสอนซ่อมเสริมผู้เรียนให้พัฒนาจนเต็มตามศักยภาพ

ระดับประถมศึกษา

- 1) ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมด
- 2) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 3) ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
- 4) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

ระดับมัธยมศึกษา

- 1) ตัดสินผลการเรียนเป็นรายวิชา ผู้เรียนต้องมีเวลาเรียนตลอดภาคเรียนไม่น้อยกว่าร้อยละ 80 ของเวลาเรียนทั้งหมดในรายวิชานั้น ๆ
- 2) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมินทุกตัวชี้วัด และผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด
- 3) ผู้เรียนต้องได้รับการตัดสินผลการเรียนทุกรายวิชา
- 4) ผู้เรียนต้องได้รับการประเมิน และมีผลการประเมินผ่านตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด ในการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน

การพิจารณาเลื่อนชั้นทั้งระดับประถมศึกษา และมัธยมศึกษา ถ้าผู้เรียนมีข้อบกพร่องเพียงเล็กน้อย และสถานศึกษาพิจารณาเห็นว่าสามารถพัฒนา และสอนซ่อมเสริมได้ ให้อยู่ในดุลพินิจของสถานศึกษาที่จะผ่อนผันให้เลื่อนชั้นได้ แต่หากผู้เรียนไม่ผ่านรายวิชาจำนวนมาก และมีแนวโน้มว่าจะเป็นปัญหาต่อการเรียนในระดับชั้นที่สูงขึ้น สถานศึกษาอาจตั้งคณะกรรมการพิจารณาให้เรียนซ้ำชั้นได้ ทั้งนี้ให้คำนึงถึงวุฒิภาวะและความรู้ความสามารถของผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.2 การให้ระดับผลการเรียน

ระดับประถมศึกษา

ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชาสถานศึกษาสามารถให้ระดับผลการเรียน หรือระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียน เป็นระบบตัวเลข ระบบตัวอักษร ระบบร้อยละ และระบบที่ใช้คำสำคัญสะท้อนมาตรฐาน

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วม กิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรม และผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่าน และไม่ผ่าน

ระดับมัธยมศึกษา

ในการตัดสินเพื่อให้ระดับผลการเรียนรายวิชา ให้ใช้ตัวเลขแสดงระดับ ผลการเรียนเป็น 8 ระดับ

การประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ นั้น ให้ระดับผลการประเมินเป็น ดีเยี่ยม ดี และผ่าน

การประเมินกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน จะต้องพิจารณาทั้งเวลาการเข้าร่วม กิจกรรม การปฏิบัติกิจกรรมและผลงานของผู้เรียน ตามเกณฑ์ที่สถานศึกษากำหนด และให้ ผลการเข้าร่วมกิจกรรมเป็นผ่าน และไม่ผ่าน

1.3 การรายงานผลการเรียน

การรายงานผลการเรียนเป็นการสื่อสารให้ผู้ปกครอง และผู้เรียนทราบ ความก้าวหน้า ในการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งสถานศึกษาต้องสรุปผลการประเมิน และจัดทำ เอกสารรายงานให้ผู้ปกครองทราบเป็นระยะ ๆ หรืออย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

การรายงานผลการเรียนสามารถรายงานเป็นระดับคุณภาพการปฏิบัติของผู้เรียนที่สะท้อนมาตรฐานการเรียนรู้กลุ่มสาระการเรียนรู้

2. เกณฑ์การจบการศึกษา

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน กำหนดเกณฑ์กลางสำหรับการจบ การศึกษาเป็น 3 ระดับ คือ ระดับประถมศึกษา ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และระดับมัธยมศึกษา ตอนปลาย

เกณฑ์การจบระดับประถมศึกษา

1. ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐาน และรายวิชา/กิจกรรมเพิ่มเติมตามโครงสร้าง เวลาเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานกำหนด

2. ผู้เรียนต้องมีผลการประเมินรายวิชาพื้นฐาน ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่ สถานศึกษากำหนด

3. ผู้เรียนมีผลการประเมินการอ่าน คิดวิเคราะห์ และเขียนในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

4. ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

5. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

เกณฑ์การจบระดับมัธยมศึกษาตอนต้น

1. ผู้เรียนเรียนรายวิชาพื้นฐานและเพิ่มเติมไม่เกิน 81 หน่วยกิต โดยเป็น รายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมตามที่สถานศึกษากำหนด

2. ผู้เรียนต้องได้หน่วยกิต ตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 77 หน่วยกิตโดยเป็น รายวิชาพื้นฐาน 63 หน่วยกิต และรายวิชาเพิ่มเติมไม่น้อยกว่า 14 หน่วยกิต

3. ผู้เรียนมีผลการประเมิน การอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียนในระดับผ่าน เกณฑ์การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

4. ผู้เรียนมีผลการประเมินคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในระดับผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

5. ผู้เรียนเข้าร่วมกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน และมีผลการประเมินผ่านเกณฑ์ การประเมินตามที่สถานศึกษากำหนด

การเทียบโอนผลการเรียน

สถานศึกษาสามารถเทียบโอนผลการเรียนของผู้เรียนในกรณีต่าง ๆ ได้แก่ การย้ายสถานศึกษา การเปลี่ยนรูปแบบการศึกษา การย้ายหลักสูตร การออกกลางคัน และขอกลับเข้ารับการศึกษาต่อ การศึกษาจากต่างประเทศ และขอเข้าศึกษาต่อในประเทศ นอกจากนี้ ยังสามารถเทียบโอนความรู้ ทักษะประสบการณ์จากแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ เช่น สถานประกอบการ สถาบันศาสนา สถาบันการฝึกอบรมอาชีพ การจัดการศึกษาโดยครอบครัว

การเทียบโอนผลการเรียนควรดำเนินการในช่วงก่อนเปิดภาคเรียนแรก หรือต้นภาค เรียนแรกที่สถานศึกษารับผู้ขอเทียบโอนเป็นผู้เรียน ทั้งนี้ ผู้เรียนที่ได้รับการเทียบโอน ผลการเรียนต้องศึกษาต่อเนื่องในสถานศึกษาที่รับเทียบโอนอย่างน้อย 1 ภาคเรียน โดยสถานศึกษาที่รับผู้เรียนจากการเทียบโอนควรกำหนดรายวิชา/จำนวนหน่วยกิต ที่จะรับ เทียบโอนตามความเหมาะสม

การพิจารณาการเทียบโอน สามารถดำเนินการได้ ดังนี้

1. พิจารณาจากหลักฐานการศึกษา และเอกสารอื่น ๆ ที่ให้ข้อมูลแสดงความรู้ ความสามารถของผู้เรียน

2. พิจารณาจากความรู้ ความสามารถของผู้เรียนโดยการทดสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ ทั้งภาคความรู้ และภาคปฏิบัติ

3. พิจารณาจากความสามารถและการปฏิบัติในสภาพจริง การเทียบโอนผลการเรียนให้เป็นไปตาม ประกาศ หรือแนวปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4 มาตรา 30 ตรีไว้ว่า ให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพรวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา จะเห็นได้ว่า ในกระบวนการบริหารงานวิชาการ การวิจัยเป็นแนวทางหนึ่งที่จะพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาได้ เนื่องจากงานวิจัยเป็นกระบวนการแสวงหาความจริงของเหตุการณ์ต่าง ๆ อย่างเป็นระบบ การวิจัยในระดับสถานศึกษาจึงเป็นการมุ่งเน้นเกี่ยวกับการแสวงหาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน การแสวงหาสื่อการสอนที่มีคุณภาพ ดังนั้น การบริหารงานวิจัย และพัฒนาต้องจัดให้มีการดำเนินการดังนี้

1. กระตุ้นความสนใจ หรือสร้างความตระหนักถึงความสำคัญของการวิจัย โดยเฉพาะการวิจัยในชั้นเรียน เพื่อให้บุคลากรในสถานศึกษาเกิดความตื่นตัว และตระหนักถึงความจำเป็นในการเริ่มต้นงานวิจัย

2. มีการพัฒนาความสามารถของบุคลากรในการวิจัย โดยจัดหาหนังสือ และเอกสารต่าง ๆ ให้บุคลากรได้ศึกษา หรือจัดประชุมเชิงปฏิบัติการพร้อมทั้งเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ในการทำวิจัยในชั้นเรียน หรือส่งบุคลากรเข้าร่วมอบรมตามหน่วยงานต่าง ๆ ที่เปิดอบรม

3. ประชุมปรึกษาหารือเพื่อวิเคราะห์ปัญหาของสถานศึกษาในด้านวิชาการ และร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาการเรียนการสอน เพื่อให้มองเห็นปัญหาชัดเจน จากนั้นช่วยกันแสวงหาวิธีการแก้ปัญหา

4. การกำกับดูแล และส่งเสริมให้ดำเนินการแก้ปัญหาในลักษณะของการวิจัย โดยอำนวยความสะดวก หรือให้ความช่วยเหลือ

5. สนับสนุนให้มีการจัดนิทรรศการแสดงผลงานทางวิชาการ และการวิจัยของสถานศึกษา และการวิจัยในชั้นเรียนเพื่อเป็นการเผยแพร่ผลงานสู่สาธารณชน และบุคลากรเกิดความภาคภูมิใจ และมุ่งมั่นที่จะพัฒนาต่อไป

มาตรา 30 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้มุ่งเน้นให้สถานศึกษาพัฒนากระบวนการเรียนการสอนให้มี

ประสิทธิภาพ รวมทั้งส่งเสริมให้ผู้สอนสามารถวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนที่เหมาะสมกับผู้เรียนในแต่ละระดับการศึกษา

แนวทางการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

1. ศึกษาวิเคราะห์วิจัยการบริหารการจัดการและการพัฒนาคุณภาพงานวิชาการในภาพรวมของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูศึกษาวิเคราะห์วิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ให้แต่ละกลุ่มสาระการเรียนรู้
3. ประสานความร่วมมือในการศึกษาวิเคราะห์ วิจัย ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานวิจัย หรือพัฒนาคุณภาพการเรียนการสอน และงานวิชาการกับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กรหน่วยงาน และสถาบันอื่น

5. ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

สถาบันราชภัฏสวนดุสิต (อ้างอิงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 87) ได้ให้ความหมายของสื่อการเรียนรู้ไว้ว่า สื่อการเรียนการสอน หมายถึง ทุกสิ่งทุกอย่างที่ผู้สอนและผู้เรียนนำมาใช้ในการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้กระบวนการเรียนรู้ดำเนินไปสู่เป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพ

กิตตานันท์ มลิตทอง (อ้างอิงใน จตุพงศ์ สายอรุณ, 2555, หน้า 47-48) ได้ให้ความหมายของสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยี ดังนี้

1. สื่อ หมายถึง ข้อมูลความรู้จากผู้สอน หรือแหล่งความรู้ไปยังผู้เรียนเป็นสิ่งที่ช่วยอธิบาย และขยายเนื้อหาบทเรียนให้ผู้เรียนสามารถเข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น เพื่อบรรลุถึงวัตถุประสงค์การเรียนที่ตั้งไว้
2. นวัตกรรม หมายถึง สิ่งประดิษฐ์ที่คิดค้นขึ้นมาใหม่ ปฏิบัติการใหม่ ๆ หรือสิ่งใดที่พัฒนาให้ดีขึ้นกว่าเดิมที่มีอยู่ เมื่อนำมาใช้ในการทำงานแล้วสามารถช่วยให้การทำงานนั้นมีประสิทธิภาพสูงขึ้นได้ประสิทธิผลดีขึ้นกว่าเดิม ทั้งยังประหยัดเวลา และแรงงาน นวัตกรรมที่เกิดขึ้นนี้ย่อมต้องอาศัยเทคโนโลยีในการคิดค้นสิ่งใหม่ หรือพัฒนาศักยภาพของเก่าให้ดียิ่งขึ้น นวัตกรรมและเทคโนโลยีจึงเป็นสิ่งที่ควบคู่กันเสมอ เมื่อมีการนำนวัตกรรมมาใช้ในวงการศึกษาก็เรียกว่า นวัตกรรมทางการศึกษา หมายถึง นวัตกรรมที่จะช่วยให้การศึกษา และการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพดียิ่งขึ้น ผู้เรียนสามารถเกิดการเรียนรู้ได้อย่างรวดเร็วมีประสิทธิภาพมากกว่าเดิม และเกิดแรงจูงใจในการเรียนจากนวัตกรรมเหล่านั้น
3. เทคโนโลยี หมายถึง การประยุกต์ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ต่าง ๆ ทางเทคโนโลยีทางคอมพิวเตอร์ เทคโนโลยีสื่อสารโทรคมนาคมที่เชื่อมต่อกัน สำหรับในการรับส่งข้อมูลมาใช้

เป็นประโยชน์ ทั้งนี้เพื่ออำนวยความสะดวกสบาย และความคล่องตัวในการทำงานทุก ๆ ด้าน และเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

ภารตี อนันต์นาวิ (2552, หน้า 285) ได้กล่าวถึงการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา ดังนี้

1. ศึกษาวิเคราะห์ ความจำเป็นในการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการบริหารงานวิชาการ
2. ส่งเสริมให้ครูผลิต พัฒนาสื่อ และนวัตกรรมการเรียนการสอน
3. จัดหาสื่อและเทคโนโลยีเพื่อใช้ในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการ
4. ประสานความร่วมมือในการผลิต จัดหา พัฒนา และการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน และการพัฒนางานวิชาการ กับสถานศึกษา บุคคล ครอบครัวยุ วังค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น

5. การประเมินผลการพัฒนาการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

ความสำคัญและประโยชน์ของสื่อการเรียนรู้

เนื่องด้วยสื่อการเรียนรู้ เป็นองค์ประกอบหนึ่งที่สำคัญต่อการจัดการเรียนการสอน นอกเหนือจากผู้สอน และผู้เรียน ดังนั้น สื่อการเรียนรู้จึงมีความสำคัญและประโยชน์ ดังนี้ (สันติ บุญภิรมย์, 2552, หน้า 88-89)

1. ประโยชน์ของสื่อการเรียนรู้ที่มีต่อผู้เรียน
 - 1.1 ช่วยกระตุ้น และเร้าความสนใจของผู้เรียนให้ติดตามเนื้อหาสาระ ตั้งแต่เริ่มต้นจนกระทั่งจบ
 - 1.2 ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ความเข้าใจตรงกันตามสื่อที่นำเสนอ และสามารถจดจำ และประทับความรู้สึกลงใจได้นาน
 - 1.3 ช่วยทำให้ผู้เรียนมีความรู้สึกรู้ว่าบทเรียนต่าง ๆ ที่ประกอบด้วยเนื้อหาสาระมากมายสามารถเกิดความเข้าใจได้อย่างถูกต้อง และรวดเร็ว
 - 1.4 ช่วยแก้ปัญหาความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียนได้ โดยผู้เรียนที่ยังไม่เข้าใจสามารถกลับมาศึกษาซ้ำได้
 - 1.5 ช่วยก่อให้เกิดความสามัคคีในหมู่คณะ ในโอกาสที่มีส่วนร่วมในการผลิตสื่อการเรียนการสอนร่วมกัน ทั้งระหว่างผู้เรียนด้วยตนเอง และผู้สอนกับผู้เรียนอีกด้วย
 - 1.6 ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
 - 1.7 ช่วยให้ผู้เรียนได้เพิ่มพูนประสบการณ์โลกกว้างทางการศึกษา

1.8 ช่วยให้ผู้เรียนได้เกิดความคิดและริเริ่มสร้างสรรค์ ซึ่งเป็นหน้าที่ของการศึกษาที่จะส่งผลต่อความเจริญก้าวหน้าต่อไป

2. ประโยชน์ของสื่อการเรียนรู้ที่มีต่อผู้สอน

2.1 ช่วยให้ผู้สอนเกิดความเชื่อมั่น ทั้งในเนื้อหาสาระและตนเอง เนื่องจากได้มีการเตรียมตัวมาก่อนแล้วเท่ากับได้พบทวนเนื้อหาสาระไปด้วย

2.2 ช่วยลดภาระในการบรรยายลงได้มาก โดยให้ผู้เรียนศึกษาหาความรู้ความเข้าใจจากสื่อ

2.3 ช่วยกระตุ้นให้ผู้สอนมีความกระตือรือร้น ในการผลิตสื่อรูปแบบใหม่ ๆ ตามความเหมาะสม

2.4 ช่วยผู้สอนมีความเชี่ยวชาญในการใช้สื่อต่าง ๆ ตามความเหมาะสม

2.5 ช่วยให้ผู้สอนคนอื่น ๆ มีความตื่นตัวที่จะนำสื่อการเรียนรู้มาใช้ประกอบในการสอนของตนเอง

สาระสำคัญของสื่อการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2553, หน้า 22) ได้กำหนดการใช้สื่อการเรียนรู้ไว้ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ดังนี้

สื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือส่งเสริมสนับสนุนการจัดการกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนเข้าถึงความรู้ ทักษะกระบวนการ และคุณลักษณะตามมาตรฐานของหลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ สื่อการเรียนรู้มีหลากหลายประเภท ทั้งสื่อธรรมชาติ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อเทคโนโลยี และเครือข่ายการเรียนรู้ต่าง ๆ ที่มีในท้องถิ่น การเลือกใช้สื่อควรเลือกให้มีความเหมาะสมกับระดับพัฒนาการ และการเรียนรู้ที่หลากหลายของผู้เรียน

การจัดหาสื่อการเรียนรู้ ผู้เรียนและผู้สอนสามารถจัดทำ และพัฒนาขึ้นเอง หรือปรับปรุงสื่อใช้อย่างมีคุณภาพจากสื่อต่าง ๆ ที่มีอยู่รอบตัวเพื่อนำมาใช้ประกอบในการจัดการเรียนรู้ที่สามารถส่งเสริม และสื่อสารให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ โดยสถานศึกษาควรจัดให้มีอย่างเพียงพอ เพื่อพัฒนาให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้อย่างแท้จริง สถานศึกษา เขตพื้นที่การศึกษา หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้มีหน้าที่จัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน ควรดำเนินการดังนี้

1. จัดให้มีแหล่งเรียนรู้ ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศการเรียนรู้ และเครือข่ายการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพทั้งในสถานศึกษา และในชุมชน เพื่อการศึกษาค้นคว้า และการแลกเปลี่ยนประสบการณ์การเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา ท้องถิ่น ชุมชน สังคมโลก

2. จัดทำ และจัดหาสื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษาค้นคว้าของผู้เรียน เสริมความรู้

3. ให้ผู้สอน รวมทั้งจัดหาสิ่งที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาประยุกต์ใช้เป็นสื่อการเรียนรู้
4. เลือก และใช้สื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ มีความเหมาะสม มีความหลากหลาย สอดคล้องกับวิธีการเรียนรู้ ธรรมชาติของสาระการเรียนรู้และความแตกต่างระหว่างบุคคลของผู้เรียน
5. ประเมินคุณภาพของสื่อการเรียนรู้ที่เลือกใช้อย่างเป็นระบบ
6. ศึกษาค้นคว้า วิจัย เพื่อพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกระบวนการเรียนรู้ของผู้เรียน
7. จัดให้มีการกำกับ ติดตาม ประเมินคุณภาพ และประประสิทธิภาพเกี่ยวกับสื่อและการใช้สื่อการเรียนรู้เป็นระยะ ๆ และสม่ำเสมอ

ในการจัดทำกาเลือกใช้และการประเมินคุณภาพสื่อการเรียนรู้ที่ใช้ในสถานศึกษา ควรคำนึงถึงหลักการสำคัญของสื่อการเรียนรู้ เช่น ความสอดคล้องกับหลักสูตร วัตถุประสงค์ การเรียนรู้ การออกแบบกิจกรรมการเรียนรู้ การจัดประสบการณ์ให้ผู้เรียน เนื้อหา มีความถูกต้อง และทันสมัย

6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ได้ใช้ความสำคัญกับแหล่งเรียนรู้ไว้หลายประการดังที่บัญญัติไว้ในมาตรา 25 ที่ได้กล่าวถึงหน้าที่ของรัฐว่า “รัฐต้องส่งเสริมการดำเนินงาน และการจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน หอศิลป์ พิพิธภัณฑ์ สวนสัตว์ สาธารณะ อุทยานวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ศูนย์กีฬา และนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่นอย่างเพียงพอและมาตรา 29 คือ ให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กร และหน่วยงานอื่นส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยการจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชนเพื่อให้ชุมชนมีการจัดการศึกษาอบรม มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูลข่าวสารและรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญา และวิทยาการต่าง ๆ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์พัฒนา ระหว่างชุมชน

กระทรวงศึกษาธิการ (อ้างอิงใน สุกัญญา ประเสริฐสังข์, 2556, หน้า 32) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังนี้

1. สสำรวจแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาทั้งในสถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่นในเขตพื้นที่การศึกษา และพื้นที่ใกล้เคียง
2. จัดทำเอกสารเผยแพร่แหล่งการเรียนรู้แก่ครู สถานศึกษาอื่น บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

3. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งการเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษาอื่นที่จัดการศึกษาในบริเวณใกล้เคียง

4. จัดตั้งและพัฒนาแหล่งเรียนรู้รวมทั้งพัฒนาให้เกิดองค์ความรู้ และประสานความร่วมมือสถานศึกษา บุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาในการจัดตั้งส่งเสริมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่ใช้ร่วมกัน

5. ส่งเสริมสนับสนุนให้ครูใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกโรงเรียนในการจัดกระบวนการเรียนรู้โดยครอบคลุมภูมิปัญญาท้องถิ่น

จากแนวการปฏิบัติการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องจัดหาหนังสือให้มีในห้องสมุดตามความต้องการของครู และนักเรียน ส่งเสริมให้มีการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกโรงเรียน ส่งเสริมให้นักเรียนเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ใน และนอกโรงเรียน และส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกสถานศึกษา

ประเภทของแหล่งเรียนรู้

โสภณ พุกษาวานิช (อ้างอิงใน สุกัญญา ประเสริฐสังข์, 2556, หน้า 32-33) กล่าวว่า แหล่งเรียนรู้มีทั้งในสถานศึกษา และนอกสถานศึกษา หรือในชุมชน จำแนกเป็นประเภทได้ ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ธรรมชาติ หรือสภาพแวดล้อมทางธรรมชาติ ได้แก่ แม่น้ำ ลำคลอง ภูเขา ทะเล ป่าไม้ น้ำตก ลัดขีป่า แร่ธาตุ หาดทราย พื้นดิน ฯลฯ

2. แหล่งเรียนรู้ที่มนุษย์สร้างขึ้น ได้แก่ โบราณสถาน โบราณวัตถุ พิพิธภัณฑสถาน หอสมุด ศูนย์สื่อสารนิเทศ โรงงาน วัด มัสยิด สถานที่ราชการ บ้านเรือน ฯลฯ รวมถึงสภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ ขนบธรรมเนียม จารีต ประเพณี วัฒนธรรม ความเชื่อของคนโบราณ

3. แหล่งเรียนรู้ที่เป็นบุคคล ได้แก่

3.1 บุคคลที่มีความสามารถเฉพาะด้าน เช่น ช่างปูน ช่างแกะสลัก ช่างไม้ ช่างเครื่องยนต์

3.2 บุคคลที่มีความสามารถเฉพาะทางจนเป็นที่ยอมรับของคนในสังคม เป็นมั่นสมองของชุมชน เช่น ปราชญ์ชาวบ้าน วิทยากรท้องถิ่น ผู้ทรงภูมิปัญญาในท้องถิ่น สาขาใดสาขาหนึ่ง

3.3 บุคคลที่ปฏิบัติงานประจำอยู่เนื่องเนิ่นจนเกิดทักษะ และความชำนาญ เช่น ข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ ชาวประมง เจ้าของสถานประกอบการ ฯลฯ

7. ด้านการนิเทศการศึกษา

ความหมายของการนิเทศการศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 223) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดการบริหารการศึกษา เพื่อชี้แนะให้ความช่วยเหลือ และความร่วมมือ ครู และบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู และเพิ่มคุณภาพของบทเรียนให้เป็นไปตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

วิรัตน์ บัวขาว (อ้างอิงใน สันติ บุญภิรมย์ , 2552, หน้า 291) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การร่วมมือ ส่งเสริม แนะนำ ชี้แนะ ในการปรับปรุงการเรียนการสอน เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายที่วางไว้

เจริญ งามชัด (อ้างอิงใน สันติ บุญภิรมย์ , 2552, หน้า 291) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษา คือ กิจกรรม หรือความพยายามต่าง ๆ ของบุคลากรทางการศึกษาที่จะพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้ร่วมวิชาชีพในปฏิบัติการกิจทางด้าน การเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพเพื่อสนองนโยบาย และเป้าหมายของการจัดการศึกษา

การดี อนันต์นาวิ (2552, หน้า 280-286) ได้กล่าวถึงการนิเทศการศึกษา คือ

1. จัดระบบการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนภายในสถานศึกษา
2. ดำเนินการนิเทศงานวิชาการและการเรียนการสอนในรูปแบบหลากหลาย และเหมาะสม
3. ประเมินผลการจัดระบบ และกระบวนการนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา
4. ติดตาม ประสานกับเขตพื้นที่การศึกษาเพื่อพัฒนาระบบ และกระบวนการนิเทศงานวิชาการ และการเรียนการสอนของสถานศึกษา
5. การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และประสบการณ์การจัดนิเทศการศึกษาในสถานศึกษา กับสถานศึกษาอื่น หรือเครือข่ายการนิเทศการศึกษาภายในเขตพื้นที่การศึกษา

จตุพงศ์ สายอรุณ (2555, หน้า 45) กล่าวว่า การนิเทศ หมายถึง การนิเทศเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ผู้บริหารการศึกษาได้มอบหมายให้ผู้ที่ทำหน้าที่การศึกษา คือ ศึกษานิเทศก์ได้ช่วยครู และบุคลากรทางการศึกษาอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเรียนการสอน ให้ผู้เรียนมีพฤติกรรมการเรียนรู้บรรลุไปตามความมุ่งหมายของหลักสูตร สอดคล้องกับการจัดการศึกษาของชาติโดยส่วนรวม

ดังนั้น สรุปได้ว่า การนิเทศการศึกษา หมายถึง การสังเกต ติดตาม ชี้แนะ แนะนำ ให้ความช่วยเหลือและความร่วมมือครูหรือผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา เพื่อเป็นการช่วยเหลือวิธีการสอนหรือปรับปรุงการสอนของครูให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น ส่งผลให้เกิด

ประสิทธิผลต่อตัวผู้เรียน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการศึกษาของชาติที่วางไว้

ความสำคัญของการนิเทศการศึกษา

เสนห์ ระหว่างบ้าน (อ้างอิงใน สันติ บุญภิรมย์, 2552, หน้า 292-293) ได้กล่าวว่า การนิเทศการศึกษามีความสำคัญ ดังนี้

1. การนิเทศการศึกษาจะช่วยให้ครูอาจารย์ หรือบุคลากรทางการศึกษาสามารถปฏิบัติงานด้านการเรียนการสอนหรืองานอื่น ๆ ได้สำเร็จวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และวัตถุประสงค์ทางการศึกษา
2. การนิเทศการศึกษาช่วยสร้างความเชื่อมั่นในตนเองต่อการปฏิบัติหน้าที่ ไม่ล้มเหลวในการสอน และการทำงาน
3. การนิเทศการศึกษาเป็นการให้การศึกษาคือต่อเนื่องแก่ครู อาจารย์ สามารถทำให้ครูมีความรอบรู้ต่อการเปลี่ยนแปลง และตื่นตัวในการพัฒนา
4. การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการในการประสานการปฏิบัติงานด้านการศึกษา ทำให้การเรียนการสอนของครู อาจารย์ที่อยู่ในท้องถิ่นมีเป้าหมาย วิธีการปฏิบัติให้บรรลุไปในทิศทางเดียวกัน
5. การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการในการแก้ปัญหาโดยการนิเทศจะช่วยให้ครูอาจารย์สามารถแก้ปัญหาด้านการเรียนการสอน และปฏิบัติงานได้

ชาลี มณีศรี (อ้างอิงใน จตุพงศ์ สายอรุณ, 2555, หน้า 45) กล่าวว่า การนิเทศมุ่งหมายที่จะช่วยครูที่สอนดียิ่งขึ้นช่วยเด็กให้ได้เรียนดีขึ้น และปรับปรุงโรงเรียนให้ดีขึ้น การนิเทศการศึกษามีความละเอียดลออ และสลับซับซ้อนมากกว่าการนิเทศในอาชีพอื่น ๆ เช่น การพาณิชย์ หรืออุตสาหกรรม เป็นต้น เพราะการพัฒนาคนเป็นงานที่ต้องอาศัยกาลเวลา วิธีการ ยิ่งบุคคลที่จะพัฒนาเป็นเด็กอยู่ในวัยเยาว์ งานนิเทศยิ่งเป็นสิ่งที่ละเอียดอ่อน และสลับซับซ้อนมากกว่านั้น

ลักษณะงานนิเทศการศึกษา

แฮร์ริส (อ้างอิงใน ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2553, หน้า 225) ได้แบ่งลักษณะงานนิเทศเป็น 10 งาน คือ

1. งานนิเทศเกี่ยวกับหลักสูตร เป็นงานที่เกี่ยวกับการออกแบบปรับปรุงพัฒนาเพื่อการเรียนการสอน
2. การนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ได้แก่ การจัดทำแผนงานเกี่ยวกับการนำหลักสูตรไปใช้
3. การนิเทศเกี่ยวกับการเลือกสรรบุคลากร เป็นการจัดให้มีคณาจารย์

เพื่อรับผิดชอบในกิจกรรมต่าง ๆ ของการทำกิจกรรมการเรียนการสอน

4. การนิเทศเกี่ยวกับการจัดสิ่งแวดล้อมความสะอาด ได้แก่ การจัดให้มีวัสดุ และสื่อการเรียนการสอนให้พอเพียงตามความจำเป็นต่อการใช้ในการเรียนรู้
5. การนิเทศเกี่ยวกับการจัดทำวัสดุอุปกรณ์ ได้แก่ การจัดซื้อ และจัดหาวัสดุอุปกรณ์ที่เหมาะสมกับการเรียนการสอน
6. การจัดอบรมบุคลากรประจำการ จัดฝึกอบรมเพื่อส่งเสริม และพัฒนาบุคลากรให้มีความก้าวหน้า และก้าวหน้าต่อการเปลี่ยนแปลงทางเทคโนโลยี
7. การประชุมนิเทศ จัดให้มีความรู้เบื้องต้นแก่ครูใหม่เพื่อสามารถเข้าใจและปรับตัวเข้ากับสภาพแวดล้อมในการทำงาน
8. งานนิเทศการบริหารพิเศษ เป็นการจัดบริการอื่น ๆ เพื่อสนับสนุนการสอนรวมทั้งงานที่เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร นโยบาย แนวปฏิบัติในการทำงาน
9. งานนิเทศเกี่ยวกับความสัมพันธ์ชุมชน เป็นการเชื่อมความสัมพันธ์กับชุมชนให้มีความเข้าใจกัน
10. งานประเมินผล เป็นการประเมินผลการสอนทั้งก่อน ระหว่างและหลังเรียนเพื่อนำมาปรับปรุงการสอนให้ดีขึ้น

หลักการนิเทศภายในสถานศึกษา

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553, หน้า 227) ได้กล่าวถึง การนิเทศภายในสถานศึกษาเป็นแนวปฏิบัติที่ผู้ที่นิเทศต้องนำไปปฏิบัติขณะการทำนิเทศ เพื่อบรรลุตามความมุ่งหมายที่วางไว้ ผู้ดำเนินงาน ควรยึดหลักการนิเทศภายในสถานศึกษา ไว้ดังนี้

1. การนิเทศควรมีการบริหารงานเป็นระบบ และมีการวางแผนการดำเนินงานเป็นโครงการ
2. การนิเทศต้องยึดถือหลักการมีส่วนร่วมในการทำงาน คือ มีความเป็นประชาธิปไตย เคารพในความคิดเห็นของผู้อื่น เห็นความแตกต่างระหว่างบุคคล
3. การนิเทศเป็นงานสร้างสรรค์ เป็นการแสวงหาความสามารถพิเศษของแต่ละบุคคลให้แต่ละคนได้แสดงออก
4. การนิเทศเป็นการแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นจากการเรียนการสอน โดยให้ครูอาจารย์ได้เรียนรู้ว่าปัญหาของตนเองเป็นอย่างไร
5. การนิเทศเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมในการทำงานให้ดีขึ้น
6. การนิเทศเป็นการสร้างความผูกพัน และความมั่นคงต่องานอาชีพ
7. การนิเทศเป็นการพัฒนา และส่งเสริมวิชาชีพครู ให้มีความรู้ลึกภาคภูมิใจ

8. ด้านการแนะแนวการศึกษา

การแนะแนวการศึกษาเป็นหัวใจสำคัญในการจัดการศึกษาเป็นอย่างยิ่ง และเพื่อให้การดำเนินการแนะแนวในโรงเรียนประสบผลสำเร็จและบรรลุผลดังเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2544 หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ซึ่งกระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 36) ได้กำหนดแนวทางในการปฏิบัติในการแนะแนวการศึกษา ดังนี้

6. การจัดระบบการแนะแนวทางวิชาการ และวิชาชีพภายในสถานศึกษา โดยเชื่อมโยงกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และกระบวนการเรียนการสอน
7. ดำเนินการแนะแนวการศึกษาโดยความร่วมมือของครูทุกคนในสถานศึกษา
8. ติดตาม และประเมินผลการจัดการระบบ และกระบวนการแนะแนวการศึกษาในสถานศึกษา
9. ประสานความร่วมมือ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ด้านการแนะแนวการศึกษากับสถานศึกษาอื่นหรือเครือข่ายแนะแนวภายในเขตพื้นที่การศึกษา

จากแนวทางการปฏิบัติการแนะแนวการศึกษาดังกล่าวมา ผู้บริหารจะต้องมีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการแนะแนวให้กับครูในโรงเรียน ส่งเสริมให้บุคลากรจัดทำข้อมูลนักเรียนรายบุคคล จัดหางบประมาณสนับสนุนงานแนะแนวในโรงเรียน ประสานกับหน่วยงานอื่นเพื่อแนะแนวให้แก่ผู้เรียน สนับสนุนให้ครูในโรงเรียนเป็นบุคคลแห่งการแนะแนว

9. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นระบบที่สถานศึกษาร่วมกับชุมชน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ภายใต้การกำกับ ดูแล และสนับสนุนส่งเสริมของหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อสร้างความมั่นใจที่ตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักวิชา ข้อมูลหลักฐานที่ตรวจสอบได้ และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับบริการด้านการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามที่กำหนดในมาตรฐานหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 และมาตรฐานการศึกษา และตัวบ่งชี้ เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่สอง (พ.ศ.2549-2553)

ระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

สถานศึกษาจะต้องจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้ที่เกี่ยวข้องว่า ผู้เรียนทุกคนจะได้รับการศึกษาที่มีคุณภาพจากสถานศึกษา เพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามมาตรฐาน

การศึกษาและตัวบ่งชี้ เพื่อการประเมินคุณภาพภายนอก ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน รอบที่สอง (พ.ศ. 2549-2553) ที่กำหนดในหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544 ระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษา ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างต่อเนื่อง โดยให้สถานศึกษายึดหลักการมีส่วนร่วมของชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยการส่งเสริม สนับสนุนและกำกับ ดูแลของหน่วยงานต้นสังกัด ประกอบด้วย

1. การจัดระบบบริหารและสารสนเทศ ด้วยการจัดทำโครงสร้างการบริหาร จัดการให้เอื้อต่อการดำเนินงาน ทุกคนมีส่วนร่วมและมีการประชาสัมพันธ์กับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อกำหนดแนวทางให้ความเห็นและข้อเสนอแนะและแต่งตั้ง คณะบุคคลทำการตรวจสอบ ทบทวนและรายงานคุณภาพการศึกษา และจัดให้มีข้อมูล ที่เพียงพอในการดำเนินงานพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อนำมากำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจและ แผนพัฒนา

2. การพัฒนามาตรฐานการศึกษา โดยมุ่งเน้นมาตรฐาน ผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ที่สอดคล้องกับมาตรฐานช่วงชั้นที่หลักสูตรกำหนด

3. การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้วยการจัดทำแผนอย่างเป็น ระบบพื้นฐานของข้อมูลสถานศึกษา ซึ่งประกอบด้วย เป้าหมาย ยุทธศาสตร์ และแนวปฏิบัติ ที่ชัดเจน สมบูรณ์ ครอบคลุมการพัฒนาทุกกิจกรรมที่เป็นส่วนประกอบหลักของ การจัดการศึกษาและเป็นที่ยอมรับร่วมกันของทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องนำไปปฏิบัติ เพื่อให้บรรลุ ตามเป้าหมายของแต่ละกิจกรรมที่กำหนดอย่างสอดคล้องกับวิสัยทัศน์และมาตรฐานหลักสูตร การศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. การดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยการกำกับ ติดตาม การดำเนินงานอย่างต่อเนื่องให้บรรลุเป้าหมายตามแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาที่กำหนดไว้ โดยจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปีที่ชัดเจนครอบคลุมงาน/โครงการของสถานศึกษา

5. การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษา จะประกอบด้วย การตรวจสอบ และทบทวนภายในโดยบุคลากรในสถานศึกษาดำเนินการและการตรวจสอบและทบทวน จากหน่วยงานต้นสังกัด

6. การประเมินคุณภาพการศึกษา โดยมุ่งเน้นการประเมินผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน ในระดับชั้นที่เป็นตัวประโยค ได้แก่ ประถมศึกษาปีที่ 3 และ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ 6 ในวิชา แกนร่วม โดยใช้แบบทดสอบมาตรฐาน จากหน่วยงานส่วนกลางร่วมกับต้นสังกัด (เขตพื้นที่) ดำเนินการ

7. การรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี เป็นการนำข้อมูลผลการประเมินมาตรฐานคุณภาพ การตรวจสอบและทบทวนภายในและภายนอกมาประมวลรายงานผลการพัฒนาคุณภาพประจำปีการศึกษาซึ่งจะนำไปใช้เป็นข้อมูลสำหรับการวางแผนพัฒนาคุณภาพต่อไป

8. การผดุงระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เป็นกลไกส่วนหนึ่งของระบบประกันคุณภาพภายใน เพื่อให้ข้อมูลย้อนกลับเพื่อการส่งเสริม พัฒนาและประเมินประสิทธิภาพ การดำเนินงานของระบบประกันคุณภาพ

หลักเกณฑ์ และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

1. สถานศึกษาจะต้องจัดทำโครงสร้างการบริหารที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพ การศึกษาตามระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2. สถานศึกษาจะต้องแต่งตั้งคณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษาให้มีอำนาจ และหน้าที่ ดังนี้

2.1 กำหนดแนวทาง และวิธีดำเนินการประกันคุณภาพการศึกษาภายใน สถานศึกษา

2.2 กำกับ ติดตาม และให้ความเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวข้องกับการดำเนินการ ประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

2.3 เสนอสถานศึกษาแต่งตั้งคณะบุคคลทำหน้าที่ตรวจสอบ ทบทวน และรายงานคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

3. สถานศึกษาจะต้องจัดระบบสารสนเทศที่มาข้อมูลอย่างเพียงพอต่อการดำเนินงานประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา

4. สถานศึกษาจะต้องกำหนดมาตรฐานการศึกษาระดับสถานศึกษาที่ครอบคลุม สาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสภาพผู้เรียน สถานศึกษา ท้องถิ่นและสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. สถานศึกษาจะต้องจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาของสถานศึกษาโดยคำนึงถึง หลักการและครอบคลุมในเรื่อง ต่อไปนี้

5.1 เป็นแผนยุทธศาสตร์ที่ใช้ข้อมูลจากการวิเคราะห์สภาพปัญหา และความจำเป็นอย่างเป็นระบบ และมีแผนปฏิบัติการประจำปีรองรับ

5.2 กำหนดวิสัยทัศน์ ภารกิจ เป้าหมาย และสภาพความสำเร็จของการพัฒนา ไว้อย่างต่อเนื่อง ชัดเจน และเป็นรูปธรรม

5.3 กำหนดวิธีดำเนินงานที่มีหลักวิชาหรือผลการวิจัย หรือข้อมูลเชิงประจักษ์ ที่อ้างอิงให้ครอบคลุมการพัฒนาด้านการจัดประสบการณ์เรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ การส่งเสริมการเรียนรู้ การวัด และประเมินผล การพัฒนาบุคลากร และการบริหารจัดการ เพื่อนำไปสู่เป้าหมายที่กำหนดไว้

5.4 กำหนดแหล่งวิทยากรภายนอกที่ให้การสนับสนุนทางวิชาการ

5.5 กำหนดบทบาทหน้าที่ให้บุคลากรของสถานศึกษาทุกคนรวมทั้งผู้เรียน รับผิดชอบ และดำเนินงานตามที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

5.6 กำหนดบทบาทหน้าที่ และแนวทางให้บิดา มารดา ผู้ปกครองและบุคลากร ในชุมชน เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน

5.7 กำหนดการจัดงบประมาณและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ

6. สถานศึกษาจะต้องดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา รวมทั้งมีการกำกับ ติดตามการดำเนินงานให้เป็นไปอย่างต่อเนื่องและบรรลุเป้าหมาย ที่กำหนดไว้

7. ให้คณะกรรมการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาดำเนินการ ตรวจสอบ ทบทวนและรายงานการดำเนินงานตามแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษา สำหรับในการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้ใช้ วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสม (การสังเกตพฤติกรรม และกระบวนการทำงาน กระบวนการ จัดการเรียนการสอน การสอบถาม การสัมภาษณ์ การพิจารณาหลักฐาน ร่องรอยการ ปฏิบัติงาน ตัวอย่างผลงาน และแฟ้มสะสมงาน แบบสำรวจ แบบสอบถาม แบบทดสอบและแบบ วัดมาตรฐาน) การตรวจสอบและทบทวนคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา จะต้อง ดำเนินการอย่างเป็นระบบต่อเนื่องเพื่อนำไปใช้ในการปรับปรุง แก้ไข เปลี่ยนแปลงและพัฒนา คุณภาพการศึกษา

8. สถานศึกษาจะต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนในทุกระดับช่วงชั้นที่หลักสูตรการศึกษา ขั้นพื้นฐานกำหนด ได้รับการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และคุณลักษณะที่สำคัญด้วย เครื่องมือมาตรฐาน

9. สถานศึกษาจะต้องจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาประจำปี โดยระบุ ความสำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดในแบบพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาพร้อม หลักฐานข้อมูล และผลการประเมินผลสัมฤทธิ์ ตามข้อ (8) เสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน

10. หน่วยงานต้นสังกัด และหน่วยงานต้นสังกัดระดับจังหวัด ส่งเสริม สนับสนุน และร่วมดำเนินงานตามระบบการประเมินคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาดังนี้

10.1 จัดระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพ

10.2 จัดให้มีการกำหนดสาระการเรียนรู้ กระบวนการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ในวิชาแกนหลักของสถานศึกษาร่วมกันเป็นรายปี/รายภาค

10.3 จัดให้มีการประเมินผลสัมฤทธิ์ในวิชาแกนหลัก และคุณลักษณะที่สำคัญ ด้วยเครื่องมือมาตรฐาน

11. หน่วยงานต้นสังกัดระดับจังหวัด ดำเนินการตรวจสอบและทบทวนคุณภาพสถานศึกษาอย่างน้อยหนึ่งครั้งในทุกสามปี และรายงานผลให้สถานศึกษา และหน่วยงานต้นสังกัดทราบ ทั้งนี้การตรวจสอบและทบทวนให้เป็นไปตามข้อ (7) โดยอนุโลม

12. หน่วยงานต้นสังกัดศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และเผยแพร่นวัตกรรมเกี่ยวกับรูปแบบ และเทคนิควิธีการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งกำกับ สนับสนุน ส่งเสริม ติดตาม ประเมินผลและผลดุงประสิทธิภาพของระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษาด้วย

วัตถุประสงค์ของการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษา

1. เพื่อตรวจสอบคุณภาพ และผลการปฏิบัติงานของโรงเรียน ตามมาตรฐานคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. เพื่อนำผลการประเมินมาจัดทำข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียน และนำมาใช้ในการตัดสินใจวางแผนพัฒนา และปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน

3. เพื่อรายงานผลการพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และสาธารณชน

4. เพื่อเตรียมความพร้อมในการรับการประเมินจากองค์กรภายนอก เพื่อนำไปสู่การรับรองคุณภาพการศึกษา

10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

การเรียนรู้เป็นการเพิ่มเติมประสบการณ์ให้แก่ชีวิต และไม่มีที่สิ้นสุดความรู้มีให้ศึกษาค้นคว้าได้ตลอดเวลา แต่กระบวนการที่จะเรียนรู้ได้ดี และยั่งยืน จะต้องมีการพัฒนาให้เหมาะสมสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ชุมชน โรงเรียนซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของสังคม จำเป็นจะต้องให้การส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน โดยเปิดโอกาสให้ชุมชนเข้ามา

มีส่วนร่วม ในงานวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 38) ได้ให้แนวปฏิบัติในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ดังนี้

1. การศึกษาสำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน
2. จัดให้ความรู้ เสริมสร้างความติดและเทคนิค ทักษะ ทางวิชาการเพื่อการพัฒนาทักษะวิชาชีพ และคุณภาพชีวิตของประชาชนในชุมชน ท้องถิ่น
3. การส่งเสริมให้ประชาชนในชุมชน ท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียนบ้านยะพอ และที่จัดโดยบุคคล ครอบครั้ว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
4. ส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครั้ว ชุมชน ท้องถิ่น

จากแนวทางปฏิบัติในการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการดังกล่าว ผู้บริหารจะต้องศึกษาและสำรวจความต้องการสนับสนุนงานวิชาการแก่ประชาชนวางแผนในการสนับสนุนงานวิชาการแก่ประชาชน ส่งเสริมให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของสถานศึกษามีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครั้ว ชุมชน และท้องถิ่น ตลอดจนจัดบุคลากรในโรงเรียนให้มีหน้าที่ประสานการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคลครอบครั้ว ชุมชน และท้องถิ่น

11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ปัจจุบันเป็นยุคที่มีความเจริญก้าวหน้า ทางเทคโนโลยี ทำให้การรับรู้ข้อมูล ข่าวสาร รวมถึงการติดต่อสื่อสารระหว่างกันเป็นไปโดยง่าย และสะดวกรวดเร็วการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ทำให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในเรื่องต่าง ๆ ส่งผลให้สถานศึกษาได้รับการพัฒนาตลอดเวลา กระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 38) ได้ให้แนวทางการปฏิบัติ ดังนี้

1. ประสานความร่วมมือ ช่วยเหลือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาของรัฐ เอกชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
2. สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ ทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ

จากแนวทางการปฏิบัติข้างต้น ทำให้ทราบว่าผู้บริหารจะต้องวางแผนร่วมมือกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง สร้างเครือข่ายความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับองค์กรต่าง ๆ รวมถึงแต่งตั้งบุคลากรให้มีหน้าที่รับผิดชอบโดยตรง จัดระบบในองค์กรให้มีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน หรือเป็นศูนย์ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะให้การสนับสนุน อำนวย จันทวานิช (อ้างอิงใน สุกัญญา ประเสริฐสังข์, 2556, หน้า 36-37) กล่าวว่า โรงเรียนที่สมบูรณ์แบบนั้นต้องเป็นโรงเรียนที่สามารถเป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือชุมชน และโรงเรียนอื่น และปัจจัยหลักแห่งการช่วยเหลือ คือ เป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่น ในการพัฒนาครู และบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริมกิจกรรมชุมชน ส่งเสริมโรงเรียนอื่นพัฒนาการจัดการศึกษาระทรวงศึกษาธิการ (2546, หน้า 38) ได้ให้แนวทางในการปฏิบัติ ดังนี้

1. สำรวจ และศึกษาข้อมูลการจัดการศึกษา รวมทั้งความต้องการในการได้รับการสนับสนุนด้านวิชาการของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน
2. ส่งเสริม สนับสนุนการพัฒนาวิชาการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน
3. จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน

จากแนวทางการปฏิบัติ สรุปได้ว่า ผู้บริหารจะต้องสำรวจและศึกษาข้อมูล รวมทั้งความต้องการในการสนับสนุนวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่น จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาทั้งจัดระบบภายในองค์กร และแต่งตั้งบุคลากรให้รับผิดชอบหน้าที่ประสานให้เกิดความร่วมมือในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา

การบริหารสถานศึกษาต้องยึดหลักสูตรเป็นแนวทางในการบริหารงานในทุกด้าน และต้องมีการดำเนินตาม หรือแนวทางของการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาผู้เรียนไปสู่ความสำเร็จ ตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ดังนั้นหลักสูตรจะต้องมีการพัฒนาให้ทันสมัย ต่อเหตุการณ์ สภาพปัจจุบันและความเป็นไปของสังคมโลก และสามารถนำหลักสูตรไปใช้ในการบริหารการศึกษาได้อย่างถูกต้องตามเป้าหมาย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มตอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาวะเยา เขต 1 ซึ่งได้อ้างอิงงานวิจัยที่เกี่ยวข้องในด้านต่าง ๆ ดังนี้

จตุพงศ์ สายอรุณ (2555, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผลการศึกษา พบว่า 1) ผลการศึกษาสภาพปัญหาการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ พิษณุโลก เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มี สภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ ด้านการพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา รองลงมา คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน ในสถานศึกษา การวัดผลประเมินผล และการเทียบโอนผลการเรียน และด้านที่มีสภาพปัญหา การบริหารวิชาการต่ำสุด คือ ด้านการนิเทศการศึกษา 2) ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหา การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามตำแหน่ง พบว่า โดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน 3) ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนก ตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ .05

นิพนธ์ ประระวรรณา (2556, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 ผลการวิจัย พบว่า 1) สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส ทางการศึกษา ในภาพรวม มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน โดยเรียงลำดับจากมากไปหาน้อย ดังนี้ ด้านการวัดผลประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา และด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการวิจัย เพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ตามลำดับ 2) ข้อเสนอแนะแนวทางการบริหารงานวิชาการของ ครูผู้สอนโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3 สรุปได้ดังนี้ การจัดทำหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานศึกษา ชุมชนและท้องถิ่น การปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้เป็นปัจจุบันอยู่เสมอ ครูควรใช้วิธีการที่หลากหลายในการวัด และประเมินผลการเรียน การนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาใช้ในกระบวนการ จัดการเรียนการสอน การนำผลการนิเทศไปปรับปรุง การจัดทำโครงสร้างสถานศึกษาเพื่อ

รองรับการจัดระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และการเผยแพร่ความรู้ด้านวิชาการ แก่ชุมชน

สุกัญญา ประเสริฐสังข์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครู ต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจุน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของครู ต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจุน 1 โดยภาพรวม อยู่ในสภาพ การปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่อยู่ในสภาพการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการวัดผล และประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน และด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านประสานความร่วมมือ ในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ด้านการแนะแนวการศึกษา ส่วนสภาพการปฏิบัติ น้อยที่สุดคือ ด้านการส่งเสริมงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบัน ที่จัดการศึกษา

วสันต์ ปริदानันท์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการ ของสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม จังหวัดสมุทรสงคราม โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก

อภิรักษ์ นานา (2552, หน้า 109) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพปัญหา และความต้องการในการบริหารงานวิชาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมอยู่ใน ระดับมาก

ลิตฉัตร โพธิ์ขำ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีศรีตำบล จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีศรีตำบล จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 12 ด้าน
2. ผลการเปรียบเทียบโรงเรียนที่จำแนกประเภทการจัดการศึกษาแตกต่างกัน มีสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยโรงเรียน มัธยมศึกษา มีสภาพการบริหารงานวิชาการมากกว่าโรงเรียนประถมศึกษา และโรงเรียน

ขยายโอกาสทางการศึกษา เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า โรงเรียนจำแนกประเภท การจัดการศึกษาที่ต่างกัน มีสภาพการบริหารงานวิชาการแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05

สุพรรณิกา สีสะอาด (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพ การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่า ผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่มีตำแหน่งหน้าที่เป็นครู จำนวน 84 คน (ร้อยละ 86.60) และเป็นผู้บริหาร จำนวน 13 คน (ร้อยละ 13.40) มีวุฒิการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มากที่สุด จำนวน 45 คน (ร้อยละ 46.39) วุฒิการศึกษาสูงกว่าปริญญาตรี น้อยที่สุดจำนวน 13 คน (ร้อยละ 13.40) ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดกลาง จำนวน 56 คน (ร้อยละ 57.73) และปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก จำนวน 41 คน (ร้อยละ 42.27) สภาพการบริหาร งานวิชาการของโรงเรียนเอกชน ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร ในภาพรวมทั้ง 12 ด้าน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.69 อยู่ในระดับมาก โดยมีด้านการแนะแนว การศึกษา มีค่าเฉลี่ยสูงสุดเท่ากับ 4.12 อยู่ในระดับมาก รองลงมา ด้านการพัฒนาระบบวน การเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.98 อยู่ในระดับมาก และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ มีค่าเฉลี่ย ต่ำสุดเท่ากับ 3.35 อยู่ในระดับปานกลางตามลำดับ จากผลการทดสอบสมมติฐานความคิดเห็น ของครูและผู้บริหารที่มีตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่าง กัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และจากข้อเสนอแนะเพื่อนำไปเป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนากิจการบริหารงานวิชาการ ระดับอนุบาลศึกษา พบว่า โรงเรียนควรจัดให้มีการ วิเคราะห์หลักสูตรให้เหมาะสมกับสภาพความต้องการของชุมชนและท้องถิ่น ($f = 33$) มากที่สุด และโรงเรียนควรส่งเสริมสนับสนุน ให้คำปรึกษา ช่วยเหลือ และแนะแนวการศึกษาต่อในระดับ ที่สูงขึ้น ($f = 9$) น้อยสุด

นวนลภา คมขำ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาท การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทในการบริหารงานวิชาการ โดยภาพรวม และรายด้านอยู่ในระดับมาก ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการสร้างและพัฒนา หลักสูตรสถานศึกษา รองลงมาคือ ด้านพัฒนาระบบวนการเรียนรู้ และด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อย ที่สุดคือด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน เมื่อเปรียบเทียบบทบาทการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาจำแนกตามเพศของครูผู้สอน พบว่า บทบาทการบริหาร งานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

พบว่า ครูผู้สอนมีความคิดเห็นแตกต่างกันในด้านการประกันคุณภาพการศึกษา โดยเพศชายมีความคิดเห็นต่อบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษามากกว่าเพศหญิง และเมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของครูผู้สอน พบว่า บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

สมชาย คำปลิว (2549: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามภาระงานการบริหารงานวิชาการ 12 งาน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัดและประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา โดยภาพรวมมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) ทุกด้าน และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า การแนะแนวการศึกษาผู้บริหารมีบทบาทสูงสุด ($\bar{x} = 4.08$) และรองลงมา คือ การนิเทศการศึกษา ($\bar{x} = 4.00$) โดยครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ในการสอนต่างกัน มีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน ส่วนครูที่ระดับการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารในภาพรวมแตกต่างกัน

อัครเดช นีละโยธิน (2550, หน้า 46) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษาพบว่า ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนมีการปฏิบัติงานในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก

วิจิต บุญเลิศ (2553, หน้า 73) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้น พบว่า ปัญหาการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย และกล่าวว่า ผู้บริหารโรงเรียนมีความเข้าใจ และตระหนักต่อภารกิจสำคัญของโรงเรียนเพราะการเรียนการสอนเป็นงานหลักที่ผู้บริหารโรงเรียน และครูจะต้องทำโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ เพื่อให้นักเรียนมีความรู้ ความสามารถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ด้วยวิธีการที่หลากหลาย

ประพันธ์ เม้าเวียงแก (2551, หน้า 82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็น

ของข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

การศึกษาค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องของข้างต้น พบว่า การบริหารงานวิชาการมีความสำคัญมากต่อการจัดการเรียนการสอนเพื่อให้นักเรียนมีความรู้ความสามารถตรงตามวัตถุประสงค์ของการจัดการศึกษาของชาติ นักเรียนหรือสถานศึกษาจะมีคุณภาพมากขึ้นเพียงใดขึ้นอยู่กับว่าโรงเรียนนั้น ๆ จะให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการมากน้อยเพียงใด ฉะนั้นผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาควรให้ความสำคัญต่อการบริหารงานวิชาการให้มากที่สุดเพื่อพัฒนาสถานศึกษา และการศึกษาไทยให้เจริญก้าวหน้าต่อไปในอนาคต

กรอบแนวคิดในการวิจัย

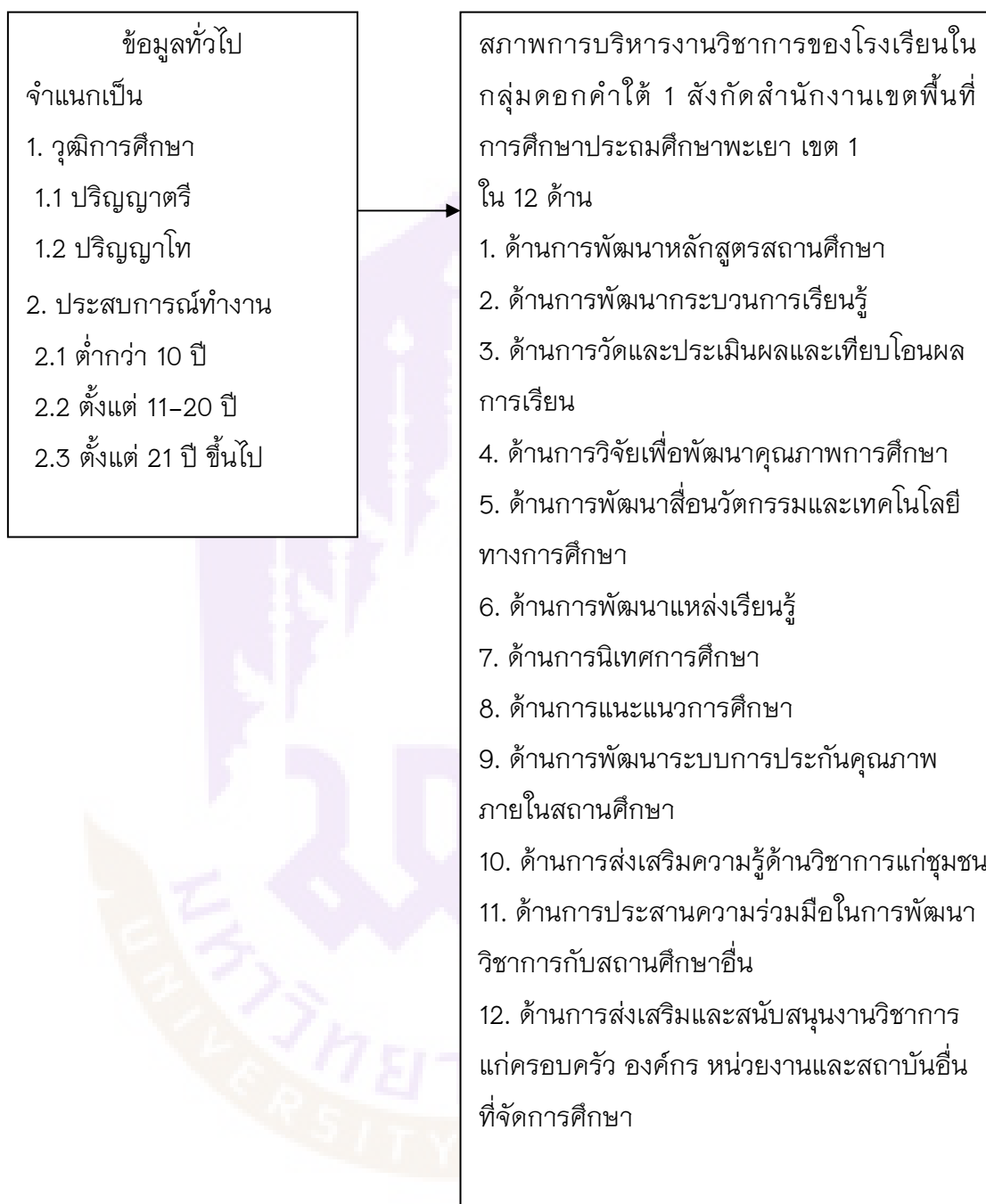
กรอบแนวคิดในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้กรอบแนวคิดของการบริหารงานวิชาการสถานศึกษาขั้นพื้นฐานกระทรวงศึกษาธิการ (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 หน้า 33) 12 ด้าน ดังนี้

1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้
3. ด้านการวัดและประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้
7. ด้านการนิเทศการศึกษา
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา
9. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น
12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

โดยผู้วิจัยได้สรุปเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยดังแสดงไว้ในภาพ 1

ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรตาม

ภาพ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัย เรื่องสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวิธีการวิจัยดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 รวม 11 โรงเรียน จำนวน 148 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 11 คน ครูวิชาการโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 จำนวน 97 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 รวมทั้งสิ้น 108 คน โดยใช้ตารางสุตรการคำนวณของเครจซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

ตาราง 2 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างของผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

โรงเรียน ในกลุ่ม ดอกคำใต้ 1	ผู้บริหารสถานศึกษา		ครูวิชาการ		รวม	
	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง	ประชากร	กลุ่มตัวอย่าง
	11	11	137	97	148	108
รวม	11	11	137	97	148	108

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามจำแนกวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน ลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ใน 12 ด้าน มีลักษณะเป็นมาตรประมาณค่าชนิด 5 ระดับ (Rating Scales) ตามแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert อ้างถึงใน พวงรัตน์ ทวีรัตน์, 2540, หน้า 107) โดยแปลความหมายในแต่ละระดับ ดังนี้

- 5 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด
- 4 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก
- 3 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง
- 2 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย
- 1 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

ขั้นตอนการสร้างเครื่องมือ

การสร้างเครื่องมือวิจัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าจากตำราเอกสารทฤษฎี แนวคิด งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาทั้งภายในประเทศและต่างประเทศ รายละเอียดวัตถุประสงค์การวิจัย เพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือวิจัย

2. ศึกษาวิธีการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเพื่อเป็นแนวทางในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3. ศึกษาความหมาย ทฤษฎี หลักการ แนวคิดและองค์ประกอบเพื่อทำนิยามเชิงปฏิบัติการและข้อมูลต่าง ๆ มาสนับสนุนแบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผู้วิจัยได้ปรับปรุงมาจากเครื่องมือของสุกัญญา ประเสริฐสังข์ (2556) เกณฑ์การให้คะแนน

แบบสอบถาม และการแปลความหมายของคะแนนที่กำหนดไว้ 5 ระดับ ตามเกณฑ์กำหนดของ Best (1970, pp. 232–233) แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเป็นแบบเลือกตอบ จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ชั้นพื้นฐานในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ลักษณะเป็นแบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับจำนวนทั้งหมด 60 ข้อ

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด

4. นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อพิจารณา และตรวจสอบความถูกต้องของภาษา ความเหมาะสมของแบบสอบถาม เพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไข

5. นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปให้ผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ทรงคุณวุฒิ ด้านการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน และการสร้างเครื่องมือ พิจารณาความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และความถูกต้องในการใช้ภาษา จำนวน 3 ท่าน

5.1 นายนันทพล พุสีกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

5.2 นางสาวเม็ดแก้ว เจริญใจ รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยลาน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

5.3 นางสาวจิระภา พระวิสัยต์ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านทุ่งต้นศรี สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

6. รวบรวมข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ มาปรับปรุงแก้ไข และหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์ (Index of Congruence: IOC) โดยใช้เกณฑ์ดังนี้

+1 = ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

0 = ถ้าไม่แน่ใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

-1 = ถ้าแน่ใจว่าข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย

7. ปรับปรุงแบบสอบถามให้เหมาะสม ถูกต้องและสมบูรณ์ และนำเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อขอความเห็นชอบ

8. หาคความเชื่อมั่น (Reliability) โดยการนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try Out) กับผู้บริหารสถานศึกษา และครูวิชาการโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 2 จำนวน 30 คน แล้วนำ

กลับมาวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามโดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient) ตามวิธีของครอนบาค (Cronbach) (เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย, 2548, หน้า 196) ได้ค่าความเชื่อมั่นที่ 0.98

9. นำแบบสอบถามที่ผ่านการทดลองแล้ว มาตรวจสอบและจัดทำแบบสอบถาม ฉบับสมบูรณ์ เพื่อนำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการแจกแบบสอบถาม ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงานดังนี้

1. ขออนุญาตจากวิทยาลัยการศึกษ ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เพื่อขออนุญาต และขอความอนุเคราะห์ในการรวบรวมข้อมูลวิจัยในครั้งนี้

2. ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยวิธีการแจกแบบสอบถาม ตามจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดของแต่ละโรงเรียน โดยแจกแบบสอบถามไป จำนวน 108 ฉบับ ไปยังโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 และผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลกลับด้วยตนเอง

3. นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมดมาตรวจสอบความสมบูรณ์ทุกฉบับ และนำไปวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป ได้แก่ ตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน โดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage) และเสนอผลในรูปตารางประกอบคำบรรยาย

ตอนที่ 2 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) แล้วนำเสนอในรูปของตารางประกอบคำบรรยาย การแปลผลค่าเฉลี่ย เกณฑ์การแปลความหมาย พิจารณาจากระดับค่าเฉลี่ย โดยใช้เกณฑ์

การแปลความหมายของBest (1970, pp. 232–233) ดังนี้

4.50–5.00 หมายความว่า สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

3.50–4.49 หมายความว่า สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

2.50–3.49 หมายความว่า สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

1.50–2.49 หมายความว่า สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

1.00–1.49 หมายความว่า สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการ จำแนกตามวุฒิการศึกษา ใช้การทดสอบค่า (t-test) และประสพการณ์ในการทำงาน ใช้การวิเคราะห์ค่าเอฟ (F-test)

ตอนที่ 4 ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาเรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) ผู้วิจัยได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลแบ่งออกเป็น 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

n แทน ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

\bar{x} แทน ค่าเฉลี่ย (Mean)

S.D. แทน ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

T แทน ค่าทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของค่าเฉลี่ยด้วย t-test

F แทน ค่าทดสอบนัยสำคัญทางสถิติของความแปรปรวนด้วย (F-test)

* แทน มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละปรากฏผลดังตาราง 3-4

ตาราง 3 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในกลุ่ม
ดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

รายการ	ผู้บริหารสถานศึกษา	
	จำนวน	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา		
1) ปริญญาตรี	2	18.20
2) ปริญญาโท	9	81.80
3) ปริญญาเอก	-	-
รวม	11	100
2. ประสบการณ์ในการทำงาน		
1) ต่ำกว่า 10 ปี	-	-
2) 11 – 20 ปี	1	9.10
3) 21 ปีขึ้นไป	10	90.90
รวม	11	100

จากตาราง 3 พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 81.80 และมีวุฒิการศึกษาปริญญาตรี จำนวน 2 คน คิดเป็นร้อยละ 18.20 ผู้บริหารสถานศึกษาส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 90.90 และมีประสบการณ์ในการทำงาน 11-20 ปี จำนวน 1 คน คิดเป็นร้อยละ 9.10

ตาราง 4 แสดงจำนวน และค่าร้อยละของครูวิชาการโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามวุฒิ
การศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

รายการ	ครูวิชาการ	
	จำนวน	ร้อยละ
1. วุฒิการศึกษา		
1) ปริญญาตรี	72	75.30
2) ปริญญาโท	25	24.70
3) ปริญญาเอก	-	-
รวม	97	100
2. ประสบการณ์ในการทำงาน		
1) ต่ำกว่า 10 ปี	12	12.40
2) 11 – 20 ปี	27	27.80
3) 21 ปีขึ้นไป	58	59.80
รวม	97	100

จากตาราง 4 พบว่า ครูวิชาการส่วนใหญ่มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี จำนวน 72 คน คิดเป็นร้อยละ 75.30 และมีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาโท จำนวน 25 คน คิดเป็นร้อยละ 24.70 ครูวิชาการส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการทำงาน 21 ปีขึ้นไป จำนวน 58 คน คิดเป็นร้อยละ 59.80 มีประสบการณ์ในการทำงาน 11-20 ปี จำนวน 27คน คิดเป็นร้อยละ 27.80 และมีประสบการณ์ในการทำงานต่ำกว่า 10 ปี จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 12.40

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

จากการวิเคราะห์ข้อมูลสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ปรากฏผลดังตาราง 5-19

ตาราง 5 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พะเยา เขต 1 โดยภาพรวมทุกด้าน

ข้อ	การบริหารงานวิชาการ	n= 108		ระดับสภาพ การบริหาร งานวิชาการ
		\bar{x}	S.D.	
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.99	0.70	มาก
2	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.12	0.63	มาก
3	ด้านการวัด และประเมินผล และเทียบโอนการเรียนรู้	4.10	0.70	มาก
4	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.04	0.66	มาก
5	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการ ศึกษา	3.95	0.68	มาก
6	ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.94	0.74	มาก
7	ด้านการนิเทศการศึกษา	3.86	0.61	มาก
8	ด้านการแนะแนวการศึกษา	3.93	0.68	มาก
9	ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายใน สถานศึกษา	3.86	0.63	มาก
10	ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	3.76	0.73	มาก
11	ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการ กับสถานศึกษาอื่น	3.77	0.77	มาก
12	ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา	3.70	0.71	มาก
	รวม	3.92	0.69	มาก

จากตาราง 5 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.92$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า แต่ละด้านมีระดับสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ยอยู่ระหว่าง ($\bar{x} = 3.70 - \bar{x} = 4.12$) โดยด้านที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.12$) รองลงมา คือ ด้านการวัด และประเมินผล และเทียบโอนการเรียนรู้ ($\bar{x} = 4.10$) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{x} = 4.04$) ส่วนด้านที่มีระดับสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{x} = 3.70$) ตามลำดับ

ตาราง 6 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	n= 108		ระดับสภาพ การบริหาร งานวิชาการ
		\bar{x}	S.D.	
1	การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551	4.11	0.67	มาก
2	การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	4.08	0.70	มาก
3	การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.99	0.69	มาก
4	การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้หลักสูตรจากบุคลากร ภายใน และภายนอกสถานศึกษา	3.95	0.72	มาก
5	การนำผลจากการติดตาม และประเมินผลมาใช้ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร	3.83	0.74	มาก
รวม		3.99	0.70	มาก

จากตาราง 6 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.99$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ ข้อ 1 การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ($\bar{x} = 4.11$) รองลงมา คือ ข้อ 2 การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.08$) และข้อ 3 การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้

ในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 3.99$) ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ ข้อ 5 การนำผลจากการติดตาม และประเมินผลมาใช้ปรับปรุง และพัฒนาหลักสูตร ($\bar{x} = 3.83$) ตามลำดับ

ตาราง 7 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ

ข้อ	ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ	n = 108		ระดับสภาพ การบริหาร งานวิชาการ
		\bar{x}	S.D.	
1	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	4.03	0.56	มาก
2	การจัดทำ และใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้	4.06	0.67	มาก
3	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.20	0.64	มาก
4	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน	4.16	0.61	มาก
5	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และเรียนรู้จากประสบการณ์จริง	4.14	0.65	มาก
รวม		4.12	0.63	มาก

จากตาราง 7 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.12$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ ข้อ 3 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ($\bar{x} = 4.20$) รองลงมา คือ ข้อ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ($\bar{x} = 4.16$) และข้อ 5 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติ และเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ($\bar{x} = 4.14$) ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ ข้อ 1 การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา ($\bar{x} = 4.03$) ตามลำดับ

ตาราง 8 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการวัด และประเมินผล และเทียบโอนการเรียนรู้

ข้อ	ด้านการวัด และประเมินผล และเทียบโอนการเรียนรู้	n = 108		ระดับสภาพ การบริหาร งานวิชาการ
		\bar{x}	S.D.	
1	การจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลทุกวิชา และทุกระดับชั้นเรียน	4.11	0.73	มาก
2	การวัดผล และประเมินผลมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด และมาตรฐานการศึกษา	4.35	0.56	มาก
3	การวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้การสอนโดยเน้นสภาพจริงจากกระบวนการ ผลงาน และการปฏิบัติของนักเรียน	4.20	0.71	มาก
4	การเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ๆ เช่น กรณีที่มีนักเรียนย้ายเข้ามา เรียนระหว่างปี	4.10	0.70	มาก
5	การปรับปรุง พัฒนาเครื่องมือวัดผล และประเมินผล ให้ได้มาตรฐาน	3.72	0.81	มาก
รวม		4.10	0.70	มาก

จากตาราง 8 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ด้านการวัด และประเมินผล และเทียบโอนการเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.10$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ ข้อ 2 การวัดผล และประเมินผลมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัด และมาตรฐานการศึกษา ($\bar{x} = 4.35$) รองลงมาคือ ข้อ 3 การวัดผล และประเมินผลการเรียนรู้การสอนโดยเน้นสภาพจริงจากกระบวนการ ผลงาน และการปฏิบัติของนักเรียน ($\bar{x} = 4.20$) และข้อ 1 การจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลทุกวิชา และทุกระดับชั้นเรียน ($\bar{x} = 4.11$) ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ ข้อ 5 การปรับปรุง พัฒนาเครื่องมือวัดผล และประเมินผลให้ได้มาตรฐาน ($\bar{x} = 3.72$) ตามลำดับ

ตาราง 9 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อ	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	n = 108		ระดับสภาพ การบริหาร งานวิชาการ
		\bar{x}	S.D.	
1	การกำหนดโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ในแผนการปฏิบัติการประจำปี	4.17	0.59	มาก
2	การส่งเสริมให้ครูสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาผลการเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้นำผลงานวิจัยที่ได้มาเผยแพร่ได้	4.16	0.63	มาก
3	การจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ ที่ช่วยในการทำวิจัยของครู	4.10	0.56	มาก
4	การนิเทศ ติดตามการทำวิจัยชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ	3.99	0.73	มาก
5	การนำผลที่ได้จากการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระอย่างครบถ้วน	3.79	0.81	มาก
รวม		4.04	0.66	มาก

จากตาราง 9 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.04$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ ข้อ 1 การกำหนดโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ในแผนการปฏิบัติการประจำปี ($\bar{x} = 4.17$) รองลงมา คือ ข้อ 2 การส่งเสริมให้ครูสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาผลการเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้นำผลงานวิจัยที่ได้มาเผยแพร่ได้ ($\bar{x} = 4.16$) และข้อ 3 การจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์ และเอกสารต่าง ๆ ที่ช่วยในการทำวิจัยของครู ($\bar{x} = 4.10$) ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ ข้อ 5 การนำผลที่ได้จากการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระอย่างครบถ้วน ($\bar{x} = 3.79$) ตามลำดับ

ตาราง 10 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา

ข้อ	ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	n = 108		ระดับสภาพ การบริหาร งานวิชาการ
		\bar{x}	S.D.	
1	การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ	4.06	0.68	มาก
2	การส่งเสริมให้ครูใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน	4.11	0.72	มาก
3	การส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	4.03	0.65	มาก
4	การพัฒนาปรับปรุงสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	3.85	0.62	มาก
5	การนิเทศ ติดตามการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู	3.71	0.75	มาก
รวม		3.95	0.68	มาก

จากตาราง 10 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.95$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ ข้อ 2 การส่งเสริมให้ครูใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน ($\bar{x} = 4.11$) รองลงมา คือ ข้อ 1 การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ ($\bar{x} = 4.06$) และข้อ 4 การพัฒนาปรับปรุงสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ($\bar{x} = 3.85$) ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ ข้อ 5 การนิเทศ ติดตามการใช้สื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู ($\bar{x} = 3.71$) ตามลำดับ

ตาราง 11 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

ข้อ	ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	n = 108		ระดับสภาพ การบริหาร งานวิชาการ
		\bar{x}	S.D.	
1	การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน	4.09	0.72	มาก
2	การส่งเสริม และสนับสนุนให้ครู และนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน	4.07	0.76	มาก
3	การปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้มีความทันสมัย และสอดคล้องกับสภาพชุมชน	3.91	0.77	มาก
4	การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	3.94	0.68	มาก
5	การนิเทศ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง	3.71	0.77	มาก
รวม		3.94	0.74	มาก

จากตาราง 11 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.94$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ ข้อ 1 การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ($\bar{x} = 4.09$) รองลงมา คือ ข้อ 2 การส่งเสริม และสนับสนุนให้ครู และนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน ($\bar{x} = 4.07$) และข้อ 4 การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ($\bar{x} = 3.94$) ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ ข้อ 5 การนิเทศ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.71$) ตามลำดับ

ตาราง 12 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการนิเทศการศึกษา

ข้อ	ด้านการนิเทศการศึกษา	n = 108		ระดับสภาพ การบริหาร งานวิชาการ
		\bar{x}	S.D.	
1	การจัดการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครู อย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง	3.92	0.60	มาก
2	การจัดให้มีการนิเทศโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง	3.93	0.56	มาก
3	การแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายใน กับโรงเรียนอื่น	3.88	0.58	มาก
4	การรายงานผลการนิเทศ และจัดทำรายงานการสรุปผล การนิเทศภายในแก่บุคลากร	3.84	0.63	มาก
5	การนำผลการนิเทศมาวางแผนเพื่อพัฒนางานวิชาการ ในปีต่อ ๆ ไป	3.72	0.70	มาก
รวม		3.86	0.61	มาก

จากตาราง 12 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ด้านการนิเทศการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือข้อ 2 การจัดให้มีการนิเทศโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง ($\bar{x} = 3.93$) รองลงมาคือ ข้อ 1 การจัดการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบ และต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.92$) และข้อ 3 การแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายในกับโรงเรียนอื่น ($\bar{x} = 3.88$) ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ ข้อ 5 การนำผลการนิเทศมาวางแผนเพื่อพัฒนางานวิชาการในปีต่อ ๆ ไป ($\bar{x} = 3.72$) ตามลำดับ

ตาราง 13 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการแนะแนวการศึกษา

ข้อ	ด้านการแนะแนวการศึกษา	n = 108		ระดับสภาพ การบริหาร งานวิชาการ
		\bar{x}	S.D.	
1	การวางแผนการแนะแนวการศึกษาไว้อย่างชัดเจน	3.88	0.64	มาก
2	การส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนเป็นบุคคลแห่งการแนะ แนว	3.87	0.58	มาก
3	การจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกชั้นเรียน	4.07	0.65	มาก
4	การส่งเสริมให้มีการแนะแนววิชาชีพภายในโรงเรียน อย่างต่อเนื่อง	4.03	0.68	มาก
5	การประสานกับหน่วยงานอื่นเพื่อแนะแนวให้แก่ ผู้เรียน	3.79	0.87	มาก
รวม		3.93	0.68	มาก

จากตาราง 13 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ด้านการแนะแนวการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.93$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือข้อ 3 การจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกชั้นเรียน ($\bar{x} = 4.07$) รองลงมา คือ ข้อ 4 การส่งเสริมให้มีการแนะแนววิชาชีพภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 4.03$) และข้อ 1 การวางแผนการแนะแนวการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ($\bar{x} = 3.88$) ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ ข้อ 5 การประสานกับหน่วยงานอื่นเพื่อแนะแนวให้แก่ผู้เรียน ($\bar{x} = 3.79$) ตามลำดับ

ตาราง 14 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

ข้อ	ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	n = 108		ระดับสภาพ การบริหาร งานวิชาการ
		\bar{x}	S.D.	
1	การวางแผนเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก	3.90	0.71	มาก
2	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.92	0.55	มาก
3	การนำผลการประเมินภายในมาชี้แจงให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ	3.96	0.55	มาก
4	การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาเป็นประจำทุกปี	3.92	0.61	มาก
5	การปรับปรุงวิธีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	3.58	0.71	มาก
รวม		3.86	0.63	มาก

จากตาราง 14 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.86$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ ข้อ 3 การนำผลการประเมินภายในมาชี้แจงให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ ($\bar{x} = 3.96$) รองลงมา คือ ข้อ 2 การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง และข้อ 4 การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาเป็นประจำทุกปี ($\bar{x} = 3.92$) ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ ข้อ 5 การปรับปรุงวิธีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง ($\bar{x} = 3.58$) ตามลำดับ

ตาราง 15 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการ
ของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

ข้อ	ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	n = 108		ระดับสภาพ การบริหาร งานวิชาการ
		\bar{x}	S.D.	
1	การสำรวจข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาชุมชน	3.83	0.63	มาก
2	การสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน	3.72	0.70	มาก
3	การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการ ของโรงเรียน	3.77	0.77	มาก
4	การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น	3.79	0.75	มาก
5	การส่งเสริม และสนับสนุนให้ชุมชน และหน่วยงาน อื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมกันพัฒนาโรงเรียน	3.70	0.79	มาก
รวม		3.76	0.73	มาก

จากตาราง 15 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.76$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือข้อ 1 การสำรวจข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาชุมชน ($\bar{x} = 3.83$) รองลงมา คือ ข้อ 4 การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชน และท้องถิ่น ($\bar{x} = 3.79$) และข้อ 3 การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน ($\bar{x} = 3.77$) ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ ข้อ 5 การส่งเสริม และสนับสนุนให้ชุมชน และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมกันพัฒนาโรงเรียน ($\bar{x} = 3.70$) ตามลำดับ

ตาราง 16 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

ข้อ	ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	n = 108		ระดับสภาพ การบริหาร งานวิชาการ
		\bar{x}	S.D.	
1	การวางแผนร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	3.90	0.75	มาก
2	การสร้างเครือข่ายในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่นของรัฐ	3.70	0.73	มาก
3	การส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	3.75	0.84	มาก
4	การศึกษาถึงความต้องการในการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น	3.81	0.76	มาก
5	การจัดระบบองค์กรให้มีความเหมาะสมในการใช้เป็นสถานที่ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	3.71	0.76	มาก
รวม		3.77	0.77	มาก

จากตาราง 16 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่นโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.77$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ ข้อ 1 การวางแผนร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ($\bar{x} = 3.90$) รองลงมา คือ ข้อ 4 การศึกษาถึงความต้องการในการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น ($\bar{x} = 3.81$) และข้อ 3 การส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ($\bar{x} = 3.75$) ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ ข้อ 2 การสร้างเครือข่ายในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่นของรัฐ ($\bar{x} = 3.70$) ตามลำดับ

ตาราง 17 แสดงค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา

ข้อ	ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา	n = 108		ระดับสภาพ การบริหาร งานวิชาการ
		\bar{x}	S.D.	
1	การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา	3.78	0.74	มาก
2	การสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา	3.71	0.74	มาก
3	การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการศึกษากับบุคคล ครอบครัว องค์กร และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา	3.62	0.71	มาก
4	การเปิดให้บุคคล ครอบครัว องค์กร และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษามาร่วมพัฒนาการศึกษา	3.71	0.64	มาก
5	การติดตาม และประเมินผลการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา	3.69	0.74	มาก
รวม		3.70	0.71	มาก

จากตาราง 17 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 3.70$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ ข้อ 1 การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{x} = 3.78$) รองลงมา คือ ข้อ 2 การสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา และข้อ 4 การเปิดให้บุคคล ครอบครัว องค์กร และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษามาร่วมพัฒนาการศึกษา ($\bar{x} = 3.71$) ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ ข้อ 3 การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการศึกษากับบุคคล ครอบครัว องค์กร และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา ($\bar{x} = 3.62$) ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการจำแนกตามวุฒิการศึกษาและประสบการณ์ในการทำงาน

ตาราง 18 แสดงผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการ จำแนกตามวุฒิการศึกษาโดยภาพรวม

ข้อ	สภาพการบริหารงานวิชาการ	วุฒิการศึกษา				t
		ปริญญาตรี		ปริญญาโท		
		n= 72	n= 25	n= 72	n= 25	
		\bar{x}	S.D.	\bar{x}	S.D.	
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.92	0.68	3.90	0.68	0.11
2	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.00	0.61	4.16	0.56	-1.15
3	ด้านการวัด และประเมินผล และเทียบโอนการเรียนรู้	4.01	0.65	4.09	0.72	-0.50
4	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.95	0.65	4.03	0.58	-0.50
5	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.80	0.67	4.12	0.55	-2.38
6	ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.80	0.73	4.06	0.64	-1.76
7	ด้านการนิเทศการศึกษา	3.77	0.58	3.81	0.44	-0.45
8	ด้านการแนะแนวการศึกษา	3.83	0.63	3.91	0.72	-0.44
9	ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	3.75	0.57	3.90	0.65	-1.08
10	ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	3.53	0.70	3.90	0.58	-2.16
11	ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	3.66	0.77	3.85	0.68	-1.15
12	ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัวองค์กร หน่วยงาน และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา	3.50	0.72	3.78	0.64	-1.21
	รวม	3.79	0.66	3.96	0.62	-1.06

จากตาราง 18 พบว่า ครูวิชาการที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ในภาพรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 19 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงานโดยภาพรวม

ข้อ	สภาพการบริหารงานวิชาการ	ประสบการณ์ในการทำงาน						F
		ต่ำกว่า 10ปี		11-20 ปี		21 ปีขึ้นไป		
		n = 12		n = 27		n = 58		
		\bar{x}	S.D.	S.D.	\bar{x}	S.D.		
1	ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.78	0.76	3.97	0.71	3.91	0.62	0.66
2	ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้	4.01	0.79	4.07	0.62	4.03	0.54	0.49
3	ด้านการวัด และประเมินผล และเทียบโอนการเรียนรู้	4.17	0.84	4.14	0.73	3.94	0.61	1.84
4	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.92	0.74	4.00	0.66	3.97	0.55	1.05
5	ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา	3.92	0.65	3.87	0.74	3.87	0.61	1.27
6	ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้	3.97	0.83	3.89	0.74	3.84	0.68	0.67
7	ด้านการนิเทศการศึกษา	4.03	0.71	3.74	0.48	3.75	0.47	3.51
8	ด้านการแนะแนวการศึกษา	4.08	0.76	3.83	0.59	3.82	0.63	1.82
9	ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา	4.05	0.84	3.82	0.59	3.71	0.49	3.53
10	ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน	3.75	0.89	3.73	0.63	3.65	0.66	1.02
11	ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	3.70	1.01	3.76	0.65	3.69	0.75	1.46

ตาราง 19 (ต่อ)

ข้อ	สภาพการบริหาร งานวิชาการ	ประสพการณ์ในการทำงาน						F
		ต่ำกว่า 10ปี		11-20 ปี		21 ปีขึ้นไป		
		n = 12		n = 27		n = 58		
		\bar{x}	S.D.	S.D.	\bar{x}	S.D.		
12	ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงาน วิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา	3.82	0.99	3.78	0.65	3.55	0.63	2.39
รวม		3.93	0.82	3.88	0.65	3.81	0.60	1.64

จากตาราง 19 พบว่า ครูวิชาการที่มีประสพการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ในภาพรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่นัยสำคัญทางสถิติ

ตอนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสพการณ์ในการทำงาน

ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 สรุปได้ ดังนี้

1. ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ผู้บริหารควรให้ความสำคัญในการสร้างเครือข่าย และเน้นการประสานความร่วมมือกับชุมชน องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา อย่างสม่ำเสมอ (f = 20)

2. ด้านการวัดผลประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียนพบว่า ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลตามสภาพจริง และส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา (f = 16)

3. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการ เพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน และส่งเสริมให้ครูนำผลงานวิจัยในชั้นเรียนไปพัฒนาตนเองในการทำผลงานทางวิชาการ รวมถึงการนำผลการวิจัยมาพัฒนาการเรียนการสอนอย่างจริงจัง (f = 14)

4. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า สถานศึกษาควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เพียงพอ และเหมาะสม ควรจัดสรรงบประมาณในปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีความทันสมัย และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง (f = 10)

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 และเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูวิชาการโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 รวม 11 โรงเรียน จำนวน 148 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวน 11 คน ครูวิชาการโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 จำนวน 97 คน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 รวมทั้งสิ้น 108 คน โดยใช้ตารางสูตรการคำนวณของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) ใช้วิธีเลือกแบบเจาะจง (Purposive Sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เพื่อสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ใน 12 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ด้านการวัด และประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา กำหนดลักษณะคำถามเป็นมาตราประมาณค่า (Rating Scales) 5 ระดับ จำนวน 60 ข้อ

การวิเคราะห์ข้อมูลผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป โดยแจกแจงความถี่ หาค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean: \bar{x}) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation: S.D.) การทดสอบค่า (t-test) และการวิเคราะห์ค่าเอฟ (F-test) ส่วนความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)

สรุปผลการวิจัย

ในการวิจัยเรื่องสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 มีผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

1. สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยภาพรวม พบว่า มีสภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุดคือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านการวัด และประเมินผล และเทียบโอนการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น และด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ส่วนด้านที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุดคือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา โดยแต่ละด้านสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ จัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ รองลงมา คือ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา

1.2 ด้านการวัดและประเมินผลและเทียบโอนการเรียน พบว่า ภาพรวมสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ การวัดผลและประเมินผลมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดและมาตรฐานการศึกษา รองลงมา คือ การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอนโดยเน้นสภาพจริงจากกระบวนการ ผลงานและการปฏิบัติของนักเรียน และการจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลทุกวิชาและทุกระดับชั้นเรียน ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ การปรับปรุง พัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน

1.3 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา พบว่า ภาพรวมสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ การกำหนดโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ในแผนการปฏิบัติการประจำปี รองลงมา คือ การส่งเสริมให้ครูสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนาผลการเรียน และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำผลงานวิจัยที่ได้มาเผยแพร่ได้ และการจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเอกสารต่าง ๆ ที่ช่วยในการทำวิจัยของครู ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ การนำผลที่ได้จากการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระอย่างครบถ้วน

1.4 ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 รองลงมา คือ การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา และการนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ การนำผลจากการติดตามและประเมินผลมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร

1.5 ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา พบว่า ภาพรวมสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ การส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน รองลงมา คือ การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ และการพัฒนาปรับปรุงสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ การนิเทศ ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู

1.6 ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า ภาพรวมสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน รองลงมา คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครู และนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน และการนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาช่วยพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ การนิเทศ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง

1.7 ด้านการแนะแนวการศึกษา พบว่า ภาพรวมสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ การจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกชั้นเรียน รองลงมา คือ การส่งเสริมให้มีการแนะแนววิชาชีพภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง และการวางแผนการแนะแนวการศึกษาไว้อย่างชัดเจน ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ การประสานกับหน่วยงานอื่นเพื่อแนะแนวให้แก่ผู้เรียน

1.8 ด้านการนิเทศการศึกษา พบว่า ภาพรวมสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ การจัดให้มีการนิเทศโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง รองลงมา คือ การจัดการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และการแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายในกับโรงเรียนอื่น ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ การนำผลการนิเทศมาวางแผนเพื่อพัฒนางานวิชาการในปีต่อ ๆ ไป

1.9 ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา พบว่า ภาพรวมสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ การนำผลการประเมินภายในมาชี้แจงให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ รองลงมา คือ การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาเป็นประจำทุกปี และการจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาเป็นประจำทุกปี ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ การปรับปรุงวิธีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

1.10 ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น พบว่า ภาพรวมสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ การวางแผนร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น รองลงมา คือ การศึกษาถึงความต้องการในการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น และการส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ การสร้างเครือข่ายในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่นของรัฐ

1.11 ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน พบว่า ภาพรวมสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ การสำรวจข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการ

พัฒนาชุมชน รองลงมา คือ การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น และการส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ การส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมกันพัฒนาโรงเรียน

1.12 ด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา พบว่า ภาพรวมสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 อยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา รองลงมา คือ การสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา การเปิดให้บุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษามาร่วมพัฒนาการศึกษา และการเปิดให้บุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษามาร่วมพัฒนาการศึกษา ส่วนข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการศึกษากับบุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการ จำแนกตามวุฒิการศึกษา พบว่า ครูวิชาการที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

2.2 สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการจำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า ครูวิชาการที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 12 ด้าน มีประเด็นที่

สำคัญนำมาอภิปรายผลดังนี้

1. ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมากทุกด้าน ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่างานวิชาการเป็นหัวใจสำคัญของการบริหารการศึกษา โดยจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพตามมาตรฐานของสถานศึกษา การบริหารงานวิชาการที่ประกอบด้วยงานหลัก คือ งานด้านหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน การวัดผล และประเมินผล ซึ่งเป็นกระบวนการหนึ่งของการบริหารที่เกี่ยวข้องกับผลผลิต คือ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ชื่อเสียงของสถานศึกษา ความพึงพอใจของทุกฝ่าย เป็นการตอบสนองความสำเร็จของการจัดกิจกรรมทุกด้านที่เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน ที่มุ่งให้ผู้เรียนมีความรู้ มีคุณธรรม และจริยธรรมตามคุณลักษณะอันพึงประสงค์ที่ดี และมีคุณภาพ ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของนิชนันท์ ประระวรรณ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา ในภาพรวมอยู่ระดับมาก และวสันต์ ปริदानันท์ (2551, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ พบว่า การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุก ๆ ด้าน เช่นเดียวกับ อภินันท์ นาเลาห์ (2552, หน้า 109) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่องสภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1 พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนประถมศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของประพันธ์ เม้าเวียงแก (2551, หน้า 82) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 ผลการวิจัย พบว่า ความคิดเห็นของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2 โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สอดคล้องกับงานวิจัยของสิตณัชช โพธิ์ขำ (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีศรีตำบล จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัยพบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีศรีตำบล จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 12 ด้าน เช่นเดียวกัน

เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมาก ทั้ง 12 ด้าน การบริหารงานวิชาการ ในสถานศึกษาที่อยู่ในระดับมากเป็นอันดับหนึ่ง คือ ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า การพัฒนากระบวนการเรียนรู้เป็นหน้าที่หลัก และสำคัญยิ่งของบุคลากรทางการศึกษา ที่ต้องจัดให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นมีทักษะการสื่อสาร มีทักษะในการแก้ปัญหาได้ในทุกสถานการณ์และดำรงชีวิตอยู่ในสังคมอย่างมีความสุข ผู้บริหารโรงเรียนส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูจัดทำแผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระ และหน่วยการเรียนรู้ โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ จัดกระบวนการเรียนรู้โดยจัดเนื้อหาสาระ และกิจกรรมให้สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน ฝึกทักษะกระบวนการคิด การจัดการเผชิญสถานการณ์ การประยุกต์ใช้ความรู้เพื่อป้องกัน และแก้ปัญหาการเรียนรู้จากประสบการณ์จริง การส่งเสริมให้รักการอ่านและใฝ่รู้อย่างต่อเนื่อง การผสมผสานความรู้ต่าง ๆ ให้สมดุลกัน ปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ให้สอดคล้องกับเนื้อหาสาระกิจกรรม ทั้งนี้โดยจัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อม แหล่งเรียนรู้ให้เอื้อต่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ และนำ ภูมิปัญญาท้องถิ่นหรือเครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชนท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียน การสอนตามความเหมาะสม จัดให้มีการนิเทศการเรียนการสอนแก่ครูในกลุ่มสาระต่าง ๆ โดยเน้นการนิเทศที่ร่วมมือช่วยเหลือกันแบบกัลยาณมิตร เช่น การนิเทศแบบเพื่อนช่วยเพื่อน เพื่อพัฒนาการเรียนการสอนร่วมกันหรือแบบอื่น ๆ ตามความเหมาะสม อีกทั้งยังส่งเสริมให้มีการพัฒนาครูเพื่อพัฒนากระบวนการเรียนรู้ตามความเหมาะสมจากแนวปฏิบัติในการพัฒนา กระบวนการเรียนรู้ ดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่าผู้บริหารจะต้องวางแผนในการจัดกิจกรรมการเรียน การสอนร่วมกับครู ควบคุม กำกับให้การจัดตารางสอนของครูเป็นไปตามความเหมาะสม ของครู มีการจัดเตรียมการสอนและบันทึกการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญ ส่งเสริมให้ครู จัดการเรียนการสอนโดยให้นักเรียนทำโครงการ และใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เพื่อให้เกิดประโยชน์ สูงสุดกับผู้เรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิจิต บุญเลิศ (2553, หน้า 73) ที่พบว่า ผู้บริหาร โรงเรียนมีความเข้าใจ และตระหนักต่อภารกิจสำคัญของโรงเรียน เพราะการเรียนการสอน เป็นงานหลักที่ผู้บริหารโรงเรียน และครูจะต้องทำโดยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้นักเรียน มีความรู้ ความสามารถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ส่งเสริมให้ครูจัดทำแผนการเรียนรู้ ด้วยวิธีการที่หลากหลาย นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัครเดช นีละโยธิน (2550, หน้า 46) ได้ศึกษาเรื่องการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น ผลการศึกษา พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชนมีการปฏิบัติงาน ในการบริหารวิชาการอยู่ในระดับมาก

ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา พบว่า ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ โดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อยได้ดังนี้ ข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการสูงสุด คือ การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา รองลงมา คือ การสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา การเปิดให้บุคคล ครอบครัว องค์กร และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษามาร่วมพัฒนาการศึกษา และข้อที่มีสภาพการบริหารงานวิชาการต่ำสุด คือ การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการศึกษากับบุคคล ครอบครัว องค์กร และหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะการจัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานกับโรงเรียนน้อย ที่จัดขึ้นในรอบปี ทำให้สถานศึกษาขาดข้อมูลใหม่ที่จะนำมาเป็นแนวปฏิบัติงานในด้านการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา ซึ่งการส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาเป็นหน้าที่ของโรงเรียนที่จะให้การสนับสนุน อารุง จันทวานิช (อ้างอิงใน สุกัญญา ประเสริฐสังข์, 2556, หน้า 36-37) กล่าวว่า โรงเรียนที่สมบูรณ์แบบนั้น ต้องเป็นโรงเรียนที่สามารถเป็นแบบอย่างในการให้ความช่วยเหลือชุมชน และโรงเรียนอื่น และปัจจัยหลักแห่งการช่วยเหลือคือเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ชุมชน และโรงเรียนอื่น ในการพัฒนาครูและบุคลากร สนับสนุน ส่งเสริม กิจกรรมชุมชน ส่งเสริมโรงเรียนอื่นพัฒนาการจัดการศึกษา สอดคล้องกับงานวิจัยของสุกัญญา ประเสริฐสังข์ (2556, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจุน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการศึกษาพบว่า ความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจุน 1 โดยภาพรวม อยู่ในสภาพการปฏิบัติมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา และด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อยู่ในสภาพการปฏิบัติมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการวัดผล และประเมินผล และเทียบโอนผลการเรียน และด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้ออนไลน์ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาและด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรม และเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ด้านการแนะแนวการศึกษา ส่วนสภาพการปฏิบัติน้อยที่สุด คือ ด้านการส่งเสริมงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และสถาบันที่จัดการศึกษา และสอดคล้องกับงานวิจัยของสิตถันท์ โพธิ์ขำ (2556, บทคัดย่อ)

ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีศรีตำบล จังหวัดสุโขทัย ผลการวิจัย พบว่า สภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีศรีตำบล จังหวัดสุโขทัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทั้ง 12 ด้าน เช่นเดียวกัน

2. การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการ จำแนกตามวุฒิการศึกษา และประสบการณ์ในการทำงาน อภิปรายผลได้ดังนี้

2.1 การเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการ จำแนกวุฒิการศึกษา ในภาพรวม พบว่า ครูวิชาการที่มีวุฒิการศึกษาต่างกันมีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ในภาพรวมทุกด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ อาจเป็นเพราะว่า ครูวิชาการและผู้บริหารสถานศึกษามีความคิดเห็นว่าโรงเรียนในปัจจุบันมีการแข่งขันกันสูง จึงทำให้ครูวิชาการ และผู้บริหารสถานศึกษาร่วมมือกันวางแผนปรับปรุงการบริหารงาน และพัฒนาโรงเรียนให้ได้รับเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพการศึกษา ประกอบกับทางสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 หน่วยงานต้นสังกัดได้มีแผนยุทธศาสตร์ในการพัฒนาโรงเรียนทั้งระบบ โดยการจัดให้มีการประชุม อบรมสัมมนา เพื่อพัฒนาครูวิชาการมาโดยตลอด ทำให้ครูวิชาการไม่ว่าจะมีระดับการศึกษาในระดับใดต่างมีความเข้าใจในเรื่องการบริหารงานวิชาการอย่างเท่าเทียมกัน จึงทำให้การเปรียบเทียบการศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำแนกวุฒิการศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุพรรณิกา สีสะอาด (2556, บทคัดย่อ) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร พบว่า จากผลการทดสอบสมมติฐานความคิดเห็นของครู และผู้บริหารที่มีตำแหน่งวุฒิการศึกษา และปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนโดยภาพรวม และรายด้าน ไม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นวชนภา คมขำ (2555, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง การศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

พิษณุโลก เขต 3 พบว่า เมื่อจำแนกตามระดับการศึกษาของครูผู้สอน พบว่า บทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวม และรายด้านไม่แตกต่างกัน

2.2 จากการเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ตามความคิดเห็นของครูวิชาการ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยภาพรวม พบว่า ครูวิชาการที่มีประสบการณ์ในการทำงานต่างก็มีความคิดเห็นต่อสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ในภาพรวมแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ประสบการณ์ในการทำงานของผู้ตอบแบบสอบถามของครูวิชาการส่วนใหญ่มีประสบการณ์ทำงานสูง คือ ประสบการณ์ทำงาน 21 ปีขึ้นไป (ร้อยละ 62) อีกทั้งยังได้รับการอบรมพัฒนาตนเอง และมีการประชุมเพื่อทราบ และแก้ไขปัญหาหารือร่วมกันกับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจตุพงศ์ สายอรุณ (2555, บทคัดย่อ) วิจัยเรื่อง การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 ผลการศึกษาพบว่า ผลการเปรียบเทียบสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3 จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน พบว่า โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ส่วนใหญ่ไม่แตกต่างกัน ยกเว้น ด้านการพัฒนาสื่อ และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติระดับ 0.05 และได้สอดคล้องกับงานวิจัยของสมชาย คำปลิว (2549, บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามภาระงานการบริหารงานวิชาการ 12 งาน ได้แก่ ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการเรียนรู้อื่นๆ ด้านการวัดและประเมินผลและเทียบโอนผลการเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศการศึกษา ด้านการแนะแนวการศึกษา ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา พบว่า ครูผู้สอนที่มีเพศ อายุ และประสบการณ์ในการสอนต่างกันมีความคิดเห็นต่อการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในภาพรวมไม่แตกต่างกัน

ข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะที่ได้จากการค้นพบจากผลการวิจัย ดังนี้

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรส่งเสริม และสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงาน และหน่วยสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
2. ควรจัดให้มีการจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการศึกษากับบุคคล ครอบครัว องค์กร และสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
3. ควรมีการวางแผนร่วมกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการพัฒนาการศึกษาอย่างจริงจัง
4. ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครูผู้สอนมีความรู้ ความเข้าใจแนวทางการปฏิบัติเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผลตามสภาพจริง และส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดทำแผนการวัดผล และประเมินผลแต่ละรายวิชาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษา
5. ควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ครูมีความรู้ ความเข้าใจในการทำวิจัยในชั้นเรียน และส่งเสริมให้ครูนำผลงานวิจัยในชั้นเรียนไปพัฒนาตนเองในการทำผลงานทางวิชาการ รวมถึงการนำผลการวิจัยมาพัฒนาด้านการเรียนการสอนอย่างจริงจัง
6. ควรจัดให้มีแหล่งเรียนรู้และห้องปฏิบัติการต่าง ๆ ให้เพียงพอ และเหมาะสม รวมถึงจัดระบบประเมินปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียนให้มีความทันสมัย และให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งใน และนอกสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 กับสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเขตอื่น
2. ควรมีการวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
3. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับทัศนะของบุคคลในชุมชนต่อการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กมล ภูंपระเสริฐ. (2547). **การบริหารงานวิชาการในสถานศึกษา(พิมพ์ครั้งที่ 2).**
กรุงเทพฯ: เมธีทิปส์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546). **การบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นนิติบุคคล.** กรุงเทพฯ:
กระทรวงศึกษาธิการ.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**
(พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- จตุพงศ์ สายอรุณ. (2555). **การศึกษาสภาพปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียน**
ขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3.
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.
- จันทร์ธานี สงวนนาม. (2545). **ทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหารสถานศึกษา.** กรุงเทพฯ:
บุ๊คพอยต์.
- ซุมศักดิ์ อินทร์รักษ์. (2545). **รูปแบบการบริหารงานวิชาการในเขตพื้นที่การศึกษาใน**
ห้าจังหวัดชายแดนภาคใต้. งานวิจัยทุนอุดหนุนจากทบวงมหาวิทยาลัย.
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์.
- เทียมจันทร์ พานิชย์ผลินไชย. (2548). **สถิติเพื่อการวิจัย.** พิษณุโลก: ภาควิชาการศึกษา
คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร.
- นิชนันท์ ประวรรณนา. (2556). **การบริหารงานวิชาการของโรงเรียนขยายโอกาส**
ทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาลำปาง เขต 3.
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยพะเยา, พะเยา.
- นวนนภา คมขำ. (2555). **การศึกษาบทบาทการบริหารงานวิชาการของผู้บริหาร**
สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พิษณุโลก เขต 3.การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร,
พิษณุโลก.
- ประพันธ์ เม้าเวียงแก. (2551). **การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษา สังกัดสำนักงาน**
เขตพื้นที่การศึกษาเลย เขต 2.วิทยานิพนธ์ ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์. (2553). **การบริหารวิชาการ.** กรุงเทพฯ: ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. (2540). **วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์**. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ภารดี อนันต์นาวิ. (2552). **หลักการ แนวคิด ทฤษฎีทางการบริหารการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 2). ชลบุรี: สำนักพิมพ์มนตรี.
- ภิญโญ สาธร. (2546). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพมหานคร: ครุสภาลาดพร้าว.
- รุจิรั ภู่อาระ และจันทราณี สงวนนาม. (2546). **การบริหารหลักสูตรในสถานศึกษา**. กรุงเทพฯ: บริษัทบู๊คพอยท์จำกัด.
- วสันต์ ปรีदानันท์. (2551). **การบริหารงานวิชาการของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดเทศบาลเมืองสมุทรสงคราม**. ขอนแก่น: มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- วิจิต บุญเลิศ. (2553). **ปัญหาการบริหารงานวิชาการระดับมัธยมศึกษาตอนต้น สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุดรธานี เขต 1**. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น.
- สมชาย คำปลิว. (2549). **การศึกษาบทบาทการบริหารวิชาการของผู้บริหารขั้นพื้นฐานระดับมัธยมศึกษา อำเภอราศีไศล จังหวัดศรีสะเกษ**. การค้นคว้าอิสระ ศศ.ม., วิทยาลัยเฉลิมกาญจนา, ศรีสะเกษ.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **การบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: บู๊ค พอยท์.
- สันติ บุญภิรมย์. (2552). **หลักการบริหารการศึกษา**. กรุงเทพฯ: บู๊ค พอยท์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพิษณุโลก เขต 3. (2553). **รายงานผลการประเมินคุณภาพสถานศึกษาตามกลยุทธ์ของ สพฐ. และนโยบายที่เป็นจุดเน้นของ สพป.พล.3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2554**. พิษณุโลก: กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผลระบบบริหารและการจัดการศึกษา.
- สำนักงานปฏิรูปการศึกษา. (2545). **การพัฒนาตัวบ่งชี้สำหรับประเมินคุณภาพการบริหารจัดการเขตพื้นที่การศึกษา**. กรุงเทพฯ: ชารอักษร.
- สิตณัชช์ โพธิ์ขำ. (2556). **การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนดีศรีตำบล จังหวัดสุโขทัย**. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัยนเรศวร, พิษณุโลก.

บรรณานุกรม (ต่อ)

- สุกัญญา ประเสริฐสังข์. (2556). การศึกษาความคิดเห็นของครูต่อการบริหารงานวิชาการ
ผู้บริหารสถานศึกษาในกลุ่มจุน 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาระยอง เขต2. การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง กศ.ม., มหาวิทยาลัย
ระยอง, ระยอง.
- สุพรรณิกา สีสะอาด. (2556). การศึกษาสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชน
ระดับอนุบาลศึกษา ในเขตบางกอกน้อย กรุงเทพมหานคร. ปีที่ (11 ฉบับที่ 2),
103-111.
- อภิวัฒน์ นาเลาห์. (2552). สภาพปัญหาและความต้องการในการบริหารงานวิชาการ
ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 ของโรงเรียน
ประถมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1.
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง ค.ม., มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย, เลย.
- อัครเดช นีละโยธิน. (2550). การบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนอนุบาลเอกชน
อำเภอเมือง จังหวัดขอนแก่น.การศึกษาศิษระ ศษ.ม., มหาวิทยาลัยขอนแก่น,
ขอนแก่น.
- Best John,W. (1970). **Research in Education**. Englewood Cliffs,New Jersey: PrenticeHall Inc.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

1. นายันทพล ฟุ่สีกุล ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านดง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
2. นางสาวเม็ดแก้ว เจนใจ รองผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านห้วยลาน
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1
3. นางสาวจีระภา พระวิสัยต์ ครูชำนาญการพิเศษโรงเรียนบ้านทุ่งต้นศรี
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

ที่ ศธ ๐๕๙๐.๒๔/ว ๐๓/๔๖

วิทยาลัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา
ต.แม่กา อ.เมือง จ.พะเยา
๕๖๐๐๐

๓/ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

เรื่อง ขอบความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

เรียน นายนันทพล พุทธิกุล

ด้วย นางพองจันทร์ ทองคำ นิลิตปริญญาโท ชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “สภาพการบริหารงาน วิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ดร.สันติ บุรณะชาติ เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในหัวข้อ การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ เครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.น้ำฝน กันมา)

รองคณบดีฝ่ายพัฒนาและวิจัย รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา

โทร. ๐ ๕๔๔๖ ๖๖๖๖ ต่อ ๑๖๖๓

โทรสาร ๐ ๕๔๔๖ ๖๖๙๑

ที่ ศธ ๐๕๙๐.๒๔๘/ว ๐๓/๘๖

วิทยาลัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา
ต.แม่กา อ.เมือง จ.พะเยา
๕๖๐๐๐

๓/ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
เรียน นางสาวเม็คแก้ว เจนใจ

ด้วย นางฟองจันทร์ ทองคำ นิลิตปริญาโท ชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “สภาพการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา
เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ดร.สันติ บุรณะชาติ
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในหัวข้อ
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นอย่างดี จึงขอความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
เครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.น้ำฝน กันมา)

รองคณบดีฝ่ายพัฒนาและวิจัย รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา
โทร. ๐ ๕๔๕๖ ๖๖๖๖ ต่อ ๑๑๖๓
โทรสาร ๐ ๕๔๕๖ ๖๖๙๑

ที่ ศธ ๐๕๙๐.๒๘/ว ๐๓/๘๖

วิทยาลัยการศึกษา
มหาวิทยาลัยพะเยา
ต.แม่กา อ.เมือง จ.พะเยา
๕๖๐๐๐

๓/ พฤศจิกายน ๒๕๕๓

เรื่อง ขอดความอนุเคราะห์เป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง
เรียน นางสาวจีระภา พระวิสัยต์

ด้วย นางพองจันทร์ ทองคำ นิลิตปริญญาโท ชั้นปีที่ ๒ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
วิทยาลัยการศึกษา มหาวิทยาลัยพะเยา ได้ทำการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง เรื่อง “สภาพการบริหารงาน
วิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ ๑ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา
เขต ๑” เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต โดยมี ดร.สันติ บุรณะชาติ
เป็นอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยาลัยการศึกษา ได้พิจารณาแล้วเห็นว่า ท่านเป็นผู้มีความรู้ความสามารถในหัวข้อ
การศึกษาค้นคว้าด้วยตนเองเป็นอย่างดี จึงขอดความอนุเคราะห์จากท่านเป็นผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
เครื่องมือการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาให้ความอนุเคราะห์ จักเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถือ

(ดร.น้ำฝน กันมา)

รองคณบดีฝ่ายพัฒนาและวิจัย รักษาการแทน
คณบดีวิทยาลัยการศึกษา

วิทยาลัยการศึกษา

โทร. ๐ ๕๔๔๖ ๖๖๖๖ ต่อ ๑๑๖๓

โทรสาร ๐ ๕๔๔๖ ๖๖๙๑

ภาคผนวก ข แบบสอบถามเพื่อการศึกษาค้นคว้า

แบบสอบถาม เรื่อง สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

คำชี้แจง

แบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 ผลการศึกษาในครั้งนี้ นอกจากจะเสนอเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิตแล้ว จะนำข้อมูลที่ได้มาเป็นแนวทางในการบริหารงานวิชาการในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น แบ่งเป็น 3 ตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม แบบสอบถามมีลักษณะตรวจสอบรายการ (Checklist) สอบถามข้อเท็จจริงเกี่ยวกับตำแหน่ง วุฒิการศึกษา และประสบการณ์การทำงาน จำนวน 3 ข้อ

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 60 ข้อ

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1 จำนวน 12 ข้อ

โปรดกรอกข้อมูลให้ครบถ้วน และตรงกับสภาพความเป็นจริงมากที่สุด เพื่อความสมบูรณ์ของแบบสอบถามเพื่อการวิจัย คำตอบของท่านถือเป็นความลับและไม่มีผลกระทบใด ๆ ต่อตัวท่าน

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไป

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงใน () หน้าข้อความต่อไปนี้

1. ตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถาม

() ผู้บริหาร

() ครูวิชาการ

2. วุฒิการศึกษา

() ปริญญาตรี

() ปริญญาโท

() ปริญญาเอก

3. ประสบการณ์ในการทำงาน

() ต่ำกว่า 10 ปี

() 11-20 ปี

() 21 ปีขึ้นไป

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย / ลงในช่องที่ตรงกับระดับสภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยาเขต 1 โดยกำหนดลักษณะคำถามเป็นมาตราประมาณค่าชนิด 5 ระดับ (Rating Scales) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมาย ดังนี้

5 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง สภาพการบริหารงานวิชาการอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ข้อที่	สภาพการบริหารงานวิชาการ	ระดับสภาพการบริหารงาน วิชาการ				
		ระดับมากที่สุด (5)	ระดับมาก (4)	ระดับปานกลาง (3)	ระดับน้อย (2)	ระดับน้อยที่สุด (1)
1. ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
1	การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551					
2	การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา					
3	การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียน การสอน					
4	การนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรจาก บุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา					
5	นำผลจากการติดตามและประเมินผลมาใช้ปรับปรุงและ พัฒนาหลักสูตร					
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
6	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับ หลักสูตรสถานศึกษา					
7	การจัดทำและใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและ หน่วยการเรียนรู้					
8	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
9	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน					

ข้อที่	สภาพการบริหารงานวิชาการ	ระดับสภาพการบริหารงาน วิชาการ				
		ระดับมากที่สุด (5)	ระดับมาก (4)	ระดับปานกลาง (3)	ระดับน้อย (2)	ระดับน้อยที่สุด (1)
10	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง					
3. ด้านการวัดและประเมินผลและเทียบโอนการเรียนรู้						
11	การจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลทุกวิชาและทุกระดับชั้นเรียน					
12	การวัดผลและประเมินผลมีความสอดคล้องกับตัวชี้วัดและมาตรฐานการศึกษา					
13	การวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้การสอนโดยเน้นสภาพจริงจากกระบวนการ ผลงานและการปฏิบัติของนักเรียน					
14	การเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ๆ เช่น กรณีที่มีนักเรียนย้ายเข้ามาเรียนระหว่างปี					
15	การปรับปรุง พัฒนาเครื่องมือวัดผลและประเมินผลให้ได้มาตรฐาน					
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
16	การกำหนดโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาไว้ในแผนการปฏิบัติการประจำปี					

ข้อที่	สภาพการบริหารงานวิชาการ	ระดับสภาพการบริหารงาน วิชาการ				
		ระดับมากที่สุด (5)	ระดับมาก (4)	ระดับปานกลาง (3)	ระดับน้อย (2)	ระดับน้อยที่สุด (1)
17	การส่งเสริมให้ครูสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนา ผลการเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำผลงานวิจัยที่ได้มา เผยแพร่ได้					
18	การจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเอกสารต่าง ๆ ที่ช่วยในการทำวิจัยของครู					
19	การนิเทศ ติดตามการทำวิจัยชั้นเรียนอย่างสม่ำเสมอ					
20	การนำผลที่ได้จากการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้อ ในทุกกลุ่มสาระอย่างครบถ้วน					
5. ด้านการพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษา						
21	การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ					
22	การส่งเสริมให้ครูใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน					
23	การส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา					
24	การพัฒนาปรับปรุงสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ					
25	การนิเทศ ติดตามการใช้สื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยี ทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้อของครู					

ข้อที่	สภาพการบริหารงานวิชาการ	ระดับสภาพการบริหารงาน วิชาการ				
		ระดับมากที่สุด (5)	ระดับมาก (4)	ระดับปานกลาง (3)	ระดับน้อย (2)	ระดับน้อยที่สุด (1)
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้						
26	การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน					
27	การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน					
28	การปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพชุมชน					
29	การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน					
30	การนิเทศ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง					
7. ด้านการนิเทศการศึกษา						
31	การจัดการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง					
32	การจัดให้มีการนิเทศโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง					
33	การแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายในกับโรงเรียนอื่น					
34	การรายงานผลการนิเทศและจัดทำรายงานการสรุปผลการนิเทศภายในแก่บุคลากร					

ข้อที่	สภาพการบริหารงานวิชาการ	ระดับสภาพการบริหารงาน วิชาการ				
		ระดับมากที่สุด (5)	ระดับมาก (4)	ระดับปานกลาง (3)	ระดับน้อย (2)	ระดับน้อยที่สุด (1)
35	การนำผลการนิเทศมาวางแผนเพื่อพัฒนางานวิชาการในปีต่อ ๆ ไป					
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา						
36	การวางแผนการแนะแนวการศึกษาไว้อย่างชัดเจน					
37	การส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนเป็นบุคคลแห่งการแนะแนว					
38	การจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกชั้นเรียน					
39	การส่งเสริมให้มีการแนะแนววิชาชีพภายในโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง					
40	การประสานกับหน่วยงานอื่นเพื่อแนะแนวให้แก่ผู้เรียน					
9. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา						
41	การวางแผนเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก					
42	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					
43	การนำผลการประเมินภายในมาชี้แจงให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ					
44	การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาเป็นประจำทุกปี					
45	การปรับปรุงวิธีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง					

ข้อที่	สภาพการบริหารงานวิชาการ	ระดับสภาพการบริหารงาน วิชาการ				
		ระดับมากที่สุด (5)	ระดับมาก (4)	ระดับปานกลาง (3)	ระดับน้อย (2)	ระดับน้อยที่สุด (1)
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน						
46	การสำรวจข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาชุมชน					
47	การสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน					
48	การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน					
49	การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครัว ชุมชนและท้องถิ่น					
50	การส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมกันพัฒนาโรงเรียน					
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น						
51	การวางแผนร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น					
52	การสร้างเครือข่ายในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่นของรัฐ					
53	การส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น					
54	การศึกษาถึงความต้องการในการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น					

ข้อที่	สภาพการบริหารงานวิชาการ	ระดับสภาพการบริหารงาน วิชาการ				
		ระดับมากที่สุด (5)	ระดับมาก (4)	ระดับปานกลาง (3)	ระดับน้อย (2)	ระดับน้อยที่สุด (1)
55	การจัดระบบองค์กรให้มีความเหมาะสมในการใช้เป็นสถานที่ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น					
12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการ แก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและหน่วยงานอื่น ที่จัดการศึกษา						
56	การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรและหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา					
57	การสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรและหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา					
58	การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการศึกษากับบุคคล ครอบครัว องค์กรและหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา					
59	การเปิดให้บุคคล ครอบครัว องค์กรและหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษามาร่วมพัฒนาการศึกษา					
60	การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรและหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา					

ตอนที่ 3 สอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับข้อเสนอแนะในการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียนในกลุ่มดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
พะเยา เขต 1

1. การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

3. ด้านการวัดและประเมินผลและเทียบโอนการเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

5. ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

.....

.....

.....

.....

.....

7. ด้านการนิเทศการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

8. ด้านการแนะแนวการศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

9. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา

.....

.....

.....

.....

.....

10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน

.....

.....

.....

.....

.....

11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น

.....

.....

.....

.....

.....

12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและ
หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา

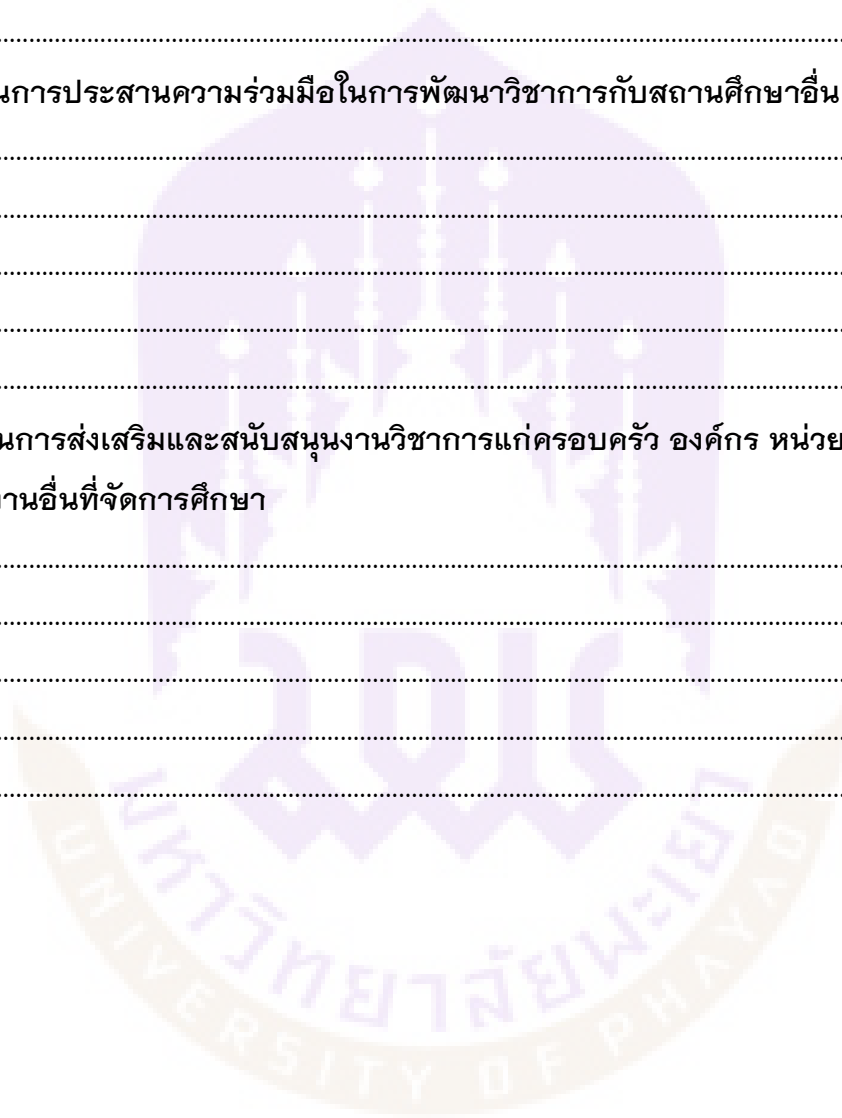
.....

.....

.....

.....

.....

ภาคผนวก ค ตารางคำนวณหาค่า IOC

ตารางคำนวณหาค่า IOC

ที่	ข้อความ	คนที่			ค่าIOC	การแปลผล
		1	2	3		
1.ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา						
1	การวิเคราะห์หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2	การจัดทำโครงสร้างหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
3	การนำหลักสูตรสถานศึกษาไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
4	การนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรจากบุคลากรภายในและภายนอกสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5	นำผลจากการติดตามและประเมินผลมาใช้ปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
2. ด้านการพัฒนากระบวนการเรียนรู้						
6	การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับหลักสูตรสถานศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7	การจัดทำและใช้แผนการจัดการเรียนรู้ตามสาระและหน่วยการเรียนรู้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับ ความสนใจ ความถนัดของผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
10	การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติและเรียนรู้จากประสบการณ์จริง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ที่	ข้อความ	คนที่			ค่าIOC	การแปลผล
		1	2	3		
3. ด้านการวัดและประเมินผลและเทียบโอน						
การเรียน						
11	การจัดทำแผนการวัดผลและประเมินผลทุกวิชา และทุกระดับชั้นเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12	การวัดผลและประเมินผลมีความสอดคล้องกับ ตัวชี้วัดและมาตรฐานการศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
13	การวัดผลและประเมินผลการเรียนการสอน โดยเน้นสภาพจริงจากกระบวนการ ผลงานและ การปฏิบัติของนักเรียน	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
14	การเทียบโอนความรู้ ทักษะ ประสบการณ์ และผลการเรียนจากสถานศึกษาอื่น ๆ เช่น กรณีที่มีนักเรียนย้ายเข้ามาเรียนระหว่างปี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
15	การปรับปรุง พัฒนาเครื่องมือวัดผลและ ประเมินผลให้ได้มาตรฐาน	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
4. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
16	การกำหนดโครงการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ การศึกษาไว้ในแผนการปฏิบัติการประจำปี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
17	การส่งเสริมให้ครูสามารถทำวิจัยเพื่อพัฒนา ผลการเรียนและแลกเปลี่ยนเรียนรู้ นำผลงานวิจัย ที่ได้มาเผยแพร่ได้	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
18	การจัดเตรียมสื่อ วัสดุอุปกรณ์และเอกสารต่าง ๆ ที่ช่วยในการทำวิจัยของครู	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
19	การนิเทศ ติดตามการทำวิจัยชั้นเรียนอย่าง สม่ำเสมอ	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้

ที่	ข้อความ	คนที่			ค่าIOC	การแปลผล
		1	2	3		
20	การนำผลที่ได้จากการวิจัยมาพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ในทุกกลุ่มสาระอย่างครบถ้วน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
5. ด้านการพัฒนาสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา						
21	การนำเทคโนโลยีมาใช้ในการบริหารงานวิชาการ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
22	การส่งเสริมให้ครูใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดการเรียนการสอน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
23	การส่งเสริมให้ครูได้เข้ารับการอบรมเกี่ยวกับสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
24	การพัฒนาปรับปรุงสื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาอย่างสม่ำเสมอ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
25	การนิเทศ ติดตามการใช้สื่อนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ของครู	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
6. ด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้						
26	การจัดให้มีแหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
27	การส่งเสริมและสนับสนุนให้ครูและนักเรียนใช้แหล่งเรียนรู้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
28	การปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ให้มีความทันสมัยและสอดคล้องกับสภาพชุมชน	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
29	การนำชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการนำเอาภูมิปัญญาท้องถิ่นมาร่วมพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ที่	ข้อความ	คนที่			ค่าIOC	การแปลผล
		1	2	3		
30	การนิเทศ ติดตามการใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนของครูอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
7. ด้านการนิเทศการศึกษา						
31	การจัดการนิเทศการจัดการเรียนการสอนของครูอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
32	การจัดให้มีการนิเทศโดยการมีส่วนร่วมของผู้เกี่ยวข้อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
33	การแลกเปลี่ยนความรู้เกี่ยวกับการนิเทศภายในกับโรงเรียนอื่น	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
34	การรายงานผลการนิเทศและจัดทำรายงานการสรุปผลการนิเทศภายในแก่บุคลากร	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
35	การนำผลการนิเทศมาวางแผนเพื่อพัฒนางานวิชาการในปีต่อ ๆ ไป	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
8. ด้านการแนะแนวการศึกษา						
36	การวางแผนการแนะแนวการศึกษาไว้ อย่างชัดเจน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
37	การส่งเสริมให้ครูในโรงเรียนเป็นบุคคลแห่ง การแนะแนว	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
38	การจัดให้มีระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ทุกชั้นเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
39	การส่งเสริมให้มีการแนะแนววิชาชีพภายใน โรงเรียนอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้

ที่	ข้อความ	คนที่			ค่าIOC	การแปลผล
		1	2	3		
40	การประสานกับหน่วยงานอื่นเพื่อแนะแนวให้แก่ผู้เรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
9. ด้านการพัฒนาระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา						
41	การวางแผนเตรียมความพร้อมเพื่อรองรับการประเมินจากองค์กรภายนอก	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
42	การดำเนินงานการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
43	การนำผลการประเมินภายในมาชี้แจงให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้รับทราบ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
44	การจัดทำรายงานคุณภาพการศึกษาเป็นประจำทุกปี	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
45	การปรับปรุงวิธีการประเมินคุณภาพภายในสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
10. ด้านการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชน						
46	การสำรวจข้อมูลพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาชุมชน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
47	การสนับสนุนงานวิชาการแก่ชุมชน	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้
48	การส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางวิชาการของโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
49	การส่งเสริมให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ประสบการณ์ระหว่างบุคคล ครอบครั้ว ชุมชน และท้องถิ่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้

ที่	ข้อความคำถาม	คนที่			ค่าIOC	การแปลผล
		1	2	3		
50	การส่งเสริมและสนับสนุนให้ชุมชนและหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเข้ามาร่วมกันพัฒนาโรงเรียน	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
11. ด้านการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น						
51	การวางแผนร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
52	การสร้างเครือข่ายในการพัฒนางานวิชาการกับสถานศึกษาอื่นของรัฐ	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
53	การส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถในการประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
54	การศึกษาถึงความต้องการในการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
55	การจัดระบบองค์การให้มีความเหมาะสมในการใช้เป็นสถานที่ประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษาอื่น	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
12. ด้านการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา						
56	การจัดเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรและหน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษา	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้

ที่	ข้อความ	คนที่			ค่าIOC	การแปลผล
		1	2	3		
57	การสนับสนุนการจัดการศึกษาของบุคคล ครอบครัว องค์กรและหน่วยงานอื่นที่จัด การศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
58	การจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ในการศึกษา กับบุคคล ครอบครัว องค์กรและหน่วยงานอื่นที่ จัดการศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
59	การเปิดให้บุคคล ครอบครัว องค์กรและ หน่วยงานอื่นที่จัดการศึกษามาร่วมพัฒนา การศึกษา	+1	+1	+1	1.00	ใช้ได้
60	การติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษาของ บุคคล ครอบครัว องค์กรและหน่วยงานอื่นที่จัด การศึกษา	+1	+1	0	0.67	ใช้ได้

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ประวัติผู้ศึกษาค้นคว้า

ชื่อ นามสกุล	พongจันทร์ ทองคำ
วัน เดือน ปี เกิด	8 มีนาคม 2525
ที่อยู่ปัจจุบัน	169 หมู่ 6 ตำบลแม่ใส อำเภอเมืองพะเยา จังหวัดพะเยา 56000
ที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนบ้านทุ่งต้นศรี สพป.พะเยา เขต 1
ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน	ครู
ประสบการณ์การทำงาน	
พ.ศ. 2553	โรงเรียนบ้านทุ่งต้นศรี สพป.พะเยา เขต 1
พ.ศ. 2552	โรงเรียนบ้านห้วยคุ สพป.เชียงราย เขต 4
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2547	(ศศ.บ.) ภาษาไทย มหาวิทยาลัยนเรศวร

ผลงานตีพิมพ์

ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้าด้วยตนเอง

พongจันทร์ ทองคำ. (2558). สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่ม
ดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาพะเยา เขต 1

พongจันทร์ ทองคำ. (2558). สภาพการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในกลุ่ม
ดอกคำใต้ 1 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาพะเยา เขต 1